

ЛЕЗГИ Газет

**Жуван Ватан,
ватанэгълияр хуьх!**

Дербент шегъерда Кьиблепатан территориальный округдин КВН-дин школарин лигадин акъажурин II лагъай пай кыле тухвана. Ана жуьреба-жуьре районрай тир 7 командади иштиракна. И къугъунра Мегъарамдхуьруьн райондин патай Мегъарамдхуьруьн 2-нумрадин СОШ-дин командади векилвална.

Къугъунрин и паюна 4 команда финалдиз акъатнава. Абурун арада “Мегъарамдхуьруьн стилиягярни” ава.

1920 – йисалай акъатзава

N 44 (10689) хемис 29 – октябрь, 2015 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Къимет “Дагпечатдин” киоскрай - 10 манат

Бакуда Илгъам Алиевни Рамазан Абдулатипов гуьруьшмиш хъана

Дуствилин алакъаяр

22-октябрдиз Бакуда Азербайжан Республикадин Президент Илгъам Алиевни Дагъустан Республикадин Кьил Рамазан Абдулатипов гуьруьшмиш хъана.

Къунши государстводин Президентди кьейд авурвал, Рамазан Абдулатипов мугъманвиллиз атуни Азербайжандинни Дагъустандин арада фадлай авай стхавилин алакъаяр санлай Азербайжандинни Россиядин алакъаяр вилик тухун ва мягъкемарун фикирда аваз веревирддай хъсан мумкинвал гана.

Илгъам Алиева дуствилин региондин кьилиз ва вири дагъустанвийриз Дербентдин 2000 йисан юбилей тешкиллудаказ ва вини дережада аваз кыле тухун мубаракна, шадвилин мярекатар кыле физвай чъавуз Азербайжандин патяхъай, Азербайжандин халкъдин милли регъбер Гъейдар Алиеван ва машгъур государственнй деятель Азиз Алиеван гъакъиндай хуш келимаяр лугъунай разивал къалурна. Лагъана кьанда хьи, Дагъустандин руководстводихъ Азиз Алиеван Дербентда памятник эцигдай фикир ава.

Азербайжандинни Россиядин арада авай

къве терефдин алакъаяр агалкъунралди вилик физвайди кьейд авуналди, Илгъам Алиева хабар гайивал, гъа ихътин фикир къунши республикадиз июндиз мугъманвиллиз атай чъавуз РФ-дин Президент Владимир Путинани раижнай. Азербайжан Республикадин Президентди къве государстводин кылер вахт-вахтунда гуьруьшмиш хъун важиблу тирди кьейдна ва и мукъвара Владимир Путинанхъ галаз Къазахстанда хъайи гуьруьшни разивилелди рикълел хкана, Азербайжандинни Россиядин арада бегъерлудаказ вилик физвай алакъаяр Кастийдин патарив гвай регионда гъалар мягъкембур яз хуьнин заминвал тирди кьейдна.

Илгъам Алиева Азербайжан Республикади Россиядин регионрихъ, кьилди къачуртла, Дагъустандихъ галаз экономикадин рекъай, гуманитарный ва маса хилерай санал кьвалахун мадни вилик тухунин мумкинвилериз талукъ месълани кудна.

Рамазан Абдулатипова вичин нубатдай яз Азербайжандихъ галаз амадагвал мягъкемарунин важиблувиликай лагъана. Кьейд авурвал, и кардиз Илгъам Алиеванни Владимир Путинан арада тайин хъанвай чими,

сидкъидин алакъайри куьмек гузва. РД-дин Кьилин гафаралди, Россиядин Президентдихъ галаз гуьруьшмиш хъайи гъар сеферда Владимир Путина Азербайжандихъ галаз алакъаяр авай гъалдиз итиж ийизва, а алакъаяр гегъеншарунин барадай меслятар къалурзава. Рамазан Абдулатипова Дагъустанди Азербайжан Республикадин жуьреба-жуьре регионрихъ галаз санал кьвалахунизни итиж ийизвайди къалурна.

Дербентдин 2000 йисан юбилей сувар хъиз кьейд авунин темадал акъвазуналди ва Дагъустандинни Азербайжандин халкъар асирралди санал яшамаш хъайиди кьейд авуналди, Рамазан Абдулатипова и умуми тарихдихъ чехи метлеб авайдакайни лагъана.

Мадни ада алава хъувурвал, Илгъам Алиеван тапшуругъдалди къадим шегъер аваданламушунин кьвалахар ерилудаказ тухун дербентвийри ва региондин вири агъалийри гзаф разивилелди къабулна.

Идан гъакъиндай, ru.sputnik.az сайтдин материалрал асаслу яз, РД-дин Кьилин ва Гъукуматдин Администрациядин пресс-куллугъдин ва информациядин управленди хабар гузва.

Лезги театрдин 110 йис!

27-октябрдиз лезгийрин муздратрамтеатрди Ахцегъа Дагъустандин халкъдин писатель **Абдуселим ИСМАИЛОВАН** “Пуд югъ” тамаша къалурна.

- Гъурметлу ахцегъевияр! Тетрдин цийи сезон чна, лезги театрдин хайи ватан тир Ахцегъа ачухзава. Театрдин 110 йисан юбилейдин кьилин шадвилер ина 28-октябрдиз жедатлани, суварин мярекатрив чун къе жемятдиз цийи тамаша къалурунилай эгечизава. Дугъри я, са шумуд йис тир чи алакъаяр зайиф хъана. Меслят хъанвайвал, гила чи коллектив кьез цийи-цийи тамашаяр гваз мукъвал-мукъвал мугъман жеда? - кьейдна театрдин векилри.

Вичин нубатда, **Алмас ШУАЕВА** Ахцегъ муниципалитетдин регъбер Осман Абдулкеримован, райондин халкъдин Собранидин депутатрин ва вири жемятдин патай лезги театрдин коллективдиз 110 йисан юбилей риклин сидкъидай мубаракна ва яратмишунин кьвалахда абуруз агалкъунар тлаабна.

Тамашадин гьерекатар гадарнавай дагълух хуьре кыле физва. Тек къужа Рамалдан (арт. **А.ГЪАБИБОВ**) ина вичин эхиримжи йикъар кечирмишиз амукънава. Адан пуд хва шегъерда яшамаш жезва. Диде кучукна пуд йис алатнаватлани, бубадал кьил члугъаз абуруз хуьруьз хтанвач. Рухвайрикай пер ханвай Рамалдана вичин гьилералди, кайванидиз хъиз, вичизни сурун къванер атлузва. Рухвайрихъ вил галай сагъсуз бубади эхирни абуруз вич кьенвайвиллин хабардин тел язава. Гъар йикъан куьтягъ тежер кьайгъуйри къунвай рухваяр хуьруьз хтуниз мажбур жезва.

Ина рухвайринни хуьруьн чилерин рабатвалзавай карчи Билалан (арт. **Р.ПИРВЕРДИЕВ**) арада, адан язгъуз паб Марал (арт. **Н.АГЪАСИЕВА**) сеbeb яз, къалмакъал акъатзава. Маралахъ галаз алакъаяр аваз хъайи Ширигъега, Рамалданан хци (арт. **М.СУЛЕЙМАНОВ**) Билал папурдалди яна рекъизва. Ихътин гъалар акъазвай Рамалдан бубадан рикли дурум гхузвач, амни рагъметдиз физва.

Сиве-сивди ацанвай залди и тамаша ва ам къалурау яратмишунин бажарагълу коллектив гурлу капар язгуналди пара хушдиз къабулна, артистриз цуькверин клунчар гана.

ЮБИЛЕЙ

Майдандиз школадин директор Ариф Жабраиллов экъечна: “Къурагъ райондин Кьепирин хуьрун М.С.Омарован тварунихъ галай умуми образованидин юкван школа 100 йисан девирда лишанлу дережайрив агакъна”, - лагъана ада.

▶ 4

УЪМУЪР

Хасавюртда “Дигегълияр террордиз акси я” форум кыле фена. Ана РД-дин печатдинни информациядин министр Азнаур Аджиева, хизандин, дидевилин ва аялрин ихтиярар хуьнай РД-дин Кьилин тамам ихтиярар авай векил Интизар Мамутаевади иштиракна.

▶ 8

Къилин редактордин гаф Халкъдин контроль тахъайла

Киш юкюз гъаятдин вар гатана сада. Къежел жи-гули автомашиндин патав хъсандиз алукинавай итим аквазнавай. Рак ачухайла, салам гана, "Квехъ маса гудай куьгъне ракъар, металл авани?" лагъана хабар къуна... Пакадин юкюз дачадани къежелай эверна сада. Амни куьгъне ракъар, металл маса къачузвайди хъуни мягътеларна зун.

Советрин Союз тергай сифте йисара чи республикада гъатта чехи вольтрин электропередачдин алюминийдин линиярни са къатда чуьнуьхзавай. Ахпа къетен серенжемар къабудайла ва уьлкведа агъалийрин гъал-агъвал са къадар хъсан хъайила, мад электропередачдин линияр чуьнуьхзава лугъудай ванер-сесер амукъначир. Амма им куьгъне ракъар (металлолом) маса къачузвайбурун къадар тимил хъана лагъай чал тушир. Исятдани улам гъиле гъатайла, неинки электропередачдин линияр, гъатта рельсерни кваз чуьнуьхиз маса гузва.

Металл къежелатан уьлквейриз маса гун гзаф менфятлу бизнесдиз элкъвенвайвилай чуьнуьхгумбатрин къадарни къвердавай артух жезва. Ида, халкъдин гъал-агъвални са къадар пис хъанвайди къалурзава. Эхиримжи 10-15 йисан вахтунда Россиядин Федерациядай къежелатан уьлквейриз тухузвай металлломдин къадар 130 сеферда артух хъанва. И бизнесдал машгълбурузни ада 200 процентдин хийир гузва.

Металлолом къабудай пунктар ачухунни гзаф четин месъладиз элкъурнава. Ам ачухун патал металлолом эцигдай еке майданар герек жезва. Лицензияни къачуна къанзава. Лицензиядин къимет лагъайтла, 400-600 агъзур манатдив агакъзава. Гъелелиг, вучиз ятлани, советрин девирда аваз хъайи жуьредин металллом къабудай пунктар кардик кутуникайни садани фикирзавач. Ахътин пунктара махсус лабораторияр, прессар, погрузчикар, металл атлудай алатар, кардин гъавурда хъсандиз авай пешекарар хъана къанзава. И жуьредин пункт кардик кутуни, гъич тахъайтла 5 миллион манат харжунни истемешзава.

Халкъдин гегъенш къатарихъ ахътин пунктар ачухдай такъатар авач. Къилди-къилдин ксар металлолом чинеба-буьркъвеба маса къачузни, чуьнуьхунизни мажбур жезва. 16-октябрдин йифиз уьзбекистандай атанвай ирид жегъилди гъатта чи уьлкведин меркездин "Мосфильмовский" куьчедай, "Джентельмены удачи" фильмда Доцентдин ролда къугъвай машгълур артист Евгений Леоноваз эцигнавай буьруьнждин памятникни чуьнуьхна, къусар-къусар авуна, 40 агъзур манатдихъ металлолом къабудай пунктузни маса гана.

Гила а чуьнуьхгумбатлар къунва: Бекзад Туйчибоев, Усмонжон Умаров, Бехзод Хайрулло, Абдулхалил Рафиев, Фазилдин Шерматов, Сардор Рафикалиев, Аскарбег Абдулхалимов. "Джентельмены удачи" фильм чпиз акунач лугъуза абуру. Чидач ман гила дустагда ацукъарайла абурун Доцент вуж жедатла.

Мад сеферда къейд авунизи мажбур жезва, советрин девирдин металлолом къабудай система тергайбуру адан чкадал гъич тахъайтла, адас ухшамиди къванни арадал хъанач. И кар себегъ яз гила уьлкведа 40-70 миллион тонндив агакъна металлолом къватл хъанва.

Чахъ авай халкъдин контролдал эхир эцигнай. Ам амайтла, пионерин организациядилай башламышна, медвытрезвителрилай жечина, вири кардик кумукъдай. Уьлкведизни гъар са жигъетдай къе хътин зиянар жедачир.

Квез вучиз медвытрезвителар тергнатла чидани? Гъя аниз аватайбуру къвалахдин гурарай винелди хъаж хъуникай магълумарзавайвилай. Гъа са вахтунда гъа пиянискавал себегъ яз гъар йисуз агъзурралди инсанар къейди, идан къилин себегъни гъа медвытрезвителар терг авун хъайиди аннамашна.

Сифтегъан вытрезвитель пачагъдин Россияда 1902-йисуз ачухнай. Вични Тула шегъерда духтур Федор Архангельскийди. Ихътин вытрезвительлар ахпа Россиядин амай шегъеррани кардик кутунай. Дуьньядин сад лагъай дъебашламыш хъайила, Россияда ички хъун къадагъа авунай. И кар себегъ яз вытрезвительрин лазимвал амукъначир. Февралдин, Октябрдин революцияр къурмишайла, уьлкведа гъар юкюз агъзурралди инсанар телеф жезвай. Гъелбетда, ихътин вядейра вытрезвительлар ачухуникай файда авачир.

1932-йисуз Ленинградда, гуьгъунлай бязи маса шегъеррани медвытрезвительлар кардик кутунай. Гъайф хъи, 2009-йисуз Россиядин Федерациядин къенепатан крарин министерстводин реформа кыле тухудайла, вучиз ятлани, медвытрезвительлар агалунин къарар акъуднай. Ятлани абуру гъатта 2011-йис алуькдалди чпин къвалах давамарнай ва, гъелбетда, гзафбуру къиникъикай къутармишни авунай.

И гъакъикъат делилрини тестиькарзава. 2010-йисуз полициядин патрулри чи шегъерринни районрин куьчейрай медвытрезвительриз пиянзавай 2,5 миллион кас агакъарнайтла, 2014-йисуз ихътинбуру абуру больницайриз анжах 93 агъзурни 300 кас агакъарна. Веревиьрда куьне, вад йис идалай вилик чи уьлкведа ичкибазрин къадар гзаф тирни, тахъайтла гила.

Алатай йисуз куьчейра къейи пиянискайрин къадар 24 агъзурдав агакъна, къил-къилелай алатай (белая горячка) 5 агъзурни са виш касди чпи чеб къена. Зун ички хъун себегъ яз производства, жуьреба-жуьре маса дуьшубуьрик акатна къейибурал акваззавач. Вири санлай ички хъун себегъ яз шаз къейибурун къадар 44 агъзурни 710 касдив агакъна. Яни чун тамам са шегъерда яшамил жезвай къван инсанрикай магълум хъана. Себегъни чи халкъдин контроль кардик кумукъ тавун хъана. Геж хъанатлани, гила гъа медвытрезвительларни кардик кутун къетнава. Гъелелиг пиянискай куьнейрай ни хкидатла, гъиниз хкидатла эхирдал къван гъална куьтягънавач. Килигин нин гуьзчивилик кутадатла, абуру гила.

Дербентдиз - къетлен къайгъударвал

РД-дин Къилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-къуллугъдин ва информациядин управлениди хабар гузвайвал, 23-октябрдиз Дагъустандин Къил Рамазан Абдулатипова Дербентдин администрацияда и къадим шегъердин 2000 йисан юбилей сувар хъиз къейд авуни нетижайриз талукъ, гъакни 2016 ва 2018-йисара муниципалитет яшайишдинни экономикадин жигъетдай вилик тухунин месълайрай совещание кыле тухвана.

Республикадин Къили хабар гайивал, юбилейдин серенжемар тешкилуни ва кыле тухунин карда активдаказ иштирак авур вирибуруз мад сеферда сагърай лугъудайвал, талукъ тир къуллугърихъ галаз гуьруьш тешкилу фадлай фикирдик квайди тир.

- Алай вахтунда шегъердин мэрдин чка къаз къанзавай 19 кас ава. Шегъердин къилин къуллугъдал майшатдин къвалахрин гъавурда авай, тежрибалу кас, Дербентдин 2000 йисан суварин вилик чна тухвай къвалах давамардай кас атул лап важиблу я. Шегъердин къили транспортдин къурулуш, туризм, яшайишдин ва маса важиблу хилер вилик тухунин патахъай фикирун, Дербентда гъалар хъсанвилехъ дегъиш хъунин гъерекат давамарунин алахъунар авун герек я, - малумарна Рамазан Абдулатипова.

Хабар гайивал, мукъвал тир вахтара Дербент вилик тухунин барадай къве йисан программа къабудла. Цийи мэрдилай а программа кылиз акъудиз алакун герек я.

"Дербентдин юбилей дагъустанвийриз чеб лап къадимлу цивилизация тирди аннамашун патал важиблу я. Шегъер аваданламышунин къвалахдик депутатари активдаказ эчелун герек я. Чна гуьлуьн къер дуьз къайдадиз гъун, Дербентдин патарив гъай территорияр вилик тухунин проект кылиз акъудун; къилди къачуртла, къеледин къулухъ галай 50 гектардин майдан паркунин зонадиз элкъурун герек я. За и месълада машгъл хъун Дербент райондин руководитель Мегъамед Желлиловал тапшурмишзава. Дербент вичив гзаф къанивилелди эгечлуниз лайихлу я", - малумарна Дагъустандин Къили.

Ада вич Бакуда Азербайжан Республикадин Президент Илгъам Алиевахъ галаз гуьруьшмиш хъайидакани суьгъбетна. "Азербайжандин Президентди юбилей ихътин дережада аваз тухунай заз сагърай лагъана. Ина, Дербентда, чи цивилизациядин умуми дувар авайди чна вирида рикел хуьдай вахт алуькнава. Им вири дуьнья патал метлеб авай шегъер я!" къейдна Рамазан Абдулатипова.

Хабар гайивал, мукъвал тир вахтара Дербентда шегъердин культурадир ирсинин рекъай культурадир министрстводик акатдай управление тешкилда. РД-дин туризмдин рекъай Комитетдин талукъ тир управление туристар желб авунин месълайрал машгъл жедат. Региондин Къили туризм ва адахъ галаз алакълу объект себегъ яз Дербентда къватлавай налогрин пуларин къадар хейлин артух жедайдахъ инанмишвал къалурна.

2016-2018-йисара Дербент яшайишдинни экономикадин жигъетдай вилик тухунин программадин макъсаддин патахъай малумат РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместитель - РД-дин экономикадин министр Раюдин Юсуфова гана. Адан гафаралди, алай вахтунда асул везифа Дербентдин агъалияр ва шегъердиз къевезвай мугъманар патал къулай шартлар яратмишуникай ибарат я. "Эхиримжи вахтара и барадай лап еке къа-

лах тухванва. Еришар агъузур тавун патал чна, Дербент шегъердин патахъай къетлен къайгъударвал авун яз, ам тарихдинни культурадир центрадиз элкъурунни гъакнидай закондин проект гъазурнава. Ида бюджет туькълурдай члавуз муниципалитет вилик тухун патал алава яз 75 миллион манатдин такъатар чара ийидай мумкинвал гуда", - къейдна вице-премьерди.

Идалай гъейри ада гъевчи ва юкван бизнесдин субъектар вилик тухун патал къулай шартлар арадал гъун важиблу тирди рикел хъана, и барадай шегъердихъ авай мумкинвилерикай тамам дережада менфят къачун тийизвайди хиве къуна.

Дербентдин вилик виридалайни хкидаказ аквазнавай месъла - суткада къилий-къилди целди таъминариз тахъунин месълани кудна. "Республикадин Къилин тапшургуьдалди чун проектдиз килиг хъувунва. Цин цийи амбархана арадал гъун къетнава, нетижада 2016-йисуз Дербентдин агъалияр суткада къилий-къилди целди таъминариз жедат", - инанмишарна Раюдин Юсуфова.

Дербентдин промышленность вилик тухунин мумкинвилерикай рахуналди, РД-дин Гьукуматдин Председателдин заместительди кылиз акъудун патал теклифзавай са жерге инвестиционний проект раижна. Къилди къачуртла, "Электросигнал" карханадин (рекъемрин ва плазменный телевизор акъуддай), "Дагремний" заводдин (ракъинин гзаф менфятлу элементар ва ракъинин модулар къватлдай) ва маса карханадин тварар къуна.

Дербентдин чехирринни коньякрин заводда 25 миллион бутылка шампанский ва 2 миллион бутылка маса чехирар гъазуриз жедайвал, ципицлар гъялдай алава къуватар кардик кутуниз талукъ инвестпроект бес къадар менфятлу яз гъисабна.

Совещанидал "Дербент шегъер" МО-дин администрациядин къил Азади Рагъимова шегъердин къуллугърин къвалахдиз талукъ гъахъ-гъисаб авуна. РД-дин культурадир министр Зарема Бутаевади Дербентдин музейдин-заповедникдин къвалахдин гъакнидай малумат гана.

Республикадин руководителди къейд авурвал, "Дербентдин госуьдарстводин тарихдинни архитектурадин ва хуьдомствойрихъ галаз меслятарнава" ГБУ-дин къурулушдик шегъердин вири музейар кваз хъун лазим тирди къейдна.

РД-дин туризмдин рекъай Комитетдин председателдин заместитель Муслимат Халимбеговади "Туриствилин центр. Дербент - 2000" ГБУ тешкилу патал къабудзавай серенжемарикай суьгъбетна: "Уставдин проект гъеле гъазурнава, бюджетдиз талукъ пай веревирднава, штатдин расписание туькълурнава. Тешкилуниз талукъ вири документрин патахъай интерес ийизвай вири министерствойрихъ ва ведомствойрихъ галаз меслятарнава". Хабар гайивал, Дербентдин 2000 йисан юбилейдин сувар къейд авурдалай гуьгъуьниз республикадиз къевезвай туристрин къадар хейлин артух хъана.

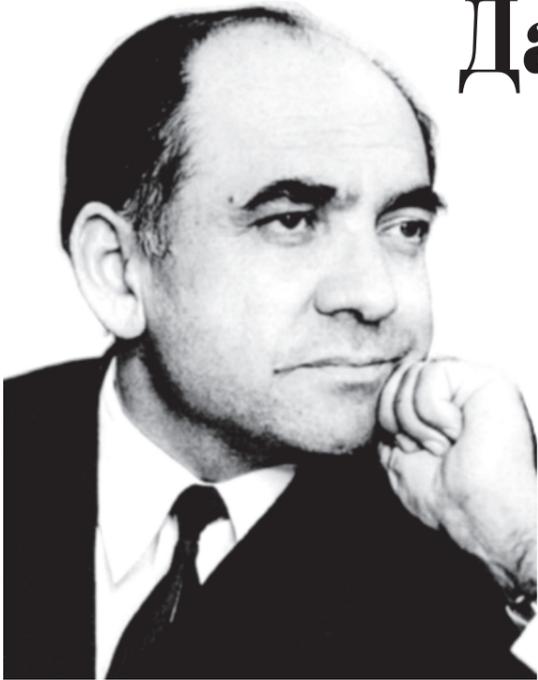
"Дербент неинки Дагъустанда, гъакл Россиядани виридалайни хъсандиз аваданламышнавай гуьрчег ва гележег авай шегъердиз элкъуьн лазим я. И кар патал герек тир мумкинвилер авазва", - лагъана эхирдай Дагъустандин Къили.

* * *

Дербентдин къеледиз фейи члавуз Рамазан Абдулатипова шегъер вилик финин мумкинвилериз талукъ яз журналистри гайи суалризни жавабар гана.

Абуталиб Абилович Абилован 95 йис

Дагъустандин баркаллу хва

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

Дагъустандин тивар-ван авай камаллу рухвайрин арада **А.А.АБИЛОВА** аквадай чка къазва.

Абуталиб Абилович Абилов вилкан Куьре округдин, Гуьне патан чехи хуьрерикай сад тир (гилан Сулейман-Стальский райондин) Уллу Гъетегърин хуьре Бакудин нафтадин мяденрин рабочий, революциядин женгерин иштиракчи Абилован хизанда 1920-йисуз дидедиз хъана.

Абил бубадин уьмуьрдин юлдаш Къизхалум дидеди адаз пуд велед - Абуталиб, Владимир, Майисат - багъишна. Диде-бубадин дуьз тербия кьур абур пудни гьукуматдиз вафалу, вини дережадин пешекара хъана. Къизхалум диде хуьре гьуьрмет авай дишегъли тир.

Чехи хва Абуталиб 1929-йисуз школадиз фена. Хъсан зигъин, къатлунар авай жегъил гада 7-класс аькалтарайла, Дербентдин хуьруьн майишатдин техникумдик экечйна. Техникум куьтягъайдалай гуьгъуьниз ам Москвадин Тимирязеван тиварунихъ галай хуьруьн майишатдин академиядиз клелиз фена. Амма Ватандин Чехи дяве башламиш хъайила, ам, клелун акъвазарна, хайи хуьруьз хтуниз мажбур хъана. 1943-йисуз Дагъустандин Стлал Сулейманан тиварунихъ галай педагогвиллин институт заочникаказ куьтягъна.

Гъеле 20 йисни беъем тахъанвай жегъил партиядин жергеъриз къабулнавай. Институт куьтягъайла, коммунист Абуталиб Абилов партиядин Къасумхуьруьн райкомдин пропагандадин ва агитациядин отделдин заведующийвиле тайинарна. Са йисалай ам республикадин жегъилри ВЛКСМ-дин обкомдин 1-секретарвиле хъана. 1945-йисуз Абуталиб Абилович ВКП(б)-дин ЦК-дин патав гвай Высший партийный школадиз рекъе туна. Анаг дагъви хци вахтундилай вилк, яру диплом къачуналди аькалтларна.

Илимдин рекъай гележег ва аькалтай алакунар авай тешкилатчи яз, Абуталиб Абиловичаз КПСС-дин обкомдин аппаратдиз къвалахал теклифзава.

1952-йисуз ам КПСС-дин ЦК-дин Общественный илимрин Академиядин патав гвай са йисан курсариз рекъе туна. Анаг Абуталиб Абиловича, тарихдин илимрин кандидатвиллин тивар къачуналди аькалтларна. Гъа инлай башламишна жегъилди вичин вири къуватар илимдинни педагог-

виллин четин ва баркаллу рекъе эцигиз башламишна.

Жегъил алимдал КПСС-дин ЦК-дин патав гвай марксизмдин-ленинизмдин Институтдин Дагъустандин филиалдиз регъбервал гун ихтибарна. 1954-йисуз ада Стлал Сулейманан тиварунихъ галай пединститутдин директорвиллин везифаяр тамарзава. 1957-йисуз Дагпединститут-

дикай В.И.Ленинан тиварунихъ галай университет хъана. Адан сифте регъбер хъайи А.А.Абилован тешкилатчивиллин зурба бажарагъ иллаки гъа и йисара ачух жезва.

Цийи вуз гъакъикъатдани Дагъларин улкведа высший образование вилик финин жигъетдай ерилу кам къачун хъана. Бажарагълу тешкилатчи А.А.Абилован чалишмишвилер себеб яз, са куьруь вахтунда университет илимдин, медениятдин ва образованидин зурба центрадиз элкъвена. Ада улкведин машгъур университетрихъ, илимдин идарайрихъ галаз алакъаяр хвена. И йисара университетда лекцияр клелиз, государстводин экзаменрин комиссиядин председателар, диссертацияр хуьдайла, илимдин официальный оппонентар яз, СССР-дин тиварван аькатнавай алимар акун мумкин тир.

Университетда цийи факультетар кардик акатна, илимдин зурба лабораторийри къвалахиз башламишна. Дагъларин улкведин алимар дуьньядин гзаф чайра илимдин конгрессрал, симпозиумрал къецепатан улквейрани экъечизавай. Студентри чпин милли искусстводалди, спортдин агалкунралди инсанар гъейранарзавай.

И вири цийивилер, агалкунар, гъелбетда, вичикай алимрин алим ва муаллимрин муллим хъанвай Абуталиб Абилович Абилован тиварунихъ галаз алакъалу тир. Гъакъикъатдани, Дагъустанда университет кардик акатуни республикадин меркездин гъални, адан образованидин, илимдин хиле еке дегишвилер хъайиди субутарна. Гъелбетда, Дагъларин улкведин тиварни зурба Советрин Союзда сейли хъана.

Вичин уьмуьрдин анжах 37 йис тамам хъанвай Абуталиб Абиловича руьгъдин вири къуватар ва чалишмишвилер цийи вузда илимдинни педагогвиллин пешекара тербияламишуниз, кадрияр хъягъуниз ва вуздин материально-технический база мягкемаруниз гана. Эгер 1957-йисуз, яни университет тешкилайла, ана 146 преподавателди къвалахзавайта ва абурукай анжах 36 касдихъ илимрин кандидатвиллин дережа авайта (къейд ийин: илимдин доктор са кас, профессорни са кас тирта), са 10 йис арадай фейила, 405 преподавателдин арада илимрин 11 доктор ва 125 кандидат хъана.

Абуталиб Абиловича къвалахай эхиримжи 1987-йисуз университетда 46 профессорди ва 300-дилаь артух илимрин кандидатри лекцияр клелза-

вай. Абурун арада, чешне яз, Абуталиб Абилович вични авай. Ада гъеле 1966-йисуз тарихдин илимрин докторвиллин тивар къачунвай. Ректорди вичин илимдин ахтармишунра Дагъларин улкведин культурадин тарихдин бинеяр веревирд авунвай. Гъа са вахтунда адан гуьзчивилик кваз республикадин жуьреба-жуьре миллетрин векилрикай 30 касди илимдин дережа къачун патал диссертацияр хвена.

Республикадин цийи вуздин жегъил ректорди вичин вилк зурба къве месъла эцигнавай: вуз патал илимдинни педагогвиллин бажарагълу кадрияр гъазурун ва вуздин материально-технический база жезмай къван мягкемарун. И мурадар патал А.А.Абилова Советрин улкведин чешне вузрин алимриз республикадиз теклифзавай. Университет агалкунралди аькалтларай студентар улкведин центральный вузриз аспирантурайриз раькурзавай.

Университет патал цийи учебный корпусар, лабораторияр, общежитияр, спортдин дараматар эцигна, кардик кутуна.

Абуталиб Абилован тешкилатчивиллин алакунар, алахъунар себеб яз, ДГУ-дикай жуьреба-жуьре рекъерай бажарагълу алимар, савадлу муаллимар гъазурдай илимдин зурба макан хъана.

1957-йисуз СССР-дин Совминдин кьарардалди Дагпединститутдин бинедаллаз государстводин университет тешкилайла, вузди илимдинни ахтармишунрин къвалах тухуниз, пешекара гъазуруниз виликди зурбаказ рум гана. Идан патахъай А.Абилова 1960-йисан 26-мартдиз вичин дафтарда авунвай къейдери шагъидвалзава. "1954-йисуз пединститутдин 13 кафедрада 17 кас илимрин кандидатри къвалахзавай. Гуьгъуьнлай лагъайта, 23 кафедрада илимрин 3 докторди, саки 70 кандидатди къвалахзава". "Са йисан къене пуд монография, 10 учебник ва учебный пособие акъудна. Санлай къачурла, ДГУ-да 101 печатный листини къадарда аваз 18 къвалах чапдай акъудна". "Сифте яз университетдай 60 кас студентар ва преподавателар экспедицийриз рекъе туна".

Профессор Абуталиб Абилован зегъметдиз Ватанди еке къимет гана. Адаз "РСФСР-дин илимрин лайихлу деятель", "Россиядин Федерациядин высший школадин лайихлу работник" тиварар гана. Ам Зегъметдин Яру Пайдахдин къуд, Халкъдин Дуствиллин са орденрин, гзаф къадар медалрин, гьуьрметдин грамотайрин ва маса наградайрин сагъиб тир.

Абуталиб Абилова вуздиз регъбервал гудайла, Кеферпатан Кавказда лап хъсанбурукай сад тир илимдин библиотека, вуздин студентар патал ял ядай лагерь, муаллимар патал яшайишдин къвалер ва хейлин маса объектар эцигна.

Вичин уьмуьрдин эхирдалди Ватан, илим патал намуслувилелди къвалахай Абуталиб Абилован тивар Россияда, Дагъустанда, илимдин чирагъ хъиз, гъамшалугъ яз амуькда.

Абуталиб Абилов 2012-йисуз рагъметдиз фена, хайи Уллу-Гъетегърин хуьре вичин диде-буба авай сурара абурун къвалав фараькатнава.

Чехи камалэгъли ва алим

Гъазурайди - Ханум ШАЙДАБЕГОВА

Тарихдин илимрин доктор, профессор, Дагъустандин госуниверситет тешкилай кас, машгъур алим, камаллу инсан **Абуталиб АБИЛОВ** чи арада амайта, ци чна адан 95 йисан юбилей къейддай.

Къе чна Абуталиб Абиловичан икъван члавалди хъайи юбилейриз талуьк мярекатрал алимри, машгъур ксари адан тиварцихъ лагъай гафтар рикел хкида.

Юбилярдин адетдин инсандилай алакь тийир хътин зурба зегъметдиз къимет гун яз, - лугъуз кланзава, - республикадин высший образованидин тешкилатчи, алим, педагог ва жегъилприн тербиячи Абуталиб Абиловича галатун тийижиз зегъмет чуьгуна, Дагъустандин халкъдин майишат патал кадрияр гъазурун кьимет авачир къван чехи пай кутуна.

Муртазали РАБАДАНОВ,
Даггосуниверситетдин ректор.

Абуталиб Абилов Дагъустандин общественный, руьгъдин ва ахлакъдинни камалдин уьмуьрда чехи вакъиа, тивар-ван авай общественно-политический деятель, машгъур алим, образованидин тешкилатчи я.

Низами КЪАЗИЕВ, РД-дин Гьукуматдин
Председателдин Сад лагъай заместитель

Обществодиз, образованидиз, илимдиз къуллугъ авунин рекъе Куь уьмуьр жанлу чешме я. Школада муаллимвиле, КПСС-дин обкомдин секретарвиле, Дагъустандин пединститутдин директорвиле, Даггосуниверситетдин ректорвиле къвалах авуналди, Куьне республикада, Кеферпатан Кавказда, санлай, Россиядин Федерацияда высший образование виликди тухунин кардик еке пай кутуна".

РД-дин Президент
Мегъамедсалам МЕГЪАМЕДОВАН
тебрикдин чарчай.

Гзаф дагъустанвияр патал Куьн виридалайни гьуьрметлу кас яз хъана, гъакл амуькни ийида. Чехи бажарагъдалди, зегъметдалди, хуш къаматдалди ва таъсирдай тербиядалди чи интеллигенциядин арада Куьн гъакъикъатда виридалайни виниз тир тиварциуз лайихлу хъана, чи муаллимрин муаллим, чи профессоррин профессор. Куьне гайи чирвилери къе нетижаяр арадал гъизва, пакани абуру беъгерар гуда.

Шегъердин администрациядин,
Собранидин депутатрин тебрикдин чарчай.

Гьуьрметлу Абуталиб Абилович! За Къез баркаллу юбилей риклин сидкъидай тебрикзава! Дагъустан машгъур авур гъетерин арада Куь тиварциу къатиз экв гузва. Лап хъсан алим, камаллу общественный деятель, гъавурдик квай политик яз, Куьне вири уьмуьрда зигъинлу инсан, социальный гъахълу, бажарагъдиз, зегъметдиз гегъени рекъер ачух улкведа вири крарие агакъдайди къалурна...

Г.А.ЗЮГАНОВ, РФ-дин Госдумада
КПРФ-дин фракциядин руководитель

Гьуьрметлу Абуталиб Абилович, Куьн чи къилин дамах, жегъил несиприз чешне къачуда кас яз хъана, гъакл амуькни ийида. Чна, Сулейман-Стальский райондин агъалийри, Квел дамахзава, Куьне чи гъевчи ватан машгъурна.

Штибег МЕГЪАМЕДХАНОВ,
"Сулейман-Стальский район" МО-дин къил.

Гьуьрметлу Абуталиб Абилович, Куьне чи республикада классический вуз арадал гъана, ана акъулдинни камалдин алем тешкилна, Дагъустандин образование гьуьндурдиз акъудна. Ик! ада вичиз инсандин къвач садрани атлун тийир рехъ-университет-кутуна. Чун саки вири адан мукан шарагар я".

Георгий СИВРИДИ, ДГУ-дин урус члаланин
литературадин кафедрадин доцент ва са жерге алимар.

Кефсуз хъуниз килигна вичин 90 йисан юбилейдин мярекатра иштиракиз тахъай Абуталиб Абиловича аниз чар рекъе тунай. Ана кхъенвай:

"...За зи патав хъайи са касни рикелай алудзавач (ада саки 15-20 касдин тиварар къунвай).

Инсанрин риклера амай къван чун яшамаш жезва. Къилинди гъикл рикел хкидатла, хъсан ва пис, гъам я... Сагърай вири".

Къагъриман хва

Хийир ЭМИРОВ

Республикадин гьукумдин идарайри, общественности кьве сеферда Советрин Союздин Игит, Ленинан (3), Яру Пайдах (4), Александр Невскийдин, Ватандин дявдин I дережадин, Яру Гъед, "Знак почета" орденрин сагъиб, уstadлу легчик **Амет-Хан СУЛТАНАН 95 йисан** юбилей шад гьалара къейдна.

Экуьнахъ Махачкъала ва Каспийск шегъерин идарайрин, карханайрин коллективри, школьникри меркезда, аэропортуна Игитдиз хкажнавай памятникрал цуьквер эцигна.

Нянихъ Урусин драмтеатрдин чехи залда А-М.Султанан юбилейдиз талукъарнавай шад мярекат кьиле фена. Президиумда РД-дин Гьукуматдин Председатель Абдусамад Гьамидов, адан заместитель Рамазан Жафаров, республикадин военком Дайтбег Мустафаев, отставкада авай генералар, Игитдин мукъва-къилияр ва маса юлдашар авай.

Рамазан Жафарова Советрин Союздин Игитдин Ватандин Чехи дявдин йисарихъ галаз алакьалу, ялавлу ва баркаллу уьмуьрдикай, ада иштираккай женгерикай куьрелди ихтилатна. Гьа са вахтунда ада лагъана: "Кьве халкъдин (татаррин ва лакрин) къагъриман хци эхиримжи гьалибвал 1945-йисан 25-апрелдиз Берлинда къазанмишна.

Чи ватангьлидихъ галаз къуллугъ авур юлдашри рикел хкайвал, Амет-Хан Султан уьткъем, дирибаш, жуьртлу ва вичин кар лап хъсандиз чидай, душмандин хуруз виклегъдиз фидай легчик тир. Ам 603 сеферда цавуз хкаж хъана, душмандин 30 самолет тергна.

Ватандин Чехи дяведилай гьугьуниз А-М.Султана вичин алакьунар, уstadвал, цийи самолетар истребителар ахтармишдай легчик яз давамарна. И йисара ада цавай фидай вишелей виниз цийи аппаратар ахтармишна. 1971-йисан 1-февралдиз нубатдин сеферда цийи самолет ахтармишдайла, ам кечмиш хъана ва Москвада кучукова.

Р.Жафарова къейд авурвал, Игит чи халкъари рикелай алуднавач. Адаз вич хайи Алуька шегъерда, Махачкъалада, Кьули районда, Ярославлда, Киевда памятникар эцигнава. Симфероплда, Алуькада, Судагда, Волгоградда, Жуковскыйда, Каспийскда, Махачкъалада, Сагда адан тварунихъ куьчяр, школяр, аэропортар гала.

Д.Мустафаева Советрин Союздин Игитдин уьмуьрдикай, къуллугърикай гегенш суьгъбет авуна. Юбилейдин мярекатдал Крым Республикадин "Сакский район" МО-дин кьил Николай Русловский, РД-дин дявдин ва зегъметдин ветеранрин советдин председатель Мегьамед Керимов, Каспийск шегъердин 8-нумрадин лицейдин директор Багдадин Абдулаев, Кьули райондин администрациядин кьил Саид Сулейманов рахана.

Къепиррин хуьруьн юкьван школадин 100 йис Гележег гьузелди жеда

Даир БЕЙБАЛАЕВ

24-октябрдиз багъри Къепиррин хуьре пакаман сятдин 10-даз школадин 100 йисан юбилейдин мярекат кьиле тухузвайдакй зун хабардар тир. Мектебдин варарай къенез чун сятдин 9-даз хъыз гьахъна. Лишанлу вакъидиз школадин коллективди лап рикивай гьазурвилер акунвайди виле акъазвай, мектебдин дараматни сувариз кутугай дундиз гьанвай.

РД-дин культурадин лайихлу работник **Женет РИМИЕВ** кьиле авай уstadрин дестеди кьуд патаз риклиз гьакьван чими милли авазрин сесер чукурзавай. Паталай хтанвай мугъманар, дестедесте хъана, мектебдин гьаятдиз гьахъзава. Виридан чинрал шадвилин хъвер ала. Хъвер жедачни бес, мурад тлалабайди хъыз, и югни гуьлуьшанди хъана эхир.

Бирдан кватл хъанвайбурун вилик акъатай школьникар низамда аваз акъвазна. Са кьве легъзени арадай фенач, милли парталар алай жаван рушар къуьлуьник экечзава: япарихъ дагъдин булахдин ширширдин, билбилрин нагъмайрин ширин сесер галуькъзава, къуьл лап тларамди хъана. Гаф авач, машаллагъ.

Ингъе межлисдин тамадаяр (**Рамиз ИСАЕВ, Мадина АЛИМЕТОВА**) пайда жезва. Абуру кватл хъанвайбуруз суварин мярекат мубаракзава ва гаф Кьурагъ райондин администрациядин кьилин везифаяр тамамарзавайди тир **Махач ХАРИЕВАЗ** гузва. Ада муниципальный тешкилатдин кьил **Замир АЗИЗОВАН**, райсобранидин депутатрин, вичин патай сувар тебрик авурдалай, райондин школайрин уьмуьрда хъсанвилехъ жезвай дегешвилерикай лагъайдалай гьугъуниз са жерге муаллимрин райондин администрациядин тварунихъвай гьуьрметдин грамотаяр вахкана.

Райондин образованидин отделдин начальник Рамазан Катировани кватл хъанвай вирибуруз шадвилин мярекат мубаракна, Къепиррин СОШ-да ЕГЭ гьамиша лайихлудаказ вахкузвайди кьетлендаказ къейдна, школадин директордин, санлай мектебдин коллективдин тварцихъ кхъенвай чухсагуьлдин чарар вахкана.

Гуьгъунлай кьве руша "Муаллим" твар алай мани тамамарна, абуруз къуьлпердайбурун дестедини къуват хгана. Гила тамадайри суварик хтанвай багъри мугъманрин тварар раижзава ва гаф Къепиррин школа 2006-йисуз вичин тварунихъ янавай М.С.Омарован хва - медицинадин илимрин кандидат **Мурад Мусаевичаз** гана.

Рахунриз музыкадин нумрадалди къуват гьузза.

Майдандиз школадин директор **Ариф ЖАБРАИЛОВ** экечзава. Ада, кьилди къачуртла, лагъана: "Кьурагъ райондин Къепиррин хуьруьн М.С.Омарован тварунихъ галай умуми образованидин юкьван школа 100 йисан девирда лишанлу дережайрив агакьна.

Хуьре диндихъ галаз алакьалу тушир чирвилер гунин кваллах 1915-йисуз гьиле кьуна: ина кьве синифдин мектеб ачухна. Анин сифтегъан муаллим ахцегъви Вагъид Гьасанов тир. 1936-йисалай Къепирдал 7 йисан, 1942-йисалай лагъайтла, юкьван школа кардик акатна. Къепиррин мектебдиз келлиз кьуншидал алай хейлин хуьрерайни аялар кьез башламишна. Абуруз регъят хьун патал мектебдин къвалла интернатни ачухна.

Ариф Жабраилов

Дявдин йисара хейлин къепирвиар, гьа гьисабдай муаллимарни, фронтдиз фена. Дявдин ва ададай гьугъунин йисара (1942-1954-й.) мектебдиз Намет Балаева, Хидир Хидирова, Исабег Исабегова, Ражидин Гьайдарова, Султангьамид Меликова, Гьажикъурбан Гьасанов регъбервал гана.

Чи школада дяведилай къуллугъ урус халкъдин векилар тир къадалай виниз пешекарри кваллахна. Абуру акъалтзавай несилдиз дерин чирвилерни чешелу тербия гун патал члугур зегъметар къепирвийри рикелай ракурзавайди туш.

1954-1977-йисара чи мектебдин кьиле Гьуьсен Бабаханов, Алипаша Бейбалаев, Мегьамед Гьамзатов акъвазна. Алатай асирдин 70-йисара, мектебдин куьгъне дараматда дарискьал хьуниз килла республикадин, гьакни райондин руководстводи хуьре кьве мертебадин типовой школа эцигун кьетна. 320 ученикдиз чкаяр авай и дарамат 1974-йисуз ишлемишиз вахкана. А чавуз мектебдин регъбер Гьуьсен Бабаханов тир.

Гуьгъунлай жуьреба-жуьре йисара Къепиррин юкьван мектебдин кьиле Фикрет Асланов,

Гьасан Хидиров, Руслан Балаев, Гьаким Гьакимов, Эмирбег Селимов, Махач Хариов (2011-йисалай мектебдиз Ариф Жабраилова регъбервал гузва - **чи къейд**) хъана. А йисара школадин материально-технический база мягъкемаруниз еке фикир гана, муаллимрин ва ученикрин куьмекдалди чилин кланик лишанар ядай тир туькьурна, спортдин майдан тадаракламишна, колхоздивай бегердал атанвай 4 гектардин багъ кирида кьуна.

Алатай асирдин 90-йисара чи чехи уьлкве СССР чукурайла, халкъ гьихтин къаза-баладик акатнатла, кьез виридаз чизва. И татугайвилерни чи школадизни члугур патухъай таьсир тавуна тунач.

Эхиримжи йисара, виринра хъыз, чи школадин уьмуьрдани хъсанвилехъ аквадай хътин дегешвилер хъанва. Ик, чна гъевчи классрин аялриз чими тлугънар гузва, "Образование" твар ганвай милли проектдин сергьятра аваз 2007-йисалай инихъ школадив биологиядин, урус члаланни литературадин, информатикадин, сифтегъан классрин кабинетар, медкабинет, цийи столовой агакьнава. Библиотекадин фонд девлетлу жезва, школьникриз лагерра ял ядай мумкинвал хъанва.

Школайрин дердийрив къаьгъударвилегди эгечлунай заз РД-дин Кьил Рамазан Гьажимурадвич Абдулатиповаз ва "Кьурагъ район" МО-дин кьил Замир Загьидинович Азизоваз сагърай лугъуз кланзава.

Неинки чи школада, гьак санлай райондани образованидин кваллах вилик тухуник зурба пай кутунай чпин вахтунда образованидин рекъай министрар яз хъайи Муса Садулаевич Омарован ва Мегьамедфазил Загьидинович Азизован тварарихъни хуш келимаяр лугъуз кланзава.

Чи школада физкультурадин ва спортдиз еке фикир гузва. Мектебда клелзавай аялри волейболдай, футболдай ва азаддиз кьуршахар кьунай райондин, республикадин дережайрин акъажунра иштиракзава. Чина алай макъамда спортдин са шумуд секция кардик ква. 1997-йисалай инихъ гьар йисуз школада Гь.Шихрагьимов рикел хуьнин лишандик кваз волейболдай районрин уртах турнир тухузза.

Вичин бине кутурдалай инихъ Къепиррин школа кубтягнавайбурун къадар 2000 касдилай алатнава. Абурун арада гьундугъ дережайрив агакьнавай пара ксар ава. Завай инанмишвилелди лугъуз жеда чи школадихъ девлетлу тарих ава, адан гележеги гьузелди жеда".

Ахпа тамадайри педагогвилерин зегъметдин ветеранар тебрикун теклифна. Абурун жергедай рахай **Аким АКИМОВА, Къаиб КЪАИБОВА** хуьруьн жемьятдин, школадин коллективдин тварцихъ риклиз таьсирдай келимаяр лагъана. Абурулай гьугъуниз ашукъ **Шимшир** майдандиз экъечна.

Шад межлис давам жезва, са жаванди Къепир Селимбеган "Чи мектеб" шиир лап эркиндаказ клелзава. Школадин юбилейдиз талукъарнавай шиирар гъаз майдандиз маса жаванарни экъечна.

Тамадади чеб кье чи жергеда амачир муаллимар рикел хун теклифна; хайи хуьруьн мектеб акъалтарна, уьмуьрдин жуьреба-жуьре хилера чехи агалкьунар къазанмишнавай къепирвийрин тварар дамадхивди кьуна.

Ингъе школадин директорди межлисдин иштиракчийриз дараматдин къенез гьахъун, мектебда сейр авун теклифзава. Адахъ уьзгъвалдай бинеяр авайди субут хъана: дегълизра хуьруьн тарихдиз, адлу рухвайриз рушариз, дявдин иштиракчийриз бахшнавай ва маса темайриз талукъарнавай стендар дуьзмишнавай, классар - кабинетарни хъсандиз тадаракламишнавай.

Шадвилин мярекат чи халкъдин милли хуьрекар алай берекатлу суфрайрихъ давам хъана. Тамадавал авур Махач Гьажикъурбановича зегъметдин ветеранриз, и межлиса иштирак ийиз хтанвай мугъманриз чпин рикле авай хийир-дуьадин келимаяр лугъудай мумкинвал гана.

Инал и чехи межлис мешребулудаказ кьиле финик къуьн кутур Кьурагърин, Къепиррин медениятдин идарайрин къуллугъчяр, мандарар (**Мегьамед ГУЬЛМЕТОВ, Надир ГЪАСАНОВ...**), устарар, (**Женет РИМИЕВ, Гьахъверди ШАМХАЛОВ...**), ашукъ Шимшир чпиз аферин ва баркалла лугъуниз лайихлу я.

Белиждин 115 йис

Къагъриман ИБРАГЪИМОВ

24-октябрдиз Къиблепатан Дагъустанда авай чехи поселокрыкай сад тир Белиждин 115 йисан юбилей шад галара къейдна.

Белиждиз алай аямдин статус (поселок городского типа) 1965-йисуз гана. 1899-йис Белиж арадал атай йис яз гысабзава.. Поселокда яшамыш жезвай агъалийрин 90% лезгийя. Амай 10% агъалияр урусар, азербайжанар, табасаранар, агъулар, рутулар ва масабуря.

Гъар жуьре делилралди, поселокда 12-18 агъзур агъали яшамыш жезва.

Ина хуьруьн майишатдин колледж, гимназия, вад юкван школа, поликлиника, больница, спортдин кьве школа, аялрин искусствойрин школа, аялрин яратмишунрин квал, культурадин квал, ракъун рекьерин станция кардик ква. Тежриба авай пешекар муаллими школайра келзавай 1700 аялдиз чирвилер ва тербия гузва.

Белижда пуд телеканалди - "Южда", "БТВ", "НТВ" - кваллахазава.

Белижвийри чпин рухваяр тир Советрин Союздин Игит Абас Исрафиловал, Дагъустандин министр хъайи Загъир Аруховал, милициядин лейтенант Наврузбег Абдулагъаевал дамакзавал. Абурун тиварар куьчейриз ва гимназиядиз ганвал.

Загъир Арухован тиварунихъ галай къилин куьчеда. Белиж поселокидин кыл Рамиз Гъабибулаева мугъманар къаршиламышзава.

Суварин кар алай иштиракчяр тир аялриз администрацияди гуьзлемиш тавур хътин савкъат гъазурнавай. Къилин майдандин патав къабачийри аялриз хуьруьнар къведай гъар жуьре нумраяр къалурна. Куьедин къерехда ширинлухар, емишар алай ва аш недай яргъи пуд жуьредин столар ачухнава. Чехи самоварда чай ргъзава. Гъар жуьредин ширеяр ала. И вири няметар аялриз пулсуз гузва.

Сятдин 11. Къиблепатан территориальный округда РД-дин Къилин патай тамам ихтиярар ганвай векил Мусафенди ВЕЛИМУРАДОВ, "Дербент район" муниципальный райондин къилин везифаяр тамамарзавай Мегъамед ЖЕЛИЛОВ, адан заместитель Анвер ГЪАЖИМУРАДОВ, Дербент шегьердин администрациядин къилин сад лагъай заместитель Али ХАСБУЛАТОВ, Хазар, Кумух, Агълаб, Рубас, Луклар, Ньюди, Белиж хуьрерин администрациядин къилер, поселокидин агъсакъалар Бейдуллагъ ИСАКЪОВ, Гъабибулагъ ГЪАБИБУЛАЕВ, Якъуб ГУЪЛАЛИЕВ, Малик АЛИ-

ЕВ, Белиждин кыл Рамиз ГЪАБИБУЛАЕВ вилик кваз вири майдандихъ фена.

Сегънедаллай "Штул" ансамблди шад макъам тамамарзава. Мярекат къиле тухузвай Мая АЛИМУТАЕВАДИНИ Исмаила кватл хъанвай жемьтдиз сувар тебрикзава, и царарин авторди Белиждиз кхъенвай гимн - мани тамамарзава Р.Гъабибулаева агъалияр, багъа мугъманар тебрикзава.

- Къе чи поселокидин 115 йис тамам хъанва. Чна поселокидин баркаллу тарихдал, зегъметкеш ва илягъ инсанрал, адетрал ва алай аямдин агалкъунрал дамакзавал. Белиж вилик тухуник чпин пай куьтазвай гъар садаз заз чухсагъул лугъуз кланзава. Къенин сувар чун са туплунин хъайитлани цавуз хкаждайдахъ, чи арайра авай дуствал мягъкемардайдахъ, чун генин тупламыш жедайдахъ зун инанмиш я.

И келимайрилай гуьгъуьниз ада гаф М.Велимурадоваз гузва.

"Гуьрметлу белижвийар мугъманар! Дагъустан Республикадин Кыл Рамазан Абдулатипован ва жуван патай за квез риклин сидкъи-

дай 115 йисан юбилей мубаракзава. Белиж поселоки вири вахтара садалайни аслу тушиз агъалийрин къуватдалди вилик фейи чка я. Белижвийар квал-югъ кутадай, галатун течиз зегъмет члугвадай, аялриз бубайрин адетралди тербия гуз, ватанпересар чехи ийидай зурба риклер авай инсанар я. Къенин сувар чаз мад сефреда инсанрин арада авай садвал, дуствал, гуьрметлувал къалурзава. За квез, Къиблепатан территориальный округдин вири агъалийрин патай, сувар мубаракзава. Куьн гъамиша куь риклера авай мурадрихъ агакьрай!

- Гуьрметлу белижвийар, - лагъана М.Желилова. - За квез райондин администрациядин ва райондин вири агъалийрин патай сувар мубаракзава. Чи поселокидихъ вичиз кутугай итжлу тарих ава. Чна гъар юкъуз чи кралалди Белиждин тарих кхъизва.

Анал тебрикдин гафар гваз гъакни Али Хасбулатов, 1-нумрадин юкван школадин директор Имара Залова, гегъилрин патай Заур Велиханов, гимназиядин завуч Надежда Катъшева рахана.

Келунра къазанмишнавай агалкъунрай ва чешнелу къилихдай 9,11-классрин са жерге ученикриз ва спортда къазанмишнавай чехи агалкъунрай жаван спортсменриз поселокидин администрациядин патай грамотаяр ва къиметлу пишкешар гана.

Суварин мярекатар машгур манидарри тамамарай манийрин, "Кавха" ансамблдин аялри авур куьулерин чехи концертдин прогаммадалди давам хъана.

Афгъанистандин къурбандар Дидедин дерт

Нариман ИБРАГЪИМОВ

Уьмуьрдин гъакъикъат я, четин шатлара, рекьера, уламара каш-мекъ, чанта, суфра санал авур, азиятриз санал таб гайи ксар халис дустариз элкьведа, абур стхаяр хъиз мукъва жеда. И гафар успатун патал "афгъанвийрикий" ихтилат кудун бес я. 1979-1989-йисара къунши Афгъанистан Республикадиз интернациональный буржи къилиз акъудиз феи ва ана халис даяедин женгера иштиракуниз мажбур хъайи жегъил аскерри чпин вилик эцигнавай везифаяр намуслувилелди, уьткъемвилелди тамамарнай. Га са вахтунда, чи къушунар Афгъанистандай эхкьечина 26 йис алатнаватлани, "афгъанвийар" чпин дуствилез, стхавилиз вафалу яз ама. Абуьр садсаян куьмекчяр, панагъар я. Агъа Стлалдилай тир "афгъанви" Нариман Садыкъидин теклифдалди за Афгъанистандин чилел къати женгина телеф хъайи сержант Саидов Абдулан агъур къисметдикай ва уьткъем аскерди келай Эминхуьруьн юкван школадиз адан тивар гузвайдакай, амма и ватанпересвилелин ярж алай важиблу месэла хуьруьн ва райондин талукъ идарайрин къуллугъчири вучиз ятлани жежел вегъезвайдакай хъеная.

Адалай инихъ муьжуд варз алатнава. И ийкьара редакциядиз мад Нариман Садыкъи атана. За фикирнай, адав шад хабар гва, Эминхуьруьн юкван школадиз Афгъанистандин женгера ордендиз лайихлу хъайи виклегъ хчин тивар ганвал. Гъайиф хъи, "афгъанвийри", Саидован дидеди, багърийри ва ватанперес масадбуруни гуьзлемишзавай и кар гелени къилиз акъуднавач. Идалай гъейри тиварун стхад, жибиндай акъудна, зав хсуси кхъинар ийидай гъвечи книжка ва дафтардин са шумуд чар вугана.

- Сентябрдин сифте килерай заз Гуьлагъа бахди (Абдул Саидован диде) зенг авуна ва вичиз акуна кланзавайдакай ихтилатна, - суьгъбетзава Н.Садыкъиди. - Зунни, энгел тавуна, Эминхуьруьн фена. Гуьлагъа бах начагъзавай, зайифзавай. Зун акунмазди адан вилерал стлалар акъалтна. Зи хурухда гъахъна, са тлимил къван шехъни авуна, зи вилерални накъвар акъулдна. Ахпа, секин хъайила, ада школадиз гилани хчин тивар таганвайдакай лагъана ва зав гъа и книжкани чарар вугана. "Афгъанви" хва телеф хъайидалай гуьгъуьниз дидеди адан книжкадиз вил янавайди тушир. Вичин гъалар лап зайиф, хъихъ авай дерт залан хъайила, дишегълиди хъелай амай шейэриз са вил яна. Книжкадай адаз вичиз хци Афгъанистанда къуллугъзавай вахтунда кхъенвай шиир акуна. Ам келез-келез, дидеди, низ чиде, вилерай гъикъван накъвар авадарна-тла. Ахпа ада вичин бейнида арадал къувезвай ца-

Абдул САИДОВ

Дидедиз

Муьжуд лагъай март, гуьзел сувар я къе,
Дидеириз цуьквер багъишдай югъ я къе.
Дидеирин риклер гзаф шаддай югъ я къе,
За армиядай ваз сувар тебрикзава, диде.
Хкведа зун, гуьрчег цуьквер багъишда ваз,
Тардал къугъвада, яда ваз ширин аваз.
Къуй ви уьмуьр цуьквер хъиз гуьрчег хъуй!
Къуй и сувар, диде, ваз, шад хабар гъуй.

Армия

Чун, Кавказдин къегъалар, Къакъатнава ватандивай. Акъазвайди къумлухар, Икрагъ хъанва къариблудикай.
Рагъ къилелай алатдач, Рекьера чун галатдач. Къум цирадай чка я, Эх тежедай хума я.
Къуд патахъай дагълари Къуна зи рикл чукъвенва. Душман авай рагари Чун датлана гуьзетзава.

Анжах са кар хъсан я, Строй-мтрой авай туш. Я подъем чаз чидай туш, Отбойни чаз авай туш.

Диде, вуна фикирмир, Чун авайди курорт я. Патав хъсан булахар, Чан чухъудай къубуяр.

Жув хуьх, зи масан диде, Агъур фикирар тийиз. Къин къазва, ширин диде, Къуллугъда зайифвал тийиз.

Гъа ик, кве йис акъатда, Ватандиз зун хкведа. Къведни суфрадихъ ацукъна, За хкидай атирлу чаяр хъвада.

Гуьлагъа САИДОВА

Хъиз

Келез фидай къастар авай, Ажалди яргъариз тухвай, Вичик къвалин умудар квай, Армидиз фей хва къена зи.

Хъел кваз рахан тийидай, Четинвилер кваз такъадай, Милиз-милиз клуф хуьуредай, Къизил хътин хва къена зи.

Тухвай юкъуз ширин бала Женгерин цуз ават хъана.

рарни гъа гъиле гъатай чарарал кхъена. Завайни тлалабна, жез хъайитла, "Лезги газетдиз" акъудун. Гъавилий зун мад къе чи газетдин редакциядиз агъанвайди я.

За тиварун стха хушвилелди рекъе хтуна ва редакциядин къилин редактордал меслятна. Ада ни хчинни дидедин шиирар газетдиз гун патал гъазурун теклифна.

Чна куьрелди Саидован аскервилелин рехъни рикел хкин. Адаз 1980-йисан майдиз Советрин Армиядин жергейриз эверна. Ашхабаддин танкарин частариз акъатай жегъил аскер, курсарни акъалтларайла, 23-июндин йифиз самолета акъадарна тухвана, экуьнахъ Афгъанистандин чилел авудна ва са артух гъазурвални такуна женгер къиле физвай чкайриз рекъе туна...

1981-йисан 5-февраль. Гъажи-Саид тивар алай хуьр. Ам душмандикай азадна кланзавай. Советрин аскерар пуд БТР-ни гваз хуьр галай терефдихъ фена. Гуькумдиз аксибур регъятдиз хуьряй акъудда лагъай чи аскерар кеве гъатна. Душманди гранатометрай ва автоматрай цай къурзавай. Идалай гъейри, абур гзафни авайди малум хъана. Ятлани советрин аскерри къулхъди члугунач. Саидова къуд душман тергна, хер хъайи чи аскер хатасуз чкадиз ахкъудна. Хер хъанвай масабурни са бронетранспортерда аваз санчастуниз рекъе туна. Виликди ериммишзавай са БТР дуьгуь цанвай никле акъаз хъана. Абдула гъасятда ам, трос акална, члугун хуьвун къетна. Маса аскердиз тапшуругъ ганайтла жезвайтлани, ада гуьллейрин харчик трос акъудна, ам ахъайна ва БТР-дихъ галкурна. И арада чи аскеррихъ галаз санал женг члуг-вазвай са афгъанви коммунистдал хер хъана, гъа и вахтундани ам къутармишиз Абдул фена, далудал къуна хана, БТР-диз хъивегъна. Гъа и арада ам снайперди яна. БТР-дин водитель Виталий Бельгушевиз командирдин беденди гъикл чам ганатла акуна, гъасятда адан куьмекдиз гъерекатна. Гъа и легъзеда Абдулахъ мад са гуьлле галукъ хуьвуна. Виталия ам къуна, хкаж хуьвуна БТР-диз. Гъайиф, никле акъай БТР-ни ахкъудна, амма отделенидин командир къутармишиз ахгакънач. Ада чан гана. Виталий Абдулан мейит гваз Дагъустандизни, дустунин хайи хуьруьзни хтанай.

1981-йисан 17-августдиз СССР-дин Верховный Советдин Президиумдин Указдалди Саидов Абдул Гуьлмегъамедович женгера къалурай игитвилей, дирибашвилей, уьткъемвилей Яру Гъед ордендиз лайихлу хъана.

Буба Гуьлмегъамедни 1978-йисуз рагъметдиз фена, ирид велед галаз текдиз амукъай диде Гуьлагъадин дерт мадни къати, дерин хъанай. Вучда, къисметдихъ галаз садавайни акъажиз жедач. Къариблуде телеф хъайи, уьткъем хва дустари, хуьруьнвийри рикел хуьзва.

Къара гуьлле риклиз фена, Бейхабар яз хва къена зи.

Гъазур тир рухсатдиз хквез, Дидедин рикл шадар ийиз, Къачур пишкеш-сятни гъиз, Къастар авай хва къена зи.

Афгъанистан гум я лугъуз, Къекъведай рехъ къум я лугъуз, Командирдин сир я лугъуз, Ик хъидай хва къена зи.

Билбилди хъиз тар эзбердай, Багъри, къунши, зун шадардай, Къад сан къене къил тла тахъай, Сагъ чан авай хва къена зи.

Гъинихъ фейтлан шей къачудай, Вахарин къайгъуда жедай, Гъар са куьнин гъавурдавай Алим хътин хва къена зи.

Рюмка гъиле гъич къун тавур, Зардин планрус члугун тавур, Дидед хатур гъич хун тавур, Зигъин авай хва къена зи.

Расай тавда къекъуьн тавур, Къани рушар рахан тавур, Сусан шуьрбет са хулп тавур, Бахтсуз хъана хва къена зи.

Уьмуьр хъана са къад йисар, Гъалтна хъел пехъи авчар, Мет-къил гатаз вири халкъар, Армидавай хва къена зи.

30-октябрь репрессийрин къурбандрин

ЮГЪ Я

Мад тикрар тахъурай

Жамиля ГЪАСАНОВА

1974-1991- йисара, СССР-дин девирда, 30-октябрдин йикъаз “День политзаключенного” (яни уьлкведин политикадиз акси экъечлун себеб яз, дустагнавайдан югъ) лугъузвай. Цийи Россияда адаз гьукуматдин дережада цийи тивар гана - “Политический репрессийрин къурбандар рикел хкидай югъ”.

1990-йисуз Москвада, Лубянкадин майдандал, къетлен лагеррикай (дустагърикай) сад хъайи Соловецкий лагердай, гъана къван эцигна. Гъа и йисалай гъар 30-октябрдин юкъуз Москвада Соловецкий къванцин патав советрин девирдин репрессийрин къурбандар рикел хкизвай бур кватл жезва.

1930-1937-йисара ва гъатта Ватандин Чехи дяведилай къулхъни давам хъайи, чи тарихда чулав гел тур и гъахъсузвилерин сиягъ екеди я. Тек са Москвада 1937-1938-йисара 30 агъзур кас къван яна къена.

Репрессийрин къурбандриз артух фикир гузвай, ихтиярар хуъзвай “Мемориал” центрадин делилралди, Россияда алай вахтунда чпихъ репрессийрин цай галукуай 800 агъзурдав агакъна ксар сагъ яз ама. Гьелбетда, ибурун жергедик чеб политикадин репрессийрин къурбандар хъайи, хъайибурун веледарни акатзава.

Алатай асирдин 30-йисара репрессийрин цай чи уьлкведин вири халкъарихъ ва агъалийрин вири къатарихъ галукуна. А вахтунин тарихдиз вил вегейтла, а чавуз дамагдай кранни, репрессияр себеб яз, гзаф бур бедбахт, пуч авур тукъуьл чинарни хъана. Тарихдин и чинар алай аямдин Россияда рикел хуьн чарасуз я. Гьикл хъи, и секинсуз девирда а вахтарин репрессийрикай нетижа, тарс хкудна къанда. Жуван халкъ гъахъни нагъахъ хура тунин политика тухун - им халкъдин гележегдиз зурба зиян гун, гъам къанажагъдин, гъам руьгъдин жигъетдай зайифарун, агъузурун, ужузарун лагъай чал я.

Репрессийрин йисариз вил вегейла, къилди Дагъустан Республика къачуртлани, чи вилик руьгъ къарсатмишдай хътин вакъияар акъвазвава.

Къиблепатан Дагъустанда репрессийрин гьерекаратр квейай гатлунна лагъайтла, 1929-йисуз партиядинни гьукуматдин кыле авайбуру кооперативар чукуртунин къарар къабулна. Абурун чкадал колхозар тешкилиз гатлунна. Амма гьукуматди ва партияди колхозриз гужуналди ваъ, анжах хушуналди экечлиз жеда лагъай хиве къунар члурна. Колхоздик экечл тавур гъар сад халкъдин душман яз малумарзавай. Ахътинбурун мал, эменни тулкзавай. Нетижанда Къиблепатан Дагъустандин мублагъ, дуьзен чилер гвай агъалийрин арада большевикрин ихътин таблгъатдиз акси гьулгъула гъатна. И гьулгъулайра виридалайни гужлукъ ван авурбуру шейх Гъажи Мегъамед Эфенди Штулвидин бунтар я. И бунтара гзаф пай къурагъвийри иштиракнай ва и кар себеб яз, Къурагъ райондай гзаф хизанарни Къиргъизистандиз суьругъуннай.

Идалай гъейри, колхоздик экечл тавур гъи хизан хъайитлани, гъатта парталар цвадай тек са машин къвале авайдини, кулак я лугъуз, хуьрйай акъудзавай, суьругънзавай. Ик, Къурагъай Къурбановрин, Керимоврин, стхаяр тир Мусаев Али ва Нисрединан, М. Омароврин, И. Ибрагимоврин, Г. Гъажиеврин, М. Мегъамедоврин, Меликоврин ва масабурун хизанар Къиргъизистандиз куьнарнай. Абурухъ хуьре хъсан къвалер авай, чпини мал-къара, лапагар хуъзвай. Ихътин “кулакрикай” халкъдин душманар авуна, а чаван гьукуматди экономика хажунин карда абурукай лап хъсан дестекрикай хъиз менфят къачунач.

Дагъустанда репрессийрал машгъл “тройка” лугъузвай десте авай. Инсанрин къисметар гъа и пуд касдикай ибарат гъевчи къватлалди гъалзавалдай. Абурук НКВД-дин начальник, обкомдин секретарь ва республикадин прокурор квай. И пуд касдин “къезил гилелай” агъзурралди дагъустанвийрин, гъа гъисабдай яз лезги халкъдин виридалайни хъсан векилрин къисметар члур хъана.

Чехи несилдин векилри рикел хкизвайвал, Къурагъа, исятда столовой алай чкадал, хуьруьн юкъни-юкъвал, Керимоврин хизандин къве гъавадин къакъан гуьрчег къванцин, къвалер алайди тир лугъузва. И хизан, кулакар я лагъана, Къиргъизистандиз акъудна, къвалер чукурна. Амма хайи ватандивай яргъа чкада и хизандивай геждалди дурум гуз хъаначир, хайи чилиз, накъвариз мукъва хурай лугъуз, йисар алатайла, Бакудиз куьч хъхъанай. Гуьгъуьнлай и тухумдин неве Керимов Мавлудин Къурагъиз хтана, бубадин къвалер алай чкадал яргъалди вичин хиялри тухвана амукъналдай. Гьикл хъи, адаз анал бубадин къвалер ваъ, инсанри незхъавзай столовой акуна. Рикл гъайифдив ацанвай адаз хуьруьнвийри, суд-дуванралди гъа чил вахчуна, вичиз анал цийи къилелай къвалер хаж хъувунин меслят къалурналдай. Амма яшлу Мавлудин халуди, сефил яз, къил галтадна, хев кутуначир лугъуда. Низ чида адан рикляй гьихътин тукъуьл хиялар физвайтла, вичивай аялвал къакъудай гьукумдихъ галаз адаз судра-дуванра гъатизни къан хъхъанач. Элкъвена Бакудиз хъфейла, са тммил вахтундилай ам начагъ хъана, рагъметдиз фенай.

Эхъ, ихътин гъахъсузвилери, гьукуматдин къуллугъчийри кыле тухузвай члур политикади неинки инсанриз, гъакл уьлкведизни еке зиянар гана.

Вахтар алатна, “демократиядин” девир алукунава лугъузватлани, исятдани, гъайиф хъи, гъахъ-адалат, дуьзвал авач. Тахсир квачир инсанрал гилани буьгътенар вегъезвай, абуру намуслудаказ кыле тухузвай къвалахар къарши тегъерда къалурзавай дуьшуьшар тммил туш. Футфачияр чеб халкъдин душманар я. Чпел цензура алачир, къилдин ксарин интересриз къуллугъзавай массовый информациядин бязи такъатри Интернетдин сайтри кавказвийриз, мусурман уьмметдиз талукуь бязи вахтара гьихътин футфачивилин къвалах тухузватла, виридаз аквазва. Ихътин рехъ къунвай ксари экстремизмдиз, террордиз - репрессийриз рехъ ачухзавачни бес?! Гьукуматдихъ дуьзгъун, адалатлу, фагъум-фикирнавай къенепатан ва милли политикани хъун герек я.

31-октябрь СИЗО-рин ва дустагърин къуллугъчийрин югъ я

Алаудин ГЪАМИДОВ

Гъар са къуллугъдиз лишанлу йикъар, суварар жезва. Абуру шад гъалара къейдни ийизва. Амма вилик вахтара дустагърин къурулушда а сувар къейд ийизвачир. Гила и къуллугъдин лишанлу югъ къейд ийиз 8-9 йис я.

СИЗО-рин ва дустагърин къуллугъчийрин йикъан вилик зун Махачкъалада авай 1-нумрадин СИЗО-дин начальникдин заместитель, къенепатан къуллугъдин подполковник **Фазил АСЛАНОВАХЪ** галаз гуьруьш-

Фазил АСЛАНОВ:

“Къел тлурда ядни хъвада”

миш хъана ва адавай и къуллугъдин тарихдикай ва ана квиле физвай дегишвилерикай суьгъбет авун тлалабна.

- Чи къуллугъ сир яз къунин себеб ам тир хъи, виликрай, къез хъиз, чазни цензура авай. Гзаф крар сир яз хуъзвай. Азадвилекай магърум авунвайбуру жаза члугун патал махсус идараяр ачухунин чарасузвал арадал атана. Къел тлурда ядни хъвана къанзавай. Гъа ик, 196 йис идалай вилик, 1879-йисан 12-мартдиз, Россияда дустагърин къурулуш тешкилна. “Гунагъ” квай бур, лугъудайвал, суьругъун ийизвай, яни са хуьрйай маса хуьруьз, яргъал вилайтдиз акъудзавай. Анра (тайин территорияда) саки азад уьмуьр кечирмишзавай. Жаза члугъаз тунин къайда мягъкем тушир. Гъавилай дустагъханаяр тешкилуниз мажбур хъана.

Ик Дагъустанда Советрин власть жедалди уголовный рекъй жавабдарвал члугунин (жаза гунин) къурулуш, лугъуз жеда, саки кардик квачир. Анжах Порт-Петровскда тахсиркарар санай масаниз, къилди къачуртла, Астрахандин рекъе твадалди хуъзвай са дустагъхана авай. И къайда саки 50-йисаралди кардик кваз хъана. Гъакъван гагъди Дагъустанда тахсиркарар Махачкъалада дустагъханада (исятда 1-нумрадин СИЗО авай чкада) суд жедалди хуъзвай.

Ахпа абуру масанриз - лагерриз, дустагъханайриз, уьлкведин маса регионриз рекъе твазвай. Дяведилай гуьгъуьн йисара и къурулуш Дагъустанда гуьнгъна гъатиз башламышна. Центральний аппаратдин патав махсус отдел, ахпа управление тешкилна. Республикада силс тухудай изоляторар, умуми режимдин колонияр ачухиз эгечина. Алай вахтунда Дагъустанда 3 СИЗО (Махачкъалада, Дербентда, Хасавюртда), уголовный рекъй жавабдарвал члугъудайбурун 9 идара ава. Абурукай 6 махсус колонияр, гъа жергедай яз 3 Къизилюртда (дишегълийрин 8-нумрадин, умуми режимдин ИК-яр).

■ **Къуь СИЗО-да гъалар гьихътинбуру я? Силисдик квайбуруз къулай шартлар тешкилнавани?**

- Дугъриданни, виликрай кабинетра беъем къулай шартлар авачир, силисдик квайбуру лагъайтла, мадни дарискъал къаз-

майра авай. И куьгъне тарих авай дараматда къуллугъдин, яшайишдин, ял ядай шартлар авачир. Куьгъне корпусар, 15-20 касдин камераяр тир, я беъем экв, чимивал, я гъава дегишардай мумкинвал (вентиляция) авачир. 4 метрдин къакъанвал авай цларин камерайра лап четин жезвай. Республикада авай пуд СИЗО-дикай виридалайни члехиди тир чи идарада гъа ик лап дарискъал тир.

Лагъана къанда, и мишекъат гъаларай акъатун патал 2005-йисалай управлендин кыле акъвазнавай къенепатан къуллугъдин генерал-майор Муслим Мегъамедович Дахаева гъилер къакъажна, яни такъатар жагъурна. Куьгъне, теълеяр хътин чкаяр чукурна, махсус проектар туькьурна, лугъудайвал, евростандартдин 4 корпус, цийи пищеблок эцигна, ишлемишиз вахкана, чебни 9-10 баллдин залзаладиз, мишекъат хуьтлериз дурум гудайбуру. Камерайра гила жезвайди 4-5 кас я. Гъар са камерада телевизор, холодильник чингил чуьхуьдай чкаяр ава.

Идалайни гъейри, месела, шегъерда эквер кхахъзава, яд авачиз 4-5 йикъар жезва. Ихътин татугъивилери чаз са манийвални гузвач. Месела, шегъерда эквер кхахъзава, чина хуси генератордин гъисабдай гъасятда автоматически акат хъийизва. Адет яз шегъерда, мекуь хъайилани, чимивал гудай тадаракар яргъалди кутазвач, амма чахъ чи котельни ава. Мекуь хъанмазди ам кардик жезва.

■ **Шаз куьна эцигунар давам жезвай. Абуру куьтягъиз хъанвани?**

- Эхъ, шаз 4 корпус эцигна, ишлемишиз вахканай, режимдин корпус эцигна куьтягъиз хъанвачир. Цийи йисан вилик гъамни эцигна куьтягъна. Идахъ галаз сад хъиз, парталар чуьхуьдай чкани галай гъамам, насосная, 800 куб. яд гъакъдай 2 резервуар кардик кутунва. Идалайни гъейри, 4 мертебадин корпусни ишлемишиз вахканва. Алай йисуз карантинный, дежурный часть, махсус корпусар эцигиз башламышнава. Бес къадар такъатар чара авунва, проектинни сметадин документар гъеле алатай йисуз туькьурнай.

■ **Силисдик квайбуру гзаф авани, абурун яшайишдин шартлар гьихътинбуру я?**

- Виликрай силисдик квайбу-

рун къадар са агъзурдахъ агакъзавай. Исятда ругуд-ирид виш жезва. Шартларикай, ихтияррикай рахайтла, са азадвилелай гъейри (экъечлиз, куьнейриз, къвалериз фин-хтун квачиз) вири ава. Чими экуь къулай камераяр, микуь мес-яргъан, йикъа пуд сеферда чими тлурнар, гъар юкъуз як, балугъ, нек, начагъбуруз мукаш, кака, члем, артухан нек гузва. Йикъа са сятда сейрдиз акъудзава.

Тахсиркардин чка, гьелбетда, дустагъ я, амма бязи вахтара, гъайиф хъи, тахсир квачир ксарни аватзавай дуьшуьшар жезва. Ахътинбуру суддин къарардалди азад хъийизва.

■ **СИЗО-да ацукънавайбурун патав багърияр ва абурун гвай шейэр къабулзавани?**

- Силисдик квай, обществодивай къерех авунвайбурун патав, талукуь органрин ихтияр авачиз, са касни ахъайзавайди туш. Гъардахъ, вичин векил (адвокат) жезва, гъадахъ галаз-алакъани. Яр-емиш, продуктар лагъайтла, вацра 30 килограмм (гъяд югъ квачиз) вири йикъара къабулзава. Генани яргъал мензилрай атай, яшлу, азарлу кас хъайитла, чна ам элкьурна рахкурзавач.

■ **Продуктрихъ галаз наркотикар, ички...вугъз хъайитла?**

- Абуру виликамаз ахтармишдай инспекторрин махсус десте авайди я. Абуру дикъетдивди килигзава. Шак алай вахтара кинологар, оперативникар желбзава.

■ **Силисдик квайбурун кыле акъвазнавай куь къуллугъчийрин шартлар гьихътинбуру я?**

- Чи идарада къве вишдав агакъна работникар (гъа жергедай яз 180 кас аттестоватнавайбуру) ава. Шартларикай рахайтла, цийи корпусар эцигдайла къуллукъ шартлар къулайбуру я.

Мажибар, бюджетдин идарайрин мажибрив гекъигайла, хъсан гузва, пенсиядиз экъечлайла - махсус сертификатни.

■ **Къуь къуллугъчийри гъар йисуз хейлибуру “Лезги газет” кхъизвайди тир. Къведай йис патал подписка физвани?**

- Дугъриданни (тариф авун туш), чи къуллугъчийри (15-20 касди) гъар йисуз “Лезги газет” къачузва. Къведай йис патални чун гуьгъуьна акъваздач.

■ **Эхирдайни чна ваз, гъакл куь къуллугъчийриз пешедин сувар (эгер адаз сувар лугъуз жедалтла) мубаракзава!**

- Чухсагъл!

Общественный тешкилатра Гужлу авуна кланда

Хазран КБАСУМОВ

Кефератан Кавказдин Федеральный округда Россиядин Федерациядин Президентдин патай тамам ихтиярар ганвай векил **Сергей МЕЛИКОВ** Пятигорск шегьерда регионрин Агьсакьларин советрин членрихъ галаз гуьруьшмиш хьана ва абуруз кваллахдин рекьяй теклифар ганай.

Меликован теклифар килиз акьудуниз талукь геьенш заседание Сулейман-Стальский райондин Агьсакьларин советдани кыле фена. Адан кваллахда муницип-

Райондин администрациядин кылин заместитель **Саид ТЕМИРХАНОВА** эхиримжи вахтара районда социально-экономический рекьерай тухузвай кваллахрикай, хата-сузвал хуьнин рекьяй администрациядин кылин заместитель **Гьажиагьмед ГЪАЖИ-АГЬМЕДОВА** районда авай общественно-политический гьаларикай, райондин образованидин управленидин начальник **Индира ОСМАНОВАДИ** образованидин хиле хьанвай хьсан нетижайрикай, хуьруьн майишатдин отделдин начальник **Мегьамедзагьид БАБАЕВА** районда хуьруьн майишат вилик физвайдакай, инвестиционный про-

пальный райондин кыил **Нариман АБДУЛ-МУТАЛИБОВА**, Дагьустандин Агьсакьларин Советдин член **Назим ХАНБАЛАЕВА**, администрациядин управленийринни отделрин начальникри, райондин общественный тешкилатрин ва организационин руководителри, хуьрерин килери, СМИ-рин векилри иштиракна.

Назим Ханбалаева Сергей Меликова тухвай гуьруьшдикай ва анал Дагьустан Республикадин шегьерин ва районрин агьсакьларин советриз гайи тапшуругьрикай, советрин кваллахдин планрикай геьеншдиз суьгьбетна. Малум хьайивал, Советрин кваллахдин планда ва С.А. Меликован теклифра экстремизмдин вилик пад кьунихъ, кваллахдай цийи чкаяр тешкилунихъ, гьвечи ва юкьван карчивал вилик тухунихъ, экономикадин рекьяй вилик фидай рекьер жагьурунихъ, промышленность, хуьруьн майишат, туризм, образование, здравоохранение кьвачел ахьвалдарунихъ рекье тунвай кваллахди еке чка кьазва.

- Жегьилрихъ галаз кваллах тухунин, халкьарин арада дуствал мягькемарунин карда кылин роль кьугьвай дагьвийрин адетар кьвачел ахьвалдарунин кваллахни йгинарун лазим я, - давамарна Н. Ханбалаева. - Агьсакьларин совет - им граждан-вилин обществодин асул такьатрикай сад я, Советдин членар уьмуьрда кыле физвай вири вакьайрин иштиракчяр, кваллах активдаказ тухуниз гьамиша гьазурбур яз хьун лазим я.

Райондин Агьсакьларин советдин председател **Фахрудин ОСМАНОВ** вичин рахунра советди тухузвай кваллахдал геьеншдиз акьвазна.

ектар кардик кутазвайдакай, Цийи Макьарин ва Кьулан Стлалрин хуьрерин агьсакьларин советрин председателар тир **Рамазан ЭМИРГЪАМЗАЕВА** ва **Абдул МЕЖИДОВА** жегьилрин арада тербиядин, терроризмдиз аксвал авунин рекьерай тухузвай кваллахрикай геьеншдиз суьгьбетна. Гьа са вахтунда абуру районда общественно-политический гьалар хьсанарунин, экстремизмдин терроризмдин вилик пад кьунин, акьалтзавай несил ватанпересвилин руьгьдаллаз тербияламшунин ва маса рекьерай теклифарни гана.

Заседанидин нетижаяр кьадайла, Нариман Абдулмуталибова лагьана:

- Заседанидал рахай юлдашрин рахунрихъни за дикьетдивди яб акална, абуру кьарагьарай гзаф месэлайрихъ галаз зун разини я. Вири уьлкведа хьиз, чи республикада ва райондани гьалар кьайдадик акат хьийизва. Амма са бязи крари чак секинсузвал кутазва. Мисал яз, районда пуд сеферда КТО малумарна. Ада районда аваданвиллин, экономикадин ва маса рекьерай жезвай хьсан крар, агалкьунар "хьендик" кутазва. Агалкьунар, тарифдай крар чахъ тлимил авач. Чна гьукуматдин кьурулуш хуьн лазим я. Закондин, гьукуматдин кьанунрал амал авуниз гьар сад мажбур я.

Инал Назим Играмудиновича дуьз лагьана: чи куьчяр, рекьер, паркарин кьерехар зирзибилди кьунва. Чавай мал-кьарадин иесивални ийиз жезвач. И чьуру кваллахар чна, районгьилири, арадай акьудун лазим я, паталай атана, и крар масада ийидач. И рекьерай агьсакьларин чкайрал алай советри, общественный тешкилатри, самоуправленидин органри чпин кваллах гужлу авуна кланда.

Жигьадин асул мана

"Лезги газет" кьелзавайбурун фикирдиз чна Кьурьан чирунин рекьяй илимрин доктор, Кувейтдин вакуфринни исламдин крарин рекьяй министрдин советник **Усман Агьмад Абдурагьима** и мукьвара **Махачкьала шегьерда кыле фейи элкьвей столдихъ журналистрин суалриз гайи жавабар гьизва. Суалар саки вири Ислам динда жигьадин темадиз талукьбур тир. Идахъни вичин себебар авачиз туш. Акьулдилай ва чирвилерилай вилик гьиссерин кьизгьинвал, ажугьлувал вилик кутунвай са кьадар мусурман жегьилри регьятдаказ Аллагьдин душманар жагьурзава ва абурухъ галаз жигьадин вичин шартларал амал тийиз дьае тухуззава ва нетижада ислягь инсанар хьиткьинарзава, терактар ийизва. И жуьредин жигьад Исламдивай яргьа тирди чаз мусурман диндин алимди ачухарзава.**

■ "Жигьад" гафунин асул мана кьей ибарат я?

- Жигьад - им Исламда вичиз тайин мана ганвай ва адан истемешунар кьей ибарат ятла тамамдиз, вири гьавурда акьадайвал кьалурнавай гаф я. Лексикадин жигьетдай адан метлеб ачухайтла, им Ислам диндин рехъ кыле тухун патал вири кьуватар, алакьунар эцигун лагьай члал я. Шаритдин члалалди ачухун хьайитла, и гафунихъ гзаф кьадар метлебар ава: 1) женг, алахьун; 2) мецелди диндал амал авуниз звер гун; 3) Аллагьдин рекье жуван мал, эменни харж авун; 4) сиягьат авун. Яни чи динда жигьад - им вири кьуватар Исламдин рекье серф авун я. И манада "жигьад" гаф ишлемешунин гьахьлувал тестикьзавай делилар чахъ гзаф ава. Абурун кьадар акьван гзаф я хьи, Кьурьандин тек са сурадалди сергьятламишиз жедач, гьик хьи, Кьурьанда "жигьад" гаф гзаф кьадарра ва жуьреба-жуьре хилера ишлемешнава.

Жигьад жуван чандалди, вахтуналди, мал-эменнидалди ва Аллагьди вичин няметрикай ишлемешун патал инсандиз вуч ганватла, вири гьа шейертиди кыле тухуз жеда. Жуван гафар тестикьарун патал Кьурьандай са шумуд аят гьин. Мана: "Аллагьдин рекье жуван эменнидални чандал алахьа (жигьад ая)" (Сура "Ас-Сафф", 11-аят); "Гьакьикьатдани, Аллагьди (вичихъ) инанмишбурун руьгьер кьабулнава ва (и жигьетдай) абурун эменнини, кьаршида Женнет гун патал. Абуру женг члугьзава, алахьзава ва абур Аллагьдин рекье зулумдик кутазва..." (Сура "Ат-Тавба", 111-аят). Ингье гьа идаз жигьад лугьуззава, яни гьакьикьатдин дин патал Аллагьдин рекье алахьун.

■ Жигьад кьуват хьиз ни ва гьина малумарзавайди я?

- Эгер "жигьад" душманрихъ галаз кыле тухузвай дяведин манада ишлемешзаватла, гьелбетда, адахъ вичин тайин шартлар ава. Ихьтин шартларикай кылинди, сад лагьайди - дяведин жигьад вири мусурмандин сад тир амирди, Исламдин уьлкведин кыли, малумарун лазим я. Амма амирди жигьад малумардалди вилик, исламдин алимрихъ галаз меслятна, мусурманар авай гьал чирна, дьае тухунилай гьейри, мад маса рехъ амачирди тестикьарун лазим я. Гьайиф хьи, гилан жегьилриз "дяве-

дин жигьадин" я мана, я ам кыле тухунин кьайдаяр чизвач. Абуру, чпин гьиссер, жегьилвиллин цай вилик кутуна, дуьз рехъ кьазвач. "Жигьад" гаф абурун рикл алай са гуьрчег гафуниз, хиялпересвиллиз элкьвенва. Ихьтин "жигьадин" нетижа яз, чаз мусурман уммат алай вахтунда шумуд чкадал пай хьанватла акьваза.

Жигьадин кьвед лагьай шарт. Жигьад Исламдин государстводи малумарун лазим я. Яни аслу тушир, вичихъ дяведин жигьадин рекьяй хьсан гьавурдик кьай ксар авай гьукуматди.

Пуд лагьай шарт. Исламдин умматдихъ дяведин жигьад кыле тухун патал бес кьадарда кьуватар хьун лазим я. Яни неинки гзаф яракьар ва аскерар, гьакьни кьуватлу экономика, финансар ва ик мад.

Мадни са важиблу шарт. Жигьадин кьумекдалди вири мусурмандин гьал хьсанарун. Жегьилрин чанар хасаратвилек кутуна, кьил-кьилел алачир жигьадин таблигьат авун - им дуьз жигьад туш.

■ Жигьад нивай кыле тухуз жеда?

- Исламда жигьад кыле тухузвай кас мусурман хьун чарасуз я. Ам акьулбалугь яшарив агьакьнавайди ва вичихъ жигьад тухудай такьатар, кьуватар авайди хьун герек я. Мадни, нагагь мусурман хизан текдиз хуьзвайди ятла, ахьтинди жигьаддиз рекье туна кландач. Аллагьдин Пайгамбарди, кьуй адан кьилел саламар ва салаватар кьурай, адан сагьабрикай сада вичиз жигьаддиз фидай ихтияр це лагьайла, хабар кьуна: "Ви диде-бубадал чан аламанни?" Ада "эхъ" лагьай жаваб гана. Аллагьдин пайгамбарди, кьуй адан кьилел саламар ва салаватар кьурай, адан жаваб гана: "Акь яз хьайила, жуван жигьад абурун кьваллав ая", яни диде-бубадихъ гелкьуьгь.

Алай вахтунда гзаф пай жегьилар "жигьад" гафунин дуьз гьавурда такьун абурухъ тамам чирвилер тахьунивай я. Идалай гьейри, жегьилвиллиз туьнтвал хас я, абуруз гьасятда нетижаяр арадал атана кланзава. Чпин кьуватар, игитвилер кьалурнин жегьилвиллиз хас я. Гьелбетда, им дуьз туш.

■ Эгер уьлкве светский рехъ кьунвайди хьайитла, ихьтин уьлкведа жигьад тухудай ихтияр авани?

- Эгер мусурманар яшамеш жезвай уьлкве Исламдинди туштла ва ана мусурманриз, абурун яшайишдиз, Ислам диндиз са зиянни гуьзаватла, ихьтин уьлкведа жигьад тухудай ихтияр авач.

Гьакьикьатдани, Аллагьдин пайгамбарди, кьуй адан кьилел саламар ва салаватар кьурай, вичин сагьабар Эфиоприн гьукуматдин чилел рекье турла, и чилел Ислам алачир эхир. Аллагьдин пайгамбарди, кьуй адан кьилел саламар ва салаватар кьурай, вичин сагьабриз лагьанай: "Гьакьикьатдани, ана са касни зулумдик кутун тавунвай, инсанар истисмар тийизвай пачагь ава".

Гьавилай нагагь кьилдин са гьукуматди, вич исламдинди тушиз, амма мусурманриз кап ийиз, чпин динди истемешзавай тегьерда яшайиш кыле тухуз манивал гуьзаватла, ахьтин чилел жигьад кыле тухун дуьз туш.

Гьазурайди - Жамиля ГЬАСАНОВА

Для опубликования в СМИ

Информационное сообщение

Министерство печати и информации РД, Министерство юстиции РД объявляют о проведении республиканского конкурса лучших публикаций в средствах массовой информации, освещающих вопросы правовой тематики, правоохранительной деятельности, участия в борьбе с правонарушениями. Конкурс организован в соответствии с государственной программой Республики Дагестан "Обеспечение общественного порядка и противодействие преступности в Республике Дагестан на 2015-2020 годы", подпрограмма "Повышение правовой культуры населения Республики Дагестан (2015-2016 годы)".

Цель конкурса - способствовать повышению правовой грамотности населения и усилению эффективности в борьбе с правонарушениями.

Участниками конкурса могут быть электронные и печатные средства массовой информации Республики Дагестан, а также отдельные авторы (авторские коллективы). К рассмотрению принимаются работы, опубликованные в печати и прошедшие в эфире в 2015 году.

Общий объем печатных работ - не менее 1 полосы формата А3, видеоматериалы и аудиоматериалы представляются на дисках. К материалам на национальных языках должны быть приложены переводы на русский язык в печатном варианте.

Работы оценивает Конкурсная комиссия из представителей Министерства печати и информации РД, Министерства юстиции РД, Министерства внутренних дел по РД (по согласованию), республиканских СМИ.

Итоги конкурса будут подведены до 15 декабря 2015 г. и опубликованы.

Для победителей конкурса учреждаются премии: одна первая - 10 тыс. рублей, одна вторая - 7 тыс. рублей и одна третья - 5 300 рублей.

Работы принимаются в срок до 15 ноября 2015 г. по адресу: г. Махачкала, пр. Петра I, 61, Министерство печати и информации РД, 2 этаж, отдел по взаимодействию со СМИ, тел.: 51-03-54. Копии материалов направляются на электронный адрес rdpress@mail.ru

Дишегълияр террордиз акси я

Муса АГЪМЕДОВ

Хасавюртда “Дишегълияр террордиз акси я” лишандик кваз чехи форум кыле фена. Ана РД-дин печатдинни информациядин министр Азнаур Аджиева, хизандин, дидевилин ва аялрин ихтиярар хуьнай Дагъустандин Къилин патай тамам ихтиярар ганвай векил тир Интизар Мамутаевади, республикадин меркездай атанвай маса мугъманри иштиракна.

Мярекат Хасавюрт райондин администрациядин къил Загъир Боташева ачухна: “Гуьрметлу къенин форумдин иштиракчиар! И мярекатдин къилин макъсад обществода ислягъвал, руьгъдин ивиарар, инсандиз хас хъсан ерияр артухаруникай ибарат я. Чаз чизвайвал, обществода дишегълиди еке роль къугъвазва. Дидедин гафуниз гъар са инсандин рикле чка жагъизвайди я. Къе иниз чи гележегдин къайгъудар дишегълияр - дидеяр къватл хъанва, абурун виридан мурад сад я: гзаф халкъарикай ибарат чи Дагъустандин, Россиядин къилел гъамиша ислягъ цав хъун, чи балайрин гележегни гъа михъи цав хъиз ачухди, экуьди хъун. Ик! хъун патал абуру, гъар са

дидеги, чпин чалишмишвилер артухарзава”.

Къе чун инал чав секинвилелди яшамиш жез, къвалахиз, чи аялар тербияламишиз вугун тийизвай месэла гъалун патал къватл хъанва, - лагъана Азнаур Аджиева. - И залда къватл хъанвай чехи пай дидеяр я. Мумкин-виликай менфят къачуналди, заз абурухъ элкъвена ик! лугъуз къанзава: гуьрметлугъу, къе къу хиве девирди лап еке жавабдарвал тунва, куьне куь веледриз гудай тербядилай сифтени-сифте абурун чпин, ахпани чи вири уьлкведин къисмет аслу я. Аялрин гъал-агъвал, яшайишдин шартлар хъсанарун патал куьне вири къуватар эцигзава, вахт серфзава, амма тербиядин къвалах гуьзчивиликай худайтла, куь вири зегъметар бада фиди. Гъаниз килигна аялрин тербия сифте кчадал эцигун чарсуз я.

РД-дин Къил Рамазан Абдулатипова гуькумдин вири къурулушра дишегълияри къвалахуниз еке фикир гузва. Им дуьшуьшдин кар туш. Вучиз лагъайтла дишегъли авай гъар са чкада къайдани ава, жавабдарвални.

Гуьрметлу дишегълияр-дидеяр, за къез аялрин пакагъан йикъан къайгъударар хъуниз эвер гузва. Куь куьмедалди чалай террор твар алай тегъуьн-

дикай чи балаяр хуьз жеда, - лагъана министрди.

Интизар Мамутаевадин: - Дишегълидин плузарал хъвер хъун-им обществода гъалар пайгар я лагъай члал я. Амма къе чаз акъвазвайбур маса шиклар я: дишегълияр чпин багърияр - итимар, рухваяр, стхаяр гъилерай акъват-завайвиляй шехъзава. Абурун вилерилай накъвар кими туш. Им чи обществодин къилел чулав булут пайда хъанвайвиликай хабар гузвай лишан я.

“Террор” лугъудай тегъуьндин къурбандар жезвайбур иллаки жегъилар я. Абурун пакагъан югъ къе куьне къабулдай серенжемрилай аслу я. Гъаниз килигна за къевай веледриз тербия гунин къвалах садрани гуьзчивиликай худ тавун тлабазва.

Гуьгъуьнлай анал РД-дин Къилин куьмекчи, РД-дин къилепатан округда НАК-дин аппаратдин векил Керим Бадрудинов, дишегълиярин Советдин председател, “Сад тир Россия” партиядин чкадин отделенидин руководитель Асият Арсланханова рахана.

Абуру дидеяр чпин аялрал гуьзчивал тухуниз, жегъилар чуру рекъера гъат тавун патал, вири къуватар эцигна, чалишмишвилер артухаруниз эвер гана.

Фермеррин тешкилатар хуьн патал

Жамиля ГЪАСАНОВА

И йикъара Махачкъалада “РД-дин фермеррин майишатар вилик тухун ва абуру хуьн патал тайин серенжемар къабулин” месэладай РД-дин Общественный палатадин яб акалунар кыле фена.

Мярекат Дагъустан Республикадин Общественный палатадин председател Гъамзат ГЪАМЗАТОВА ачухна. Ада вичин рахунра фермеррин майишатрихъ чи республикада акъалтай важиблу метлеб авайди къейдна. Амма, гъайиф хъи, яр-гъал йисара и майишатрихъ лазим къадарда фикир ганач. Гъ. Гъамзатова къватл хъанвайбурувай фермеррин майишатар вилик тухунин карда нихъ гъихътин теклифар, меслятар аватла, лугъун тлабана.

РД-дин Гуькуматдин Председателдин заместитель Ш.ШАРИПОВА Общественный палатади

къарагъарнавай и месэладихъ республикадин хуьруьн майишат патал еке метлеб авайди лагъана. Абурухъ гъал тавунвай гзаф къадар месэлар аватлани, фермерар чпин къвалах вилик тухуз гъавалат хъанва. “Дагъустандин фермеррин класс мягъкем хъанва ва адахъ хъсан дережарни ава лагъайтла жеда. Чи фермерри чпин алакьунар Россиядин гзаф къадар пилера къалурзава”, - къейдна вичин рахунра Ш.Шарипова. Ада Республикадин Къилин ва Гуькуматдин тварцихъай фермерриз аферин лагъана ва агалкъунар мубаракна.

Фермерар наразивилел гъизвай четин месэлайрикай сад абуруз чил бес тахъун я. Ятлани сифте яз и кардив эгечзавай республикадин фермерар “фермерринни хизанрин фермеррин федеральный программадик” активдаказ экечнава. Им шад жедай кар я. Алай вахтунда Дагъустан Республикадин фермерар и рекъай Россиядин Федерацияда вилик жергейра авайбурукай я.

Шарип Шарипован гафарай, къведай йисуз Вирироссиядин хуьруьн майишатдин перепись кыле тухуда ва им фермеррин майишатрин гъал гъихътинди ятла къалурунин карда лап хъсан къвалах жеда. Идалайни гъейри, Дагъустандин агропром импорт эвеззавай программадик кутунва ва инани республикадин фермерри чпин алакьунар къалурдайдал шак алач.

Гуьгъуьнлай Общественный палатадин член Айгун МЕГЪАМЕДОВА къейд авурвал, РФ-дин Общественный палатади и месэладай 12 законопроект теклифнава. Идак пестициддин рекъай, республикайрин хуьруьн майишатдин сергыятар геьеншарунивал, чи республикада уьзъмчивал виликан дережадиз хъунин патлахъай законопроектар ква.

Инал гъакни республикадин фермеррин майишат кооперироват авуни патлахъай меслятар гана ва фермеррин вилик акъвазнавай са къадар четин месэлайрикай лагъана.

“Дагъустан - зи хайи къул”

РД-дин Къилин ва Гуькуматдин пресс-къуллугъ

И мукъвара Мегъарамдхуьре Россиядин халкъарин адетдин культурадин Центрада “Дагъустан - зи хайи къул” твар алаз Республикадин худсамодеятельностдин килигун-конкурс кыле фена. Ам 1941-1945-йисарин Ватандин Чехи дяведа Гъалибвилин 70 йисан юбилейдиз талукъарнавайди тир.

Конкурсда къуд командади - Мегъарамдхуьруьн, Ахцегърин, Сулейман-Стальский ва Докъузпарадин - иштиракна. Конкурс пуд номинацидай тухвана: 1-чка Мегъарамдхуьруьн, 2-чка Сулейман-Стальский, 3-чка Ахцегъ районрин командайри къуна.

* * *

Махачкъалада муниципальный тешкилатрин культурадинни машгъулардай идарайрин - Россиядин халкъарин адетдин культурадин центрин - арада конкурс кыле фена.

Конкурсда 10 районди иштиракна. Абурун арада Къилепатан территориальный округдай сад лагъай чка Мегъарамдхуьруьн районди къуна.

Вирироссиядин муаллимрин форум

Гъазурайди - Ханум ШАЙДАБЕГОВА

30-31-октябрдиз Махачкъалада Дербентда урус члалан ва литературадин муаллимрин пешекарвиллин “Йисан муаллим” конкурсра ва образованидин хиле важиблу милли проектрин гъалибчирийн Вирироссиядин форум кыле тухуда.

“Урус члалан ва литература - Россиядин халкъарин образованидин геьеншвиллин ва сад-садан гъавурда акъунин садвиллин диб” лишандик кваз фидай форумдиз РФ-дин 60 региондай 800-лай виниз педагогар, урус члаланни литературадин муаллимрин Ассоциациядин членар къведа. Абуру пленарный заседанидин, секцийрин къвалахра, педагогикадин устадрин, проектрин презентацияра, методжурналрин къилин редакторрихъ галаз гуьруьшра ва маса мярекатра иштиракда.

“Гъалибчирийн форумдин” къвалахдин терефар:

✓ Информационный цивилизациядин шартлар филологиядин образование: вахтунин истемешунар ва жавабар жагъурун.

✓ Савадлу уьлкве: буш хиялар яни, тахъайтла, - гъакъикъат?

✓ Къелунрин кризис яни, тахъайтла, - муаллимдин устадвиллин: къелуниз итиж авунал желб хъийиз жедали?

✓ Школайри, музейри ва культурадин идарайри санал къвалахун.

✓ Урус члалан ва литературадай тарсарилай къеце тухузвай къвалахар: хъсан тежриба-виридаз.

✓ Тербия гунин карда урус члалан ва литературадин тарсарин вири мумкинвилер ишлемишун.

Конкурсдилай къецияй мастер-классар, элкъвей столар, урус члалан ва литературадин муаллимрин координационный советдин Ассоциациядин геьенш заседание тухунни фикирдиз къачунва. Идалай гъейри, Дербентда Нарын-къеледиз ва “I Петрдин къвалин” музейдин комплексди экскурсиярни тешкилда.

Форум 2015-йисан 30-октябрдиз сятдин 11-даз ачухда: Махачкъала шегъер, Ленинан майдан, 2, Дуствилин къвал.

“72 сятна”

Ханум ШАЙДАБЕГОВА

Ватандин Чехи дяведа Гъалибвилин 70 йисан юбилейдин суварин сергыятра аваз Россиядин Федерациядин субъектра “Николай Расторгуеван продюсерский компания” ООО-ди яратмишнавай “72 сятна” художественный фильм къалуриш башламишнава.

Къе жегъилар ватанпересвиллин руьгъдаллаз тербияламишдай фильмайрикай рахунин лазимвал арадал атанва.

Ик! Ватандин Чехи дяведин лап сифте къилера немсери къунвай гъевечи Ставрово шегъер, вичелай алакьдайвал душмандин аксина акъвазвава.

И шегъер дяведин чехи тарихдин юкни-юкьва хъана. Ам фронтдиз мукъва чкадал хъунилай гъейри, анай ракъун рехъ фенвайвиляй ва са шумуд рекъин хев тирвилляй шегъердиз немсерин гзаф къадар къушунар гъанвай.

Амма шегъерда асул гъисабдай накъан школьнирикай арадал атанвай чинебан отряд кардик къвай. Ана къве жегъил, са школада гъевечи члавуз са ктабар къелай, къведни са рушал ашукъ хъанвай Алексейни Дмитрий авай. И группада милициядин виликан къуллугъчияр, кадрийрин офицерар, жегъил рушар - школьницайри авай. Абуру неинки немсерин чапхунчирийхъ, гъакни абурун гъилибанрихъ, Дмитрий Пронин хътин алчахрихъ, Ватандин хаинрихъ ва душмандин полицияда къуллугъ ийиз фенвайбурухъ галазни жегъ члугуна къанзавай.

Кира Ангелина режиссер тир и фильмдин къилин ролра Ирина Розанова, Алексей Шевченков, Анатолий Гушин, Елизавета Арзамасова ва масабур къугъвазва.

Фильм Николай Расторгуеван продюсерский компаниядин заказдалди “Соль” киностудияди лентиниз къачунва.

“Каспий Халыль ЭКСПО -2015”

Хатасузвилин лишан

Жасмина САИДОВА

“Гьалал руьгьдилай башламиш жезвайди я!” Ихтин фикрдаллаз 23-25-октябрдиз республикадин меркезда международный “Каспий Халыль ЭКСПО” выставка пуд лагьай сеферда кыле тухвана.

Выставка РД-дин промышленностдин, алишверишдин ва инвестициярин министрстводин, РД-дин Муфтидин ва Гьукуматдин куьмекдалди “Рисалат” холдингди тешкилнавайди тир.

Милли библиотекадин дараматда кыле феи выставка шад гьалара ачухунин мярекатда РД-дин промышленностдин, алишверишдин ва инвестициярин министрдин заместитель Герей Алиева, “Ля-Риба Финанс” компаниядин генеральный директор Мурад Алискерова, Дагьустандин Духовный управленидин векилри иштиракна. Абуру кьейд авурвал, “гьалал” - им неинки мусурман диндин метлеб авай гаф, гьакни инсандин яшайишдин вири хилера хатасузвал ва ерилувал хьунин лишан я.

Квас такьуна жезвач

Алай вахтунда дуньяда, юкьван гьисабдалди, 1,6 миллиард кас мусурманар яшамиш жезва, яни дуньядин тахминан гьар вад лагьай агьали (22 процентдив агьана) мусурман я. Идалайни гьейри, США-дин “Pew Research Center” тешкилатди мукьвара тухвай ахтармишунрин нетижада малум хьайивал, алай асирдин юкьварив агьадайла, дуньяда ислам диндиз ибадат ийизвайбурун кьадар хашпарайрин кьадардиз барабар хьун мумкин я. Гьаниз килигна, кьенин ийкьан гьакьикьат ахтинди я хьй, ийкьалай-кьуз артух жезвай мусурманар патал гьалалди тир продукт гьасилунин, адалди таъминарунин месэляяр кьвердавай хциз акьвазвава, абуру квас такьуна виже кьезвач, вучиз лагьайтла, эхиримжи вахтара алишверишдинни экономикадин, гьакни финансрин алакьаяр тайнарадайла, и ва маса кьуллугьрикай менфят кьачудайла, гзаф инсанри сифтени-сифте фикир ишлемишзавай шей, продукт “гьалал” стандартдив кьазвайди яни, тушни, гьа кардиз гузва.

“Гьалал” стандарт асул гьисабдай недай сурьсетдин ва финансрин хилез талуькди яз гьисабзава. Санлай кьачурла, и келимадин бинеда михьивал, инсандин беден патал хатасузвал, хийирлувал ава.

“Гьалал” лишандик

“Каспий Халыль ЭКСПО” выставка республикадин агьалийрин паттай, дугьриданни, еке итиж авайди мярекат кыле феи теьгерди, выставкада иштираккай компаниярин ва иниз атай кьван инсанрин кьадарди тешкиларна. Кьейдна кьанда хьй, выставкадин кьвалахда Туьркиядай, Польшадай, Австриядай ва Арабрин Садхьанвай Эмиратай, гьакни Чечен Республикадай, Татарстандай, Поволжьедай, Москвадай ва уьлкведин маса регионрай тир, санлай кьачурла, 40-далай артух карханайри иштиракна.

Амма сифтени-сифте зи фикир республикадин экономикадиз сифте камар кьачузвай цийи карханади, Мегьарамдхуьруьн райондин Оружба хуьре эцигнавай зурба карханади - АПК “ЭкоПродукт” ООО-ди желбна. Карханадин алишверишдин рекьай директор Заур Тажибова хабар гайивал, кьушарин фабрика официалнидаказ ачухунин вахт са шумуд сеферда дегиш хьа-

натлани (гила ам 14-декабрдиз ачухун гуьзлемишзава), “ЭкоПродуктди” кьвалах тамамдаказ башламишун патал вири гьазурвилер акунва. Алай вахтунда ина инкубаторар, яни цицибар экьадай цехар кардик кутунва.

- Эцигунрин кьвалахар вири куьтягнава, тадаракар саки вири тайнарнава, инкубаторриз какаяр, цицибриз ва верчериз гудай ем кьачунва, абуру тукьвадай ксар кьабулнава. Исятда чакь амайди маса гудай кьиметар тайнарун ва муштерийрихь галаз икьрарар кутлунун я. Санлай кьачурла, кьейд ийин, чи продуктдиз и выставкадални, чна и мукьвара Москвада иштираккай “Кьизилдин зул” выставкадални санлай маса кьачудай ксари ва сетевой туьквенри еке итиж малумарзава, - лугьзува Заур Тажибовича.

■ **Фабрикади гьасилдай верчер гьалалбурун хьунин шартлар куьне, дугьриданни, вири тамамрадайвал яни, мисал яз, еке кьадарра аваз кьушар тукьвадайла, и кардиз ийизвай истемешунар вири тамамар тавун мумкин тушни?**

- Ваь, гьелбетда. Фабрикада гьар са верч чна и кар патал махсусдаказ кьвалахал кьабулнавай мусурманри (инал кьейд ийин, диндин шартларал кьевелай амал ийизвай ксари) гьиливди тукьвада. Эгер производство гегеншарайла игьтияж артух хьайитла, чна верчер тукьвадай ксар мад кьабулда. Идалайни гьейри, мад са месэла ава. Кьушарин чьехи фабрикайри, адет яз, тукьур верчерин амуькайрикай, махсус цехра гьялна, цицибриз гудай ем (якьунни кларабрин гьуьр) хьийизва ва гьа идалди жуьжеяр хьуниз ийизвай харжияр тлимиларзава. Чна и кардикай кьил кьакьуднава ва, инанмиш хьухь, “Гюней” лишан алай верчер анжах техил, гьажибугьдаяр, яни михьй твар гуз хуьдайбурун жеда. Гьелбетда, и кар себеб яз, абурун кьимет базарра авайбурулай багьа жеда, амма тафават екеди хьун лазим туш. Гьич тахьайтла, чна чавай продукт кьачудай туьквенриз винел эхцигдай кьиметдин кьадар екеди тавун меслятава. Гьикл ятлани, инсанриз чир хьун лазим я, михьй ва ерилу продуктдин кьимет лап ужузди хьун мумкин туш.

Республикадин мулкунал кьвалахиз им кьуд лагьай ийс тир “Ля-Риба Финанс” компаниядикайни кьилди рахаз кьанзава. “Ля-Риба Финанс” - им Россиядин мулкуна гьелелиг авай сад тир ва мусурман диндин шартларал бинеламиш яз кьвалахзавай финансрин кьурулуш я. Мисал яз, и ва я маса шей маса кьачуз кьанзавай, амма бес кьадар пул санлай гуз тежезвай ксаривай “Ля-Риба Финанс” компаниядин куьмек ишлемишиз жеда. Ихтин дуньушда, “Ля-Риба Финансди” и шей вичи маса кьачузва (я тамамдиз, я тахьайтла, кимизвай пул винел эхцигна - 500 агьзур

манатдила артух тушиз) ва герек касдив, маса кьачур пул паяралди ва вини кьил са йисан вахтунда вахкунин шартларалди (в рассрочку) вугузва. Кьиметдал гьич кепекни кьил, яни процентар эцигзавач.

■ **Эгер са йисан вахтунда иесидивай кьев пул вахуз тахьайтла, куьне вуч ийизва?**

- Дуньушар гьар жуьрединбуру жезва, бязи вахтара чун килигзава, кас гьихьтин гьалара гьатнаватла. Эгер, дугьриданни, четин шартлар арадал атанватла, вахт давамар хьувун мумкин я. Эгер а кас жавабдарсузвилелди эгечнаваз хьайитла, чун адан патакьай гаф гайибурохь (поручителрихь) галаз алакьалу жезва. Санлай кьачурла, кьез чизва хьй, динда буржар вахкун тавун гьихьтин залан гунагь ятла, абуру багьрийрин хиве амуькьзава эхир, - лугьзува компаниядин генеральный директор Мурад Алискерова.

Эхирдайни кьейд ийин, “Ля-Риба Финанс” компанияди гьакни пул хатасуздаказ хуьнин, закят паюнун ва са жерге маса жуьредин везифьярни тамамарзава. “Чи макьсад Аллагь рази жедай алвер авун я”, - алава хьувуна ада.

Гьалал продуктрин важибу мад са хел косметология я лагьайтла жеда. И жигьетдай заз выставкадал еке экспозиция ачухнавай “Halal Cosmetics” карханадин твар кьаз кьанзава. Чи уьлкведа сад лагьайди тир и компания бедендихь гелкьуьн ва сагьарун патал лазим косметика акьуднал машгьул я.

- Чун цийи кархана я - и ийкьара чи са йис тамам хьанва, амма и йисан вахтунда са шумуд уьлкведа чна векилханаар ачухнава, вучиз лагьайтла муштерийри чи продуктдиз хьсан кьимет гузва, абуруз хатасуз, яни биокосметологиядин хийирлувал акьвазва.

“Halal Cosmetics” тамамдаказ тлебии продуктлар бинеламиш я. Чна химиядин такьатрикай, консервантрикай кьил кьакьуднава, асул гьисабдай жуьреба-жуьре ягьлуяр ишлемишзава, - лугьзува компаниядин кьуллугьчи Расула. Гележегда карханадиз Дагьустандин муштерийрихь галаз алакьаяр артухардай фикир ава. Выставкада иштираккуни лагьайтла, и карда еке куьмек гузва.

Алишверишдин сетар, ктабрин издательствояр, агропромышленный комплексдин, текстилдин, мебелдин, гьатта залан промышленностдин карханаяр - “Каспий Халыль ЭКСПО-2015” выставкади экономикадин гьар жуьре хилериз талуькь, амма “гьалал” лишандик квас кьвалахзавай карханаяр кьватална.

Выставкадин сергьятра аваз пуд ийкьан вахтунда ина, адет хьанвайвал, бизнесдихь, мергьяматлувилин хиле ийизвай кьвалахдихь галаз алакьалу, экономикадин ва яшайишдин са жерге маса месэляриз талуькь форумар кыле тухвана.

Исламдин экономикадикай менфят кьачун

Нариман ИБРАГЬИМОВ

Россиядин Федерациядин ва гьакл Дагьустан Республикадин гьукуматри экономикадин кризисдин гьаларай экьечлун, абурун зиянар тимил хьун патал жуьреба-жуьре рекьер жагьурзава. Гьа ибурукай сад яз, республика кар алай рекьерай вилик тухунин мураддалди исламдин экономикадин ва финансрин мумкинвилерикайни менфят кьачудай гьерекатар ийизва.

Икл, алатай гьафтедин жуьмя ва киш ийкьара Махачькалада гьа и важибу месэляриз талуькь мярекатар кыле фена: республикадин милли библиотекада 3-сеферда “Каспий гьалал экспо-2015” выставка, исламдин экономика ва финансар республикадиз хийир хкатдайвал ишлемишуниз талуькарнавай элкьвей стол ва “Дустувилин кьвалени” “Дагьустандин общество вилик тухунин карда диндин организациярин иштиракчивал. Исламдин экономика ва финансар яшайишдинни экономикадин жигьетдай кьызгьинвал тимиларунин ва жегьилар террористрин гьерекатрал желб авуниз рехь тагунин такьат хьыз” темадай международный илимдинни тежрибадин конференция.

И мярекатрин тешкилатчияр яз РД-дин намусдин азадвилдин рекьай ва диндин организациярихь галаз алакьаяр хуьзвай комитет, РД-дин Кьилин патав гьай экономикадин рекьай совет, РАН-дин ДНЦ-дин яшайишдинни экономикадин ахтармишунардай институт, Дагьустандин халкьдин майишатдин госуниверситет, “Исламдин инвестициярин “Мудариб” центр” ООО, Дагьустандин гуманитарный институт, “Рисалат” холдинг ва “Ля Риба-Финанс” ТНВ экьечина.

Конференциядин кьвалахда РД-дин печатдин ва информациядин министр Азнаур Аджиева (ада кьватл хьанвайбуру тебрикна ва гьяззавай месэладай СМИ-рин кьуллугьчийрихь галаз санал кьвалахунихь авай мумкинвилерикай лагьана), РД-дин намусдин азадвилдин рекьай ва диндин организациярихь галаз алакьа хуьзвай комитетдин председател Сулейман Мегьамедова, РД-дин Кьилин патав гьай экономикадин советдин председател Абдулхаликь Гиндиева, “Мудариб” ЦИИ-дин генеральный директор Саид Саидова, РД-дин муфтидин 1-заместитель Агьмед Кахаева, Махачькала шегьердин Жумья мискидин имам Мегьамедрасул Саадуева, инвестицияринни финансрин “Аш-Шамс Капитал” компаниядин генеральный директор Адалат Жабиева, Кеферпатан Осетия Республикадин мусурманрин духовный управленидин председател Гьажимурад Гацалова ва маса ксари иштиракна.

Кьейд авун лазим я хьй, чьехи зал жегьилрив ацланвай, абурун чьехи пайни меркездин вузра кьелзавай гадаяр, рушар тир. Абурухь элкьвена рахай ва важибу докладар авур твар-ван авай алимри, диндин векилри жегьилриз ислам диндин дережайрикай, экономикадин, финансрин, госуларстводин политикадикай, террордиз рехь ачухзавайбурукай ва хейлин маса месэлярикай лагьана.

Тешкилатчийри кьейд авурвал, жегьил несилдин векилрин руьгьа диндинни ахлакьдин ерияр арадал гьуниз ва мягькемаруниз талуькарнавай конференциядин макьсадар ихьтинбуру тир: Россиядин законрин сергьятра аваз Дагьустан Республика вилик тухунин карда исламдин экономикадин ва финансрин такьатар ишлемишунин мумкинвилер ахтармишунин ва гьа идалди обществода яшайишдинни экономикадин кьызгьин гьалар агьузарун, экономикадинни финансрин алакьаяр пайгардик кутун, инсанвилин, регьимлувилин, гьахьлувилин, мергьяматлувилин идеяяр гегеншарун, Дагьустандин общество яшайишдинни экономикадин жигьетдай вилик тухунин карда гзаф кьадар жегьилри иштиракдай кьулайвилер арадал гьун, сада-садаз гьуьрмет авуналди, куьмек гуналди, гьахьлувилин тереф хуьналди сад тир ва сих общество арадал гьийдай сиясат тухун.

И важибу месэлярай чпин фикирар Москвадай, Азербайжандай, Татарстан, Кеферпатан Осетия республикайрай, Индонезиядай, Малайзиядай атанвай мугьманрини лагьана. Иштиракчийри мадни кьейд авуна хьй, Дагьустан Республикада мусурманриз диндин рекьай чпин пак эрзиманар кьилиз акьуддай вири шартлар тешкилнава.

Идалай гуьгуьуниз конференциядин иштиракчийри элкьвей столдихь кьвалахун давамарна.

Шаир рикел хкана

Бекил ТАРХАРОВ

21-октябрдиз Махачкъалада республикадин Р.Гамзатован тварунихъ галай милли ктабханада Дагъустандин халкъдин шаир, “Къизилдин дана” премиядин лауреат рагъметлу Байрам САЛИМОВАН яратмишунриз талукъарнавай мярекат кыле фена. Ана РД-дин писателрин Союздин председатель Мегъамед АГЪМЕДОВА, ДГУ-дин профессор Гъажи ГАШАРОВА, филологиядин илимрин доктор, писатель Гъаким КЪУРБАНА, Дагъустандин халкъдин писателри - Абдуселим ИСМАИЛОВАНИ Мегъамедрасул МЕГЪАМЕДРАСУЛОВА, дуствилин “Дагъустан-Азербайжан” обществодин председатель Абдулкафар АГЪМЕДОВА, публицист Эгъбар СТУРВИДИ, хейлин шаиррини писа-

телри, студентрини школьникри, рагъметлу шаирдин багърийри иштиракна.

Шииратдин межлис “Дагъустан” РГВК-дин художественный программарин директор Гуьлера КАМИЛОВАДИ кыле тухвана. Газфбуру Б.Салимован яратмишунрикайни уьмуьрдин рекъикай чпин фикрар лагъана. Гъ.Гашаровани Э.Стурвиди рагъметлу шаирди Забит Ризвановахъ галаз санал “Шарвили” эпос къватл хъуьуна чапдай акъудун патал чуьгур зегъметар рикел хкана.

Махачкъала шегъердин 28-нумрадин юкъван мектебдин школьникри ва ДГУ-дин филологиядин факультетдин студентри Байрам Салимован шиирар келна. Лезги халкъдин манийрин “Суна чан” твар алай коллективди тамамарай манийри шииратдин межлисин иштиракчийрин гуьгъуьлар мадни шадарна.

Мярекат шаирдин руш Эсмер САЛИМОВАДИН рахунралди акъалтарна.

“Хванахвал” - Къайтагъда

Алван РАМАЗАНОВА

РД-дин милли политикадин министерстводин “Хванахвал” проектдин сергъятра аваз 20-октябрдиз Хванахвалдин югъ Къайтагъ районда кыле тухвана.

Мярекатда РД-дин милли политикадин министрдин сад лагъай заместитель Зикрулла Ильясова, информациядинни печатдин министрдин заместитель Александр Кургиняна, жегъилрин крарин рекъий министрстводин управленидин начальник Марина Мутаевади, муниципальный къуд райондин килери ва абурун заместителри, культурадин, спортдин, образованидин управленийрин начальникри, Къурагъ, Тлярата, Къаякент, Гумбет районрин делегацияри, Къайтагъ районгъегъилри тир дядевдин ветеранри иштиракна.

Экуьнахъ фад Къайтагъ райондин центрадин майдандал “Хванахвал” проекта иштиракзавай районри чпин майданар ачухна. Ана вилик вахтараш ишлемишзаваз хъайи шейер, милли хуьрекар, халкъарин костюмар эцигнавай, халкъдин манияр тамамарзавай, мугъманри къуьлерзавай.

Шадвилдин мярекат райондин культурадин идарада кыле фена. Ам Къайтагъ райондин килин везифаяр тамамарзавай Алим Темирбулатова ачухна. Гаф Дагъустан Республикадин милли политикадин министрдин сад лагъай заместитель З.Ильясоваз гана.

- Гуьрметлу юлдашар, къайтагъвийар, гуьрметлу мугъманар! Расул Гамзатоваз ихътин гафар ава, - башламишна ада.

“За са лежбердиз Кремлдикий, адан залрикайни дворецрикай суьгъбетна. Зун ада четин гьалда туна.

Ада заз лагъана: “Ваз Кремлда дуствилин авани?” - Хванахвалихъ Дагъустанда вилик заманайрилай инихъ еке метлеб авайди я.

В.Путин Кремлда авай чи хванахва я лагъайтла жеда. Дагъустандихъ, Кавказдихъ галаз авай адан рафтарвили и кар субутзава.

Хванахвал милли политикадин министрстводин проектрикай “чан алайди” я. Дагъустандилай къецени кардик кутун планламишзава, - кьейдна З.Ильясова.

Гуьгъуьнлай мярекатдал РД-дин информациядинни печатдин министрдин заместитель А.Кургиняна, жегъилрин крарин рекъий министрстводин управленидин начальник М.Мутаева, Гумбет райондин кил М.Мегъамедалиев, Къаякент райондин кил М.Гъажиев, Тлярата райондин кил М.Алиханов, Къурагъ райондин администрациядин килин заместитель Э.Исаева рахана.

Ватандин Чехи дядевдин иштиракчийри гъар са райондин патай пишкешар гана.

Къайтагъвийри районрикай, аялар къабулзавай хизанрикай, аялрикай телефильмар къалуьна.

Районрин килерив “Хванахвалдин кодексар” вугана. Чи райондай Тлярата райондин Султановрин хизанди Къурагърин сад лагъай нумрадин юкъван школадин 8-классдин ученик Омаров Умар, Къаякент райондай Къурагърин хуьрий тир Къазиеврин хизанди 8-классдин ученик Къиясов Къияс къабулна.

Гуьгъуьнлай районрин векилри концерт гана. Чи райондай тир Садулагъ Таибова, Мегъамед Гуьлметова манияр лагъана.

Мугъманриз къайтагъвийри гъар са нмет алай столрихъ банкетрин залдиз теклифна.

Яшар тахъайбуруз талукъ яз

И йикъара Мегъарамдхуьруьн райондин администрацияда яшар бегъем тахъанвай аялри талукъ яз муниципальный комиссиядин заседание кыле фена. Мярекат и комиссиядин председатели, муниципальный райондин администрациядин килин заместитель Зейнудин АЗИМОВА кыле тухвана.

Заседанидин къвалахда комиссиядин членрилай гъейри Советский ва Самур хуьредин юкъван школарин векилрини иштиракна.

Анал аялри административный къайдаяр чуруниза, аварийрик ва маса дуьшуьшрик хер-къацл хъуникай хуьниз талукъ месэлайриз килигна. Гъялай месэлайриз талукъ махсус къарар къабулна. Ана гъак! “Сельсовет Магарамкентский” поселенидин кил Рафик АГЪАМИРЗОЕВАЗ аялар бала-дуьшуьш атуникай хуьн патал Мегъарамдхуьруьн 1-нумрадин юкъван школадиз Ленинан куьчедай физвай рехъ агалунин меслят къалуьна.

Гъар са кардик къуьн кутаз

Шагъбала ШАГЪБАЛАЕВ,
“Эренлардин сес” газетдин хусси
корреспондент

Алай вахтунда Россиядин каталогра 8 агъзурдалай виниз изданияр гъатнава, абурук кваз-Докъузпара райондин “Эренлардин сес” газетдин тварни. Чи газет 2001- йисуз регистрация авунва. Тарихдин делилри успатзавайвал, чи райондин сифте газет (“Сталинан рехъ”) 1938-йисалай акъатиз башламишна. Ам сифте Ахцегъ райондин типографияда чапзавай. Идан гъакъиндай райондин архивдин документри лугъуьва. Алатай асирдин 50-йисарилай гатлумна, саки район чкидалди газет “Социализмдин рехъ” твар алаз акъатиз хъана.

Сифтедай газет латин графикдалди акъудзавай. А девирда сиясатдин килин макъсад савадсузвилихъ галаз жегъ чуьгун, социализмдин цийи къазанмишунриз рехъ ачухун тир. А вахтарин мухбирар хъайи Ш.-Э.Мурадова, М.Гъажиева, М.Шихвердиева, Ш.Къафланова, С.Сфиева, Б.Багъишева ва масабур газетдин таъсирлувал жкахун патал еке алахъуьнар авуна. Гуьгъуьннин йисара абурукай республикада твар-ван авай писателар ва шаирар хъана. “Социализмдин рехъ” газетди иллаки дядевдин йисара еке роль къуьгъана, чкадин агъалияр зегъметдал, гъалибвал къазанмишунин рекъе гъевеслу авуна.

Газетдин чинра дивизиядин командир Х.Заманован, разведчица Х.Эмирсултановадин, С.Абдулкеримован ва масабурин къегаьвилерикай хъена. “Социализмдин рехъ” газетдин сифте редактор къалажухви Гъажиев Гъахъверди тир.

Вахтар къвез алатна. Саки 40 йисалай чи райондин газетди “къвед лагъай нефес” къачуз башламишна. Рагъметлу А.С.Асварован (А.Самурли) алахъуьнар себеб яз ва “Докъузпара район” муниципальный тешкилатдин кил К.С.Абасован куьмекар галаз “Эренлардин сес” газет акъатиз 14 йис тамам хъанва. Алай вахтунда адаз килин редактор Эдуард Алибегович Гъажиевова регъбервал гуьва. 2009-йисан январдилай газет чкадал чапзава. Адан акунар, макъалайрин метлеб хъсан жезва. Районгъегъилри газетдихъ галаз чпин алакъаяр мягъкемарзава. Тираж хейлин маса районринбурулай чехи я. Ам хъизвайбурун къадар 1300 касдив агакънава.

Газетдин къвалах тешкилзавай кас жавабдар пешекар я. Ада сифте вичивай итемишунарда, къвалах дуьз тешкилда. Виринизамдилай башламиш жезва. Эффенди Капиева лагъайвал, яратмишунрин къва-

лахда “Яшамшрай къабилвал - гич са мергъяматни!” И маналу келимаяр фикрда къуна къвалахзава чи редактор Эдуард Гъажиевова.

Эдуард Гъажиегов 1977-йисан 17-августдиз Къаракуьре хуьре муаллимрин хизанда дидедиз хъана. Адан буба, рагъметлу Гъажиегов Алибег Савашевича Къаракуьредин умуми образованидин мектебда сифтегъан классрин муаллим яз къвалахна. Диде Марият Алиэфендиевна урус члан ва эдебиятдин муаллим я. 1994-йисуз Къаракуьредин юкъван школа акъалтларай Эдуард Гъажиегов Дагъустандин В.И.Ленинан тварунихъ галай госуниверситетдин тарихдин факультетдиз гъахъна. И вуз акъалтларай жегъил, тарихдин тарсар гуз, Къаракуьредин юкъван школадиз хъвезва. 2008-йисалай ам газетдин редакцияда къвалахал тайин жезва, жавабдар секретардин къуллугъ кылиз акъудзава. 2009-йисан октябрдилай “Эренлардин сес” газетдин килин редактор я.

Эдуард Алибегович общественный везифаярни кылиз акъудзава. 2010-йисалай ам райондин профсоюзрин комитетдин председатели я. Райондин медениятдин, тарихдин, эдебиятдин хилени адан алахъуьнар тимилай туш. 2011-йисуз Махачкъаладин “Лотос” издательствода Гъажиевова Докъузпара райондин регъбер К.С.Абасовахъ ва Махачкъала шегъерда яшамш жезвай кривийрин обществодин кил К.С.Къадировохъ галаз санал кирамвал авуналди “Къаракуьредин тарих” (Крар-намэ) ва 2013-йисуз “Докъузпаринский район” муниципальный тешкилатдин кил К.С.Абасовахъ галаз (“История и современность”) чехи ктабар урус члалалди чапдай акъудна. Абуру еке зегъметдин нетижаяр я. Тарихчи ва журналист Эдуард Алибегович, кагуьлувал авачиз, илгъамдин цицивал зегъметдиз мукъва авуна къвалахзава. Адан агалкъуьнар гуьрметдин грамотайралди, дипломралди ва киметлу пишкешралди кьейднава. Абурун арада РД-дин печатдин ва информациядин Министерстводин (2 грамота), РФ-дин ФСБ-дин погранкъуллугъдин, РД-дин килин управленидин начальник, генерал-лейтенант И.Н.Шмоткина къул чуьгунвай ва райондин сергъятра ганвай хейлин грамотаяр ава.

2015-йисан августдиз бажарагълу журналист Э.Гъажиегов РФ-дин журналистрин Союздин членвиле къабулна. Зи фикрдалди, тарихчи, журналист Эдуард Алибегович “Дагъустан Республикадин Кулгъурадин лайихлу работник” лагъай гуьрметдин твар гун патал къалурун кутугнава. Талукъ ксари и теклифдиз фикр ганайтла, кланзавай.

ЧУБАРУКАР

Къайгъударвили куьклубрай илгъам

Абдул АШУРАГЪАЕВ

"Лезги газет" 16 чин аваз хтай гъа пакад юкьуз за лезги литературадин кружокдин секциядиз анин иштиракчяр тушир аялризни теклифна. Анал за "Лезги газетдин" къисметдикай сугьбетна. Тарсара, классдин сятерал менфятлудаказ чирвал къачузвай аялрин чинрик серин акатна. Аялрин илгъам къайгъударвили гъиссер куьклубрайди, газетдин къисметди абурукни секинсувал кутурди за къатана. 7-11-классрин аялрин гъевчи риклера члехи къастарни авайди ашкара хъана заз. Зун и карди шадарни авуна, гъавилляй за абуроз "Лезги газетдикай" чпин фикирар ачухарзавай сочиненияр къхин меслят къалурна. Абурун цларари хайи миллет, диде - чил клани акъллу несил члехи жезвайди тестикъарна. 7-классдин аялри хайи газет чпиз ала тирди ик къалурна:
Гъар гъафтеда, теспача яз, ийиз гуьзет, Вахчузва за зи рикл алай

"Лезги газет"
Мад:
"Лезги газет" чи миллетдин къизил я, Ам клелайла, зи фикирар къезил я.
Гъакни чир жезвайди къалурзава: риторикадин суалар авай цларар, эвер гунар ва гекъигунар ара-

диз акъатзава. Месела, 8-классдин аялри гекъигунар гъикл ишлемиш-заватла:
Гуьзгуь я вун халкъдин риклин, Гъед я нурлу бахтлу рекъин.

9-классдин аялрин сочиненияр эвер гунар, теклифар пайда жезва:
Зи лезги халкъ, агат

"Лезги газетдив",
Къхихь! Клела хайи члалал лезетдив.

Эгер 10-классдин аялриз чпин гъиссер ачухарун патал тлебиатдин гуьзелвални яшайишдин тежриба ишлемишун хас ятла:
"Чи газетда гатфар ава, гад ава. Чи газетда яшайишдин дад ава",

11-классдин аялрин къхинра дигмиш жезвай шириатдин сифте къилер пайда жезва:
"Лезги газет" мез я халкъдин, Ам авай тур квез я халкъдин.

Фригърин СОШ-дин аялри хайи газетдикай ик фикирар авун, зун инанмиш я, муаллимрин, диде-бубайрин ва газетдин литотделдин-виридан тербиядин сад тир къвалах тирди фикирдиз гъана кланда.

Гъурметлу редакция! Агъадихъ за куь вилик эцигзавай гъевчи эсерар 7-11-классрин аялри къхенвай сочиненияр къачунвай фикиррикай, цларарикай, абзацрикай менфят къачуна арадиз гъанвайбур я. Гъавилляй абур са шумуд аялдин тларар, са классдин рекъем алаз гузва.

Селимат АШУРАГЪАЕВА, Марьям ДАДАШЕВА,
Зайра МАГЪМУДОВА, Танига СЕФИХАНОВА, 7-кл.

Чна давамарда

Са касди вичин къвалахар вири туьклубруналди, вичи мад фикир хъийидач лагъаналда. Пакад юкьуз къуншидин кали тум квачир дана ханалда. "Мад гила фикир тавуна гъикл акъвазин", - фикиррик акатна а кас. Къе, а кас хъиз, лезги халкъни вичин ярж тир "Лезги газетдикай" ийизвай хиялри тухванва.

Уьлкве чкай девир алатайла, инсанар са гъал яшайишдин мублагъ рекъел эхкьечиз башламишна. США-дин ва адан гъилибанрин санкцияр лугъудайбуру халкъдив мад чпин члулар тларамариз туна, и кар авуниз чи халкъдин газетни, вичиз клан туширтлани, мажбурна. Рипинал гъуд гъалчиз жедани?

"Лезги газет" чи халкъдин ким я. Ана тербиядин, яшайишдин ва маса хци месэлаяр гъалзава. Газетдин уьмуьрда ихътин татугайвал пайда хъайила, гъам халкъдиз, гъам газетдин коллективдиз гзаф четин жезва. Адаз милли газет зайифди яз, рангсузди яз акун, чи фикирдалди, хуш жедай кар туш. Чазни ам халкъдин фикирда амуькна кланзава. Газетдин тираж гзаф хъуни неинки адал, гъакл чи халкъдин тварцелни абур гъида. И фикирди чи классдин коллектив руьгъламишнава: цини чна "Лезги газет" къхин давамарда.

Аслан АЛИЕВ, Рамазан ГЪАМИДОВ, 11-кл.,
Жамалдин ГЪАБИБУЛЛАЕВ, 9-кл.

Хиве къадач

Чаз дидед члалан муаллим Абдул Ашурагъаева "Лезги газетдикай" лап фадлай маналу ихтилатар ийизва, макъалаяр клелзава. Чаз акваз-вайвал, газетди лезги халкъдин яшайишдин къатарикай важиблу ихтилатар ийизва. Им тарифдин къвалахни я. Адакъ гъихътин мумкинвал гилалди авай, амма 24 чиникай 16 хъуни чун са тлимил пашманарнава. Къайгъу авач, гъамиша чаз кландайвал жедач. Шадвални пашманвал вахни стха я лугъуда. Чаз чавай са вуч ятлани къакъатнавайди хъиз ава. Белки, гила хъайитлани "Чи квез я "Лезги газет"? лугъудайбур гъавурда акъан.

"Лезги газетди" садрани пис патахъ ян ганач. Ам гъамиша халкъди хъянавай рекъай умудлудаказ физ хъана, вафалувал, милливал хвена. Ам Шарвилдин турунизни Гъажи-Давудан гапурдиз элкъвена. Къе чна адан къылав квадарна кландач. А къылав хуьн патал лезги чилин гъар са къвали ам къхин чарасуз я. Чнани ахътин мумкинвал гъилляй ахъайдач. А кар газетдин редакциядин коллективдин риклиз теселли ва сабур гудай къуват жедя. Ам четин макъамда рекъин юкьвал тун чи миллетдин игитвиллиз хал ядай хътин кар жедя. Масадбуру а карни чи руьгъдин зайифвал яз гъисабунни мумкин я. Ахътин зайифвал чна гъич садрани хиве къадач.

Мислимат СЕФИХАНОВА, 11-кл.

Гъазур я зун

Къват! хъанва ви къилел цифер,
Серинариз дагъ, гъуьлуьн къер.
А рекъин юлдаш я зун,
Уьмуьрдани сирдаш я зун.
Гуьзетда за вун гъар юкьуз,
Ахквадатла заз мад лугъуз.
Заз вун хъфин кландач къвалай,

"Лезги газет" чи рикл алай.
Гъатнава ви руьгъ зи чанда,
Женни са руьгъ къве инсандя?
Гъавилляй зун къару я вал,
Зуьгъре гъетрен сегъер гвай ал.
Хуьз гъазур я зун вунни члал
Лигимнавай тарихдин цлал.

Марият АБДУЛЛАЕВА, София ТАГЪИРБЕГОВА, 8 "а" кл.,
Саид ТАГЪИБЕГОВ, Фатима КЕРИМОВА, 8 "б" кл.

Атанва зун

Саламалейк, азиз газет!
Вун акваз кланз атанва зун.
Чи кефиар ийир къумбар
Фикирар гваз атанва зун

Къайгъу авач, жемир пашман,
Цуругуд я са къадар сан.
Ша икърар жен чун са йисан,
Лап ви гъил къаз атанва зун.

Ван хъанва: вун ава клева
Халкъдиз къуллугъ ийир рекъе.
Рикл перишан ийизвай къе
А гафар хаз атанва зун.

Акунва чаз хъуьтлерин дад,
Гатфарарни хъжеда мад.
А ви руьгъда гъакъван азад,
Гваз чуьнгурь - саз атанва зун.

Жасмина БЕЙБАЛАЕВА, 11-кл.

Сефилвалмир

Ви са цларни квахъун кландач,
Ви рикле дерт гъахъун кландач.
Атанва зун - куьмекдин гъил:
Регъят жедя ваз эхир къил.
Зи танишар ви дустар я,
Устад авач, вун устлар я,
Къиметдизни къизил я вун,

Халкъдин илгъам - билбил я вун.
Тешпигъ я ваз Гъажи-Давуд,
Шарвилияр-санлай шумуд.
Хъсан карнач тларна ви рикл,
Сефилвалмир, жемир гъарикл,
Жасаратвал гва халкъдив ви
Паргъадавай дебдин иви.

Эдуард АШУРАГЪАЕВ, муаллим

Зун сугъуьрчи тиртла...

Эгер зун сугъуьрчи тиртла, за "Лезги газетдин" чиник серин акатдайвал ийидачир. Сад лагъайди, за Россиядин печатдин министерстводиз регъим гудай, чарадан риклиз туькьулвал авун гъа чпив гъисс ийиз тадай. А члавуз чиновникар гзаф регъимлу жедяй. Къвед лагъайди, газетдиз чара авунвайдакай атанвай 1 миллиондиллини гзаф пулунал гъакъвандини зур эхцигиз тадай, халкъ ва газетдин коллектив инжиклу авунаи 1000 газет печатдин министерстводин жанабийрив ва 1000 газетни налогар гуз таклан олигархрив гъар йисуз къхиз тадай. За а кардик умуд кутазвач, амма гъакл хъанайтла, яраб "Лезги газетдин" тираж гъикъван жедайтла? И кар хайи халкъдик умуд кутазвай гъич садазни чир жедач. Я зун сугъуьрчини туш. Зун жуван хайи газетдин къилелай са члар къванни аватна таклан Хив райондин Фригърин СОШ-дин муаллим я.

Гуьлнара ГЪУЬСЕЙНОВА-
ДИ Агъа Стлал-Къазмайрин
юкьван мектебдин 11-классда
хъсан къиметар аваз клелзава.
Жаван рушан рикл иллаки хайи
члалал ва литературадал ала.
Им са шумуд йис я Гуьлнаради
хайи ва урус члаларалди ши-
рар, гъикаяяр къхиз. Чна куь фи-
кирдиз адан эсерар гъизва.

Марфадила

гуьгъуьниз

Вуч гуьзел тушни тлебиат,
Марф хкатайла!
Циферикай, булутрикай
Рагъ хкатайла!

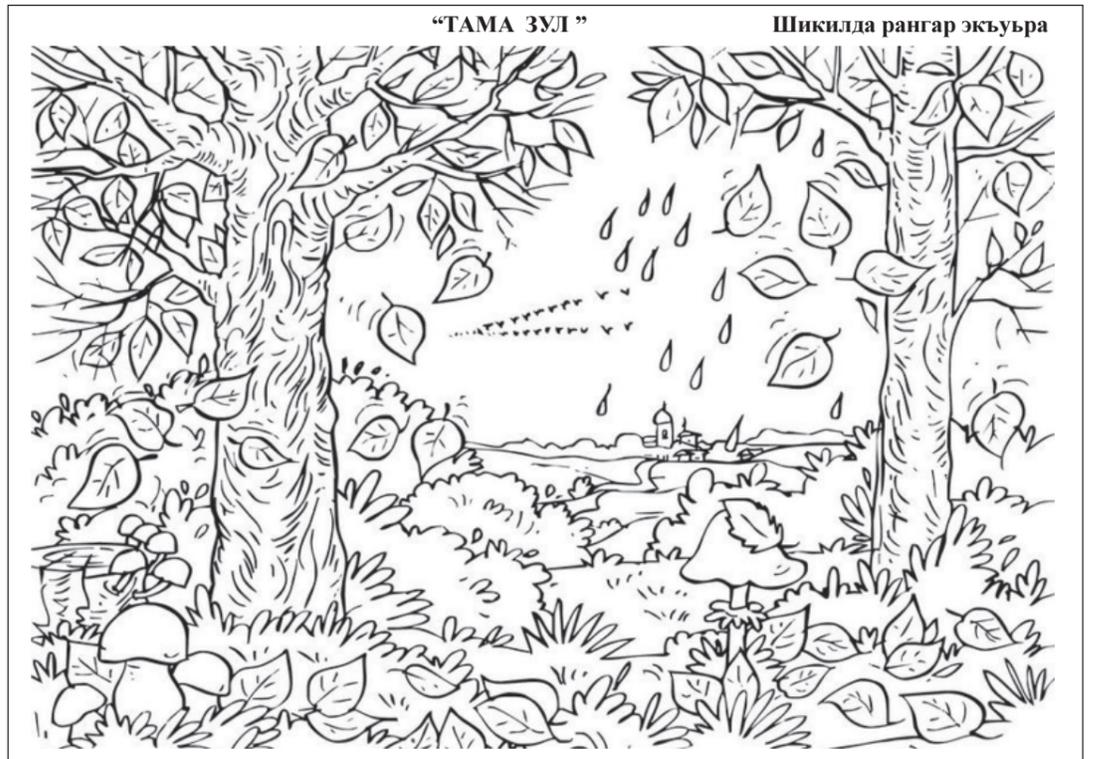
Гуя цуьквер рахада вав
Гуьзел, хци рангаралди.
Ракъин нурар къугъвада вав
Хважамжамдин чигералди.

Вуч гуьзел тушни тлебиат,
Марф хкъагъайла!
Циферикай, булутрикай
Рагъ хкатайла!

Бадедиз

Валай азиз, багъа кас захъ вуж ава?
Чан зи баде, чан зи риклин
нур-гъевес.
Ви камаллувал, ви зиригвал
чешне я,
Гъар са карда, камун къилиз бине я.

Вун авачир, вун галачир,
са югъ тахъуй,
Ви ван, ви сес зи япара гурлу хъуй.
Азиз баде, ви къужахдин чимивал,
Агуд тийирди я турфанрин
къайивал.

Чин гъазурайди - Жамиля ГЪАСАНОВА

Ватандиз - цийи машинда аваз

АЗАДКАЗ КЪУРШАХАР КЪУН

Алатай гьафтедин ял ядай йикъара Буйнакский райондин Буглен хуьре Хизри Шихсаидован призар патал азадкаказ къуршахар къунай Вироссиядин ачух XII турнир акьалтйна. Гьяд югь лагьайтла, иллаки къизгъин бягьсералди тафаватлу хьана. ИкI, 65, 86 ва 125 кг заланвилер авай 109 спортсменди гьасиррал чпин гьунарар къалурна.

Виридалайни итижлу акъажунар вичин вахтунда Хизри Исаевич гьасирдал экъечай заланвилер категориядай (86 кг) кыле фена. И заланвилей 1-чкадиз лайихлу хьайи спортсменди турнирдин кылин приз - "Фольсваген Поло" автомашин - гун хьсан адетди элкьвенва. ИкI, кылин пишкеш патал акъажунра 38 спортсменди гьасиррал чпин устадвал къалурун лазим тир, абурун жергеда чи ватандаш (газетдин алатай нумрадани адакай гегьенш

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди Даурен Куругълиеваз нубатдин агалкъун рикIин сидкъидай тебрикунихъ галаз сад хьиз, ам мукьвал вахтара чи газетдин редакциядиз мугьман хьуник умуд кутазва.

Грозныйда кьве къугъун

ВОЛЕЙБОЛ

Алатай киш юкьуз волейболдай Россиядин чемпионатдин кылин "А" лигадин сергытра аваз Махачкъаладин "Дагъустан" ва Чечнядин "Грозный" командайри къунши республикадин меркезда сад лагъай турдин къугъун кыле тухвана. ИкI, са къугъуна "Дагъустан" 1:3 гьисабдалди гьалибвал къазанмишна.

РИКIЕЛ ХКИН: алай йисуз "Дагъустан" ва "Грозный" командаяр Каспийскда Дагъустандин халкъдин шаир Расул Гьамзатован экьу къаматдиз бахшнавай Дуствилин

макъала ганва), азадкаказ къуршахар къунай хейлин наградаирин сагьиб Даурен КУРУГЪЛИЕВНИ авай. Шадвилелди а кардикай хабар гуз кланзава хьи, алатай йисуз хьиз, цийи кылин пишкешдин-цийи иномаркадин-сагьиб чи кьегьал хъикай хьана. Аферин!

Буглендин турнирда Даурен Куругълиева вахт кутьгь жедалди вилик Буйнакский райондай тир Муса Гьажиев 10:0 гьисабдалди тунна. Адан гуьгьуналлаз Д.Куругълиеваз Осетиядин легионер (алай вахтунда Канададин хьянавай командадик квай) Тамерлан Тагъиев (2:1), хасавюртвяр тир Агьмед Мегьамедов (6:2) ва Агьмед Магомиев (10:0) кумукьна.

Финалдин акъажунра чи ватангьлиди вичин къуватар Махачкъаладин "Динамо" спортшколада вердишвилер къачузвай Алихан Жабраиловахъ (ам виликан дуьньядин чемпион Лукьман Жабраилован хва я) галаз ахтармишдайвал хьана, 5:4 гьисабдалди Д.Куругълиева гьалибвал къазанмишна.

турнирда "гуьрушмиш хьанай". А чIавуз "Дагъустан" командади 3:0 гьисабдалди гьалибвал къазанмишна.

Къейд авун лазим я хьи, Россиядин официальный чемпионатда (2 лига, 1 лига, кылин "Б" лига) "Дагъустан" команда 1996-йисалай, а чIавуз Госдумадин депутат, гуьгьуналай РФ-дин Гьукьуматдин вице-премьер хьайи Рамазан Абдулатипован инициативадалди къугъвазва. Къенин юкьуз "Дагъустан" - им кесерлу спонсоррин, республикадин волейболдин федерациядин (президент Ражаб Абдулатипов я) ва Дагъустандин Кылин къаюмвилек квай пешекарвилер волейболдин команда я.

"Грозный" командади лагъайтла, 2012-йисуз Суперлигадиз путевка къазанмишна. 2013/2014-сезонда командади 11-чка къунай.

Россиядин чемпионатдин 2-турдин къугъун "Дагъустан" командади Екатеринбургдай тир "Локомотив-Изумруд" командадихъ (къве матч) галаз кыле тухуда. Къугъунар 31-октябрдиз ва 1-ноябрдиз Каспийскда, Али Алиеван тIварунихъ галай Спортдин дворецда, кыле фида.

"Анжидин" цийи тренер

Алатай гьафтеда, футболдай Россиядин чемпионатдин 13-турдин сергытра аваз "Анжи" ва "Зенит" командайрин къугъун кыле фидалди вилик, Махачкъаладин командадин кылин тренервиле 41 йиса авай Руслан АГЪАЛАРОВ тайинарна. Мубаракрай!

РИКIЕЛ ХКИН: Руслан Агъабегович 4 йисалай артух вахтунда жаванрин "Анжи" командадин кыле акъвазнай. Тамам са варз идалай вилик (алай йисан 29-сентябрдиз) ам "Анжидин" кы-

лин тренервилер везифаяр тамарзавайди яз тайинарна. Адан регьбервилек кваз "Анжидин" футболстри мугьманда "Кубань" (1:1), кIвалени - "Краснодар" (2:2) командайрихъ галаз къугъунар кыле тухвана.

Алай вахтунда Руслан Агъаларован регьбервилек кваз "Анжидин" футболстри 1-ноябрдиз Каспийскда, "Анжи-Арена" стадиондал, Казандин "Рубин" командадихъ галаз кыле фидай къугъуниз гьазурвал акъвазва.

"Леки" - Кубокдин сагьиб

ФУТБОЛ

Алай йисан 25-октябрдиз Махачкъалада, "Труд" стадиондал, футболдай Дагъустандин Кубок патал акъажунрин сергытра аваз "Хасавюрт" командадихъ галаз кыле феи финалдин къугъуна Мегьарамдхуьрун "ЛЕКИ" командади 4:2 гьисабдалди гьалибвал - Дагъустандин Кубок - къазанмишна. Аферин! "Хасавюрт" командадин варариз тупар Тофик Къадимов, Играмудин Мирземегьамедова, Арсен Сулейманова ва Къудрат Гадаева яна.

Къейд авун лазим я хьи, Мегьарамдхуьрун командади еке

агалкъун сад лагъай сеферда къазанмишнавач. ИкI, "Леки" командадикай пуд сеферда Дагъустандин чемпионни хьанай.

РИКIЕЛ ХКИН: футболдай Дагъустандин Кубок патал акъажунар 1936-йисалай инихъ кыле тухузва. "Хасавюрт" командади лагъайтла, Дагъустандин Кубок кьве сеферда къазанмишна.

"Труд" стадиондал къугъун лап къизгъиндаказ кыле фена. ИкI, сад лагъай туп "Лекидин" варариз хасавюртвийри яна. Тамам 10 декъикъадин вахтунда гьисаб 1:1 хьана. Са тIимил вахт мад алатайла, "Лекидин" футболстри "Хасавюрт" командадин варариз мад са туп яна, хасавюртвийрини чалишмишвилер авуна, "Леки" командадин

варар кьвед лагъай сеферда муьтлугьгарна.

Къугъунин кьве таймдилай къулухъ гьисаб 2:2 хьуни я алава вахт хунин, я са жерге пенальтияр тайинарунин лазимвал авайди къалурзавай. Амма "Лекидин" футболстри инанмишвилелди гьалибвал къазанмишунин везифа вилик эцигнавай: гьеле 2-тайм акьалтIдалди галаз-галаз кьве туп яна, къугъун 4:2 гьисабдалди акьалтIарна.

"Леки" командадин футболстри награда РД-дин физический культурадин ва спортдин министрдин сад лагъай заместитель Зайнал Салаутдинова ва Дагъустандин футболдин Союздин президент Будун Будунова вахкана.

Гимишдин медаль къазанмишна

КАКАХЪАЙ ЕДИНОБОРСТВОВАЯР

Алай йисан 23-октябрдила 25-октябрдалди Германиядин Штутгарт шегьерда какахъай единоборствойрай дуьньядин сад хьанвай чемпионат кыле фена. Ана дуьньядин 119 улкъведай тир 500-дав агакъна спортсменри чпин устадвал къалурна. Россиядин хьянавай командадик кваз Дагъустандин спортсменрини иштиракна. Акъажунар яшарин кьве категориядай: 18 йисал кьведальди ва 18 йисалай чехи яшара авай спортсменрин арада кыле фена. ИкI, дагъустанвийрикай 5 спортсменди - Мегьамед КЪУРБАНОВА (100 кг-дилай гзаф), Гьажимурад АЛИБЕГОВА (65 кг), чIехибурукайни Махач ШУГАИБОВА (77 кг) 1-чкаяр къуна.

2-чкаяриз Азиз БАЙМАТОВ (65 кг) ва вичин ери-бине Мегьарамдхуьрряй тир Расим НАЖМУДИНОВ (70 кг, шикилда 2-чкадал ала) лайихлу хьана.

РИКIЕЛ ХКИН: икьван чIавадди Р.НАЖМУДИНОВА ММА-

дай дуьньядин Кубок къазанмишун патал акъажунра буьруьнждин, Россиядин Кубок патал акъажунра къизилдин медалар къазанмишна. Ам универсальный бягьсерай Сибирдин чемпион, ММА-дай Василевскийдин Кубокдин сагьиб я.

КIвенкIвечи чкаяр къур спортсменри Махачкъаладин, Дербентдин, Избербашдин, Къизилюртдин спортдин школайра машгьур тренерар тир Мегьамед Ширванован, Назим Эседован ва Сайгид Хайбулаеван гьилик вердишвилер къачузва.

Къейд авун лазим я хьи, гила галаз-галаз им пуд лагъай йис я чи спортсменриз икьван кесерлу акъажунра иштиракдай мумкинвал хьанвай, пуд сефердани абур чпик кутунвай умудар кылиз акъудна. Аферин!

Чина авай макъалаяр кхъейди ва гьазурайди - Рагнеда РАМАЛДАНОВА

понедельник, 2 ноября

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ
08.05-08.08 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:35 Местное время. Вести-Дагестан
14:30 Местное время. Вести-Дагестан.
17:30 Местное время. Вести-Дагестан
18:15 Реклама
18.20 Альма матер
18.30 Бизнес по мусульмански. Всероссийская ассоциация предпринимателей мусульман России
19.00 «Акценты».
19:35 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК

07.00 Время новостей Итоги
07.30 «7 news»
07.45 Мультфильмы
08.30 Д/ф «Вкус путешествий» Остров Крит
09.00 Х/ф «Герой нашего времени. Тамань»
10.30 «Главная тема» с Алексеем Казаксом
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 «Vivat, Academia!»
13.50 «Память поколений» Эсед Салихов
14.30 Время новостей Дагестана
14.55 «Музыкальный майдан»
16.30 Время новостей Дагестана
17.00 «Красота 05 гл»
17.40 «История Дагестана в лицах» Лермонтов на Кавказе
18.10 Д/ф «Города Дагестана. Дербент»

18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.20 «Педагогическое сопровождение»
20.45 Мультфильм
21.05 «Круглый стол»
21.45 «Промпрогресс...»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Махачкала
23.20 «Спорт на канале»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на табасаранском языке «Мил»
01.35 Т/с «Служба расследований»
02.25 «Педагогическое сопровождение»
02.45 Х/ф «Маленький магазинчик ужасов»
04.00 «Промпрогресс...»
04.30 «Музыкальный майдан»
05.30 Х/ф «Гроза»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка».
9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 «Сегодня вечером».
14.25 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние Новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят».
21.00 «Время».
21.35 Т/с «Палач».
23.35 «Вечерний Ургант».
0.10 Ночные Новости.
0.25 Х/ф «Парижский отчет»
2.10 Х/ф «Квартет».
3.00 Новости.

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».
9.15 «Утро России».
9.55 «О самом главном».

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00 «НТВ утроем».
7.10 Т/с «Возвращение Мухоморова».
8.00,10.00 «Сегодня».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
9.00 «Утро с Юлией Высоцкой».
10.20 «Лолита».
11.15 Т/с «Лесник».
13.00 «Сегодня».
13.20 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
14.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
16.00 «Сегодня».
16.20 Т/с «Литейный».
18.00 «Говорим и показываем».
19.00 «Сегодня».
19.40 Т/с «Высокие ставки».
21.30 Т/с «Чума».
23.30 «Анатомия дня».
0.10 Т/с «Шаман».
2.00 «Снего в СССР».
3.00 Т/с «Преступление будет раскрыто».

ДОМАШНИЙ

6.30 Сделай мне красиво.
7.00 Был бы повод.
7.30 Одна за всех.
8.10 По делам несовершеннолетних.
10.10 Давай разведемся!
11.10 Д/ф
13.20 Сдается! С ремонтом
14.20 Мелодрама «Вера, надежда, любовь».
18.00 Одна за всех.
18.05 Т/с «Не родись красивой».
19.00 Комедия «Во саду ли, в огороде».
20.55 Мелодрама «Запретная любовь».
22.55 Рублево-Бирюлево.
23.55 Одна за всех.
0.30 Мелодрама «Солнечное затмение».
2.20 Комедия «Она Вас любит».
4.00 Сдается! С ремонтом
5.00 Д/с «Звездные истории».
6.00 Одна за всех.

КУЛЬТУРА

7.00 Канал «Евроныус».
10.00 «Новости культуры».
10.15 «Наблюдатель».
11.15 Х/ф «Мужество».
12.25 «Линия жизни». Вениамин Смехов.
13.20 Х/ф «Сердца четырех»
14.50 Д/ф «Эрнан Кортес».
15.00 «Новости культуры».
15.10 Д/ф
15.50 Х/ф «Три тополя на Плющихе».
17.05 Д/ф «Крепость Бахрейн. Жемчужина Персидского залива».
17.25 Симфонический оркестр Лилльской оперы.
18.25 Д/ф
19.15 «Спокойной ночи, малыши!»
19.30 «Новости культуры».
19.45 «Главная роль».
20.05 Д/ф «Владимир Горюков. Редкий жанр».
20.45 «Живое слово».
21.25 «Тем временем».
22.15 Торжественное открытие исторической сцены театра «Теликон-опера».

вторник, 3 ноября

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ
08.05-08.08 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09.00 Канал национального вещания «Шолавысы» (на ногайском языке)
11:35 Местное время. Вести-Дагестан
14:30 Местное время. Вести-Дагестан
17:30 Местное время. Вести-Дагестан
18.20 Воздушный ас. Репортаж с торжественного вечера, посвященного 95-летию Аметхана Султана
19:35 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
08.30 Время новостей Дагестана
08.50 Д/ф «Вкус путешествий» Доминиканская Республика
09.20 Х/ф «Горе от ума»
12.05 «Педагогическое сопровождение»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Круглый стол»
13.45 «Промпрогресс...»
14.30 Время новостей Дагестана
14.55 «Спорт на канале»
16.05 Мультфильмы
16.30 Время новостей Дагестана
16.55 Х/ф «Так рождается песня»
18.25 Мультфильм
18.45 Передача на лакском языке

19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.15 «Бизнес Дагестана»
20.55 «На виду»
21.25 Фестиваль журналистов «Вся Россия -2015» Часть 2
21.55 «Правовое поле»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Махачкала
23.20 Д/ф «От Гюлистана до наших дней»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на лакском языке
01.35 Т/с «Служба расследований»
02.25 Фестиваль журналистов «Вся Россия -2015»
02.55 «В мастерской Анастасии Ягудавы»
03.10 Х/ф «Займемся любовью»
05.05 «Правовое поле»
05.30 Х/ф «Так рождается песня»

ПЕРВЫЙ

9.00 Новости.
9.20 «Контрольная закупка».
9.50 «Жить здорово!»
10.55 «Модный приговор».
12.00 Новости.
12.15 Т/с «Палач».
14.25 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние Новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 Клуб веселых и находчивых. Встреча выпускников-2015.
21.00 «Время».
21.35 Клуб веселых и находчивых. Встреча выпускников-2015.
23.40 «Вечерний Ургант».
0.15 Х/ф «Артур Ньютон».
2.00 Х/ф «Джон и Мэри».
3.50 Т/с «Вегас».
4.40 «Модный приговор».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00 «НТВ утроем».
7.10 Т/с «Возвращение Мухоморова».
8.00,10.00 «Сегодня».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
9.00 «Утро с Юлией Высоцкой».
10.20 «Лолита».
11.15 Т/с «Лесник».
13.00,16.00 «Сегодня».
13.20 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».
14.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
16.20 Т/с «Литейный».
18.00 «Говорим и показываем».
19.00 «Сегодня».
19.40 Т/с «Высокие ставки».
21.30 Т/с «Чума».
23.30 «Анатомия дня».
0.10 Т/с «Шаман».
2.00 «Главная дорога».
2.40 «Дикий мир».
3.05 Т/с «Преступление будет раскрыто».

ДОМАШНИЙ

6.30 Сделай мне красиво.
7.00 Был бы повод.
7.30 Одна за всех.
8.10 По делам несовершеннолетних.
10.10 Давай разведемся!
11.10 Д/ф «Понянь. Простить».
12.20 Д/с «Эффект Матроны».
13.20 Сдается! С ремонтом
14.20 Мелодрама «Вера, надежда, любовь».
18.00 Одна за всех.
18.05 Т/с «Не родись красивой».
19.00 Комедия «Во саду ли, в огороде».
20.55 Мелодрама «Запретная любовь».
23.55 Одна за всех.
0.30 Мелодрама «Солнечное затмение».
2.25 Мелодрама «Родная кровь».
4.10 Сдается! С ремонтом
5.10 Домашняя кухня.
5.40 Тайны еды.
5.55 Одна за всех.

КУЛЬТУРА

6.30 Канал «Евроныус».
10.00 «Новости культуры».
10.15 «Наблюдатель».
11.15 Х/ф «Всадник по имени Смерть».
13.05 Д/ф «Сергей Бонди. Огонь в очаге».
14.15 Д/ф
15.00 «Новости культуры».
15.10 «Живое слово».
15.50 Д/ф
17.25 Фестиваль «Пианскоп» в Бове.
18.25 Д/ф
19.15 «Спокойной ночи, малыши!»
19.30 «Новости культуры».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Искусственный отбор».
20.45 «Живое слово».
21.25 Д/ф
21.50 «Игра в бисер» с И. Волгиним. «А.С. Пушкин. Борис Годунов».
22.35 Д/ф «Открывая Англию заново».
23.30 «Новости культуры».
23.45 Худсовет.

среда, 4 ноября

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ
08.05-08.08 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09.00 Канал национального вещания «Рубас» (на табасаранском языке)
11:35 Местное время. Вести-Дагестан
14:30 Местное время. Вести-Дагестан.
17:30 Местное время. Вести-Дагестан.
18.15 Реклама.
18.20 Планета Культура
19.30 Реклама.
19:35 Местное время. Вести-Дагестан

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на лакском языке «Арычи ва агылу» Народный поэт РД Сирибег Касумов
08.30 Время новостей Дагестана
08.50 Х/ф «Незнайка с нашего двора» ммм
11.20 «Бизнес Дагестана»
12.10 Фестиваль журналистов «Вся Россия -2015» Часть 2
12.40 Х/ф «Загадка кубачинского браслета»
14.10 «Правовое поле»
14.40 Концерт Хадиджат Джамалутдиновой
16.00 «Под ключ»
16.20 Х/ф «Олего Дундич»
18.20 «Школьная среда»
18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»

19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Д/ф «Легенды древнего Дербента»
20.50 Мультфильм
21.05 «Гонг»
21.30 «Жилой мир»
21.50 Проект «Цена жизни»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Аутодафе»
00.05 Д/ф «Дагестан – край мастеров»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
01.35 Т/с «Служба расследований»
02.25 «Жилой мир»
02.45 Х/ф «Дама с камелиями»
04.35 Проект «Цена жизни»
05.05 Х/ф «Олего Дундич»

ПЕРВЫЙ

6.00 Новости.
6.10 Х/ф «Максим Перепелица»
7.55 Х/ф «Кубанские казаки».
10.00 Новости.
10.15 Х/ф «Белые Росы».
12.00 Новости.
12.15 Х/ф «Дело было в Пенькове».
14.10 Х/ф «Полосатый рейс».
16.00 Х/ф «Весна на Заречной улице».
17.50 Х/ф «Служебный роман».
21.00 «Время».
21.35 Х/ф «Великая».
23.30 Х/ф «Вишневый сад».
1.20 Х/ф «Ослепленный желаниями».
3.25 Т/с «Вегас».
4.15 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

5.05 Комедия «Семь няnek».
6.35 Х/ф «Любовь земная».

НТВ

8.35 «Дмитрий Донской. Спасти мир».
9.35 Х/ф «Вместо нее».
14.00 «Вести».
14.15 Х/ф «Вместо нее».
17.35 Х/ф «Призрак».
20.00 «Вести».
20.50 Т/с «Письма на стекле. Судьба».
22.50 «Дмитрий Хворостовский и друзья». Трансляция из Государственного Кремлевского дворца.
0.25 Х/ф «Прошлым летом в Чулимске».
2.15 Х/ф «Сватовство гусаро».
3.45 «Комната смеха».

ДОМАШНИЙ

6.30 Сделай мне красиво.
7.00 Был бы повод.
7.30 Д/ф «Жанна».
8.30 Мелодрама «Молодая жена».
10.25 Мелодрама «Знахарь». (Польша).
13.00 Мелодрама «Джейн Эйр». (США - Великобритания).

КУЛЬТУРА

12.50 Концерт Государственного академического ансамбля народного танца им. Игоря Моисеева.
13.50 Д/ф «Книга джунглей. Медведь Балзу».
14.40 Д/ф «Светлана Захарова. Открытие».
15.25 «Русские сезоны» на Международном фестивале цирка в Монте-Карло.
16.30 «Романтика романса - 15!» Гала-концерт.
19.00 Х/ф «Бег».
22.05 Спектакль «Ложь во спасение».
0.15 «Острова». Инна Чурикова.
0.55 «Русские сезоны» на Международном фестивале цирка в Монте-Карло.
1.55 Д/ф «Книга джунглей. Медведь Балзу».
2.50 Д/ф «Антонио Сальери».

четверг, 5 ноября

ТВ ДАГЕСТАН

РОССИЯ
08.05-08.08,08.35 Местное время. Вести-Дагестан.
09.00 Канал национального вещания «Магудере» (на агулском языке)
11:35 Местное время. Вести-Дагестан.
14:30 Местное время. Вести-Дагестан.
17:30 Местное время. Вести-Дагестан.
18.15 Реклама.
18.20 Наболевший вопрос
18.40 «Отчизны доблестный солдат». К 90 -летию О.Муртазалиева
19:35 Местное время. Вести-Дагестан.

РГВК

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/ф «Вкус путешествий» Мальта
09.20 «Школьная среда»
09.45 Х/ф «Дама с камелиями»
11.40 «Аутодафе»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Гонг»
13.30 «Жилой мир»
13.50 Проект «Цена жизни»
14.30 Время новостей Дагестана
14.55 Д/ф «Легенды древнего Дербента»
16.05 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана

16.50 «Музыкальный майдан»
17.50 «Разумный взгляд»
18.30 Обзор газеты «Нахикькьат»
18.45 Передача на аварском языке
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей. Махачкала
20.15 «На виду. Спорт»
20.55 «Вернисаж»
21.20 «Всероссийский форум учителей русского языка и литературы»
21.50 Обзор газеты «Дагестанская Правда»
22.00 «Агрессор»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Время новостей. Махачкала
23.20 Д/ф «Россия на Черном море»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на аварском языке
01.35 Т/с «Служба расследований»
02.25 Х/ф «Дурная слава»
04.00 «Вернисаж»
04.30 «Музыкальный майдан»
05.20 Х/ф «Роман и Франческа»

ПЕРВЫЙ

5.00 «Доброе утро».
9.00 Новости.
9.10 Х/ф «Служебный роман»
12.00 Новости.
12.15 Т/с «Великая».
14.25 «Время покажет».
15.00 Новости.
15.15 «Время покажет».
16.00 «Мужское/Женское».
17.00 «Наедине со всеми».
18.00 Вечерние Новости.
18.45 «Давай поженимся!»
19.50 «Пусть говорят».
21.00 «Время».
21.35 Т/с «Великая».
23.35 «Вечерний Ургант».
0.10 Ночные Новости.
0.25 Х/ф «Лучшие дни впереди».
2.15 Х/ф «Большой год».
3.00 Новости.
3.05 Х/ф «Большой год».
4.05 «Контрольная закупка».

РОССИЯ 1

5.00 «Утро России».
9.00 «Вести».
9.15 «Утро России».
9.55 «О самом главном».
11.00 «Вести».
11.35 «Местное время. Вести - Москва».
11.55 Т/с «Тайны следствия».
14.00 «Вести».
14.30 «Местное время. Вести - Москва».
14.50 «Вести. Дежурная часть»
15.00 Т/с «Склифосовский».
17.00 «Вести».
17.30 «Местное время. Вести - Москва».
17.50 «Вести».
18.15 «Прямой эфир».
19.35 «Местное время. Вести - Москва».
20.00 «Вести».
20.50 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Т/с «Письма на стекле. Судьба».
22.55 «Поединок».
0.35 «Бастионы России. Выборы». «Бастионы России. Старая Ладога».

НТВ

2.35 Т/с «Сын за отца».
3.35 «На качелях власти. Пропащие жены».
4.45 «Вести. Дежурная часть».

ДОМАШНИЙ

6.30 Сделай мне красиво.
7.00 Был бы повод.
7.30 Одна за всех.
8.10 По делам несовершеннолетних.
10.10 Давай разведемся!
11.10 Д/ф
13.20 Сдается! С ремонтом
14.20 Комедия «Во саду ли, в огороде».
18.00 Одна за всех.
18.05 Т/с «Не родись красивой».
19.00 Мелодрама «Не женское дело».
23.00 Рублево-Бирюлево.
0.00 Одна за всех.
0.30 Мелодрама «Подари мне лунный свет».

КУЛЬТУРА

11.15 Х/ф «Бег»
12.45 Д/ф
13.30 «Красуйся, град Петров!» Царское село. Екатерининский парк».
13.55 Д/ф «Карл Фридрих Гаусс».
14.05 Д/ф
15.00 «Новости культуры».
15.10 «Живое слово».
15.50 Д/ф
16.30 Спектакль «Ложь во спасение».
18.45 Д/ф
19.15 «Спокойной ночи, малыши!»
19.30 «Новости культуры».
19.45 «Главная роль».
20.05 «Черные дыры. Белые пятна».
20.45 «Живое слово».
21.25 «Гении и злодеи». Жан Филипп Рамо.
21.50 «Культурная революция».
22.35 Д/ф «Доисторические звездные часы».
23.30 «Новости культуры».
23.45 Худсовет.
23.50 Х/ф «На ярком солнце»

пятница, 6 ноября		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА	
ТВ ДАГЕСТАН		ПЕРВЫЙ		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ	
РОССИЯ		ПЕРВЫЙ		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ	
08.05-08.08 Местное время. Вести-Дагестан		03.50 «Музыкальный майдан»		5.00 «Утро России».		5.00 Т/с «Адвокат».		6.30 Сделай мне красиво.	
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан		04.40 Студия «Страна гор» «Главный редактор»		9.00 «Вести».		6.00 «НТВ утром».		7.00 Был бы повод	
11:35 Местное время. Вести-Дагестан.		16.50 Х/ф «Встреча с прошлым»		9.15 «Утро России».		7.10 Т/с «Возвращение Мухоморова».		7.30 Одна за всех.	
14:30 Местное время. Вести-Дагестан.		18.45 Передача на кумыкском языке		9.55 «О самом главном».		8.00 «Сегодня».		8.10 По делам несовершеннолетних.	
17:30 Вести - Северный Кавказ.		20.00 Передача на кумыкском языке		11.00 «Вести».		8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».		10.10 Давай разведемся!	
18.20 Мир вашему дому		20.00 Время новостей. Махачкала		11.55 Т/с «Тайны следствия».		9.00 «Утро с Юлией Высоцкой».		11.10 Д/ф «Понять. Простить».	
18.35 Сильные духом. Расул Назиров чемпион всемирных игр среди спортсменов-колясочников		20.20 «Здоровье» в прямом эфире		14.00 «Вести».		10.00 «Сегодня».		12.20 Д/с «Эффект Матроны»	
18.55 Путешествие по Дагестану		21.00 Пятничная проповедь. Трансляция из Центральной Джума-мечети		14.30 «Местное время. Вести - Москва».		10.20 «Лолита».		13.20 Сдается! С ремонтом	
19:35 Местное время. Вести-Дагестан.		21.40 Студия «Страна гор» «Главный редактор»		14.50 «Вести. Дежурная часть»		11.15 Т/с «Лесник».		14.20 Мелодрама «Я рядом».	
		22.30,00,30 Время новостей Дагестана		15.00 «Вести».		13.00 «Сегодня».		(Россия - Украина).	
		23.00 Время новостей. Махачкала		15.15 «Время покажет».		13.20 «Чрезвычайное происшествие. Обзор».		18.00 Одна за всех.	
		23.20 «Наука Дагестана» Махач Мусоев		16.00 «Мужское/Женское».		14.00 Т/с «Улицы разбитых фонарей».		18.05 Т/с «Не родись красивой».	
		01.00 Передача на кумыкском языке		17.00 «Жди меня».		16.00 «Сегодня».		19.00 Мелодрама «Не женское дело».	
		01.35 Т/с «Служба расследований»		18.00 «Вечерние Новости».		16.20 Т/с «Литвинский».		23.00 Рублево-Бирюлево.	
		02.25 Х/ф «Подвиги Герарка. Герарк в царстве теней»		18.45 «Человек и закон».		18.00 «Говорим и показываем».		0.00 Одна за всех.	
				19.50 Телеигра «Поле чудес»		19.00 «Сегодня».		0.30 Мелодрама «Привет, Киндер!».	
				20.00 «Время».		19.40 «Большинство».		2.35 Мелодрама «Никудышная».	
				21.30 «Вечерний Ургант».		19.40 «Большинство».		4.25 Сдается! С ремонтом	
				0.35 «Фарго». (18+).		20.50 Х/ф «Убить дважды».		5.25 Домашняя кухня.	
				1.40 Группа «The Who». История альбома «Tommy».		0.50 Т/с «Шаман».		5.55 Одна за всех.	
				2.50 Т/с «Вегас».		2.45 Т/с «Преступление будет раскрыто».		6.00 Одна за всех.	
				3.40 «Модный приговор».					
				4.50 Х/ф «Ищите женщину».					

суббота, 7 ноября		ТВ ДАГЕСТАН		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА	
ТВ ДАГЕСТАН		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА		КУЛЬТУРА	
РОССИЯ		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА		КУЛЬТУРА	
08:20 Реклама		09.20 «Здоровье»		12.20 Х/ф «Дальше любовь».		13.20 «Я хуюдо!»		19.00 Мелодрама «1001 ночь».		13.50 «Пряничный домик».	
08.25 Завербованные смерти. Антитеррор		10.10 Студия «Страна гор» «Главный редактор»		12.15 «Идеальный ремонт».		14.20 «Своя игра».		22.15 Д/с «Восточные жены».		14.20 «На этой неделе... 100 лет назад. Нефронтовые заметки».	
09.06 Дагестан спортивный		10.45 «Вдохновение»		13.10 «На 10 лет моложе».		15.00 «Рыба».		23.15 Д/с «Звездные истории».		14.45 Х/ф «Гори, гори, моя звезда».	
11:10 Местное время. Вести-Дагестан.		11.20 «Мой малыш»		14.00 «Теория заговора».		16.00 Т/с «Дикий».		0.00 Одна за всех.		16.15 «Православие в Румынии».	
14:20 Местное время. Вести-Дагестан.		12.00 Концерт Зарины Тилдизе		15.00 «Голос».		18.00 «Следствие вели...»		0.30 Мелодрама «Удача напрокат».		17.00 «Новости культуры».	
РГВК		14.30 Х/ф «Дружок»		17.10 «Следствие покажет».		19.00 «Центральное телевидение»		4.15 Д/с «Я подаю на развод».		17.30 Спектакль «Игроки».	
07.00 Время новостей Дагестана		16.00 Мультфильмы		18.00 «Вечерние Новости».		20.00 «Новые русские сенсации».		5.15 Домашняя кухня.		19.15 «Острова».	
07.15 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халк гетмес» МКОУ «Школа-интернат с. Аксай»		16.30 Время новостей Дагестана		18.10 «Кто хочет стать миллионером?»		21.00 Т/с «Письма на стекле. Судьба».		5.45 Тайны еды.		20.45 «Белла Ахмадулина. Встреча в концертной студии «Останкино». Запись 1976».	
08.00 Мультфильм		16.50 «Vivat, Academi!»		19.10 «Достоинство РЕСПУБЛИКИ»		0.50 Х/ф «Одинокий ангел».		6.00 Одна за всех.		22.15 «Белая студия». Николай Цискаридзе.	
08.30 Время новостей Дагестана		17.50 Д/ф «Комедии Барият»		21.00 «Время».		2.55 Х/ф «Назначение».		7.00 Был бы повод		22.55 Х/ф «Захват власти Людовиком XIV».	
08.50 Д/ф «Вкус путешествий. Швеция»		18.15 «Здравствуй, мир!»		21.20 «Сегодня вечером».		4.50 «Комната смеха».		7.30 Одна за всех.		0.30 Джозеф Каллея, Кристине Ополайс в гала-концерте «Итальянская ночь» в Мюнхене.	
		18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»		23.00 Х/ф «Сицилийский клан».		5.00 «Местное время. Вести - Москва».		8.35 Мелодрама «Вам и не снилось...»		1.55 Д/ф «Коралловый риф. Удивительные подводные миры».	
		19.30 Время новостей Дагестана		6.00 «Новости».		8.20 МУЛБТ утро.		10.20 Детектив «Большое зло и мелкие пакости».		2.50 Д/ф «Арман Жан дю Плесси де Ришелье».	
		20.00 «Чистое сердце»		6.10 Х/ф «Ищите женщину».		9.20 «Готовим с Алексеем Зиминским».		14.25 Мелодрама «Счастье по рецепту».			
		20.10 «Галерея искусств»		7.55 «Играй, гармонь любимая!»		10.00 «Сегодня».		18.00 Д/с «Восточные жены».			
		20.50 «Интер-диалог»		8.45 М/с «Смешарики. Новые приключения».		11.00 «Вести».					
		21.20 «Молодежный микс»		9.00 «Умницы и умники».		8.15 «Жилищная лотерея Плюс».					
		21.45 Брейн-ринг «Дербент 2000».		9.45 «Слово пастыря».		8.45 «Медицинские тайны».					
		22.30 Время новостей Дагестана		10.00 Москва. Красная площадь. Торжественный марш, посвященный 74 годовщине Парада 7 ноября 1941.		9.20 «Готовим с Алексеем Зиминским».					
				10.15 «Это моя мама».		10.00 «Сегодня».					
				10.45 «Новости».		11.00 «Кулинарный поединок с Дмитрием Назаровым».					
				10.55 «Екатерина Великая. Женская доля».		11.55 «Квартирный вопрос».					
						13.00 «Сегодня».					

воскресенье, 8 ноября		ТВ ДАГЕСТАН		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА	
ТВ ДАГЕСТАН		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА		КУЛЬТУРА	
РОССИЯ		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА		КУЛЬТУРА	
07.00 Время новостей Дагестана		12.00 «Чистое сердце»		18.00 Х/ф «Шепот».		19.00 «Точка».		6.30 Канал «Евроньюс».		15.05 «Гении и злодеи». Сергей Клычков.	
07.15 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар»		12.20 «Молодежный микс»		20.00 «Вести недели».		19.45 Т/с «Ментовские войны»		7.00 Был бы повод		15.35 Х/ф «Захват власти Людовиком XIV».	
08.00 «Здравствуй, мир!»		12.40 Мультфильм		22.00 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым».		23.40 «Пропаганда».		7.30 Одна за всех.		17.05 «Пешком...» Москва Высоцкого.	
08.30 Время новостей Дагестана		13.00 «Красота 05.ru»		0.30 Х/ф «Кактус и Елена».		0.15 «Собственная гордость».		8.35 Мелодрама «Вам и не снилось...»		17.35 «Искатели». «Секретная миссия архитектора Шусева».	
08.50 Х/ф «Запасной игрок»		13.40 Х/ф «Приходите завтра»		2.35 Х/ф «Не сошлись характерами».		1.10 Т/с «Лучшие враги».		10.20 Авторская программа Виталия Вульфа «Валентина Серова».		18.25 Джозеф Каллея, Кристине Ополайс в гала-концерте «Итальянская ночь» в Мюнхене.	
10.15 «Галерея искусств»		15.40 Концерт «Премия года 2015»		4.10 «Комната смеха».		3.00 Т/с «Преступление будет раскрыто».		12.00 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфирировым».		19.55 «100 лет после детства».	
10.50 Брейн-ринг «Дербент 2000».		18.50 Телеочерк к 90-летию заслуженного юриста РСФСР А. А. Аливердиева		5.00 Т/с «Адвокат».		6.00 «Счастье по рецепту».		13.40 Детектив «Пороки и их поклонники». (Россия - Украина).		20.10 Х/ф «Верьте мне, люди».	
11.30 «Интер-диалог»		19.30 Время новостей Дагестана. Итоги		6.00 Т/с «Лучшие враги».		7.00 Мелодрама «Материнская клятва». (Индия).		14.25 «Легенды мирового кино». Сергей Эйзенштейн.		22.00 «Золотой век русской поэзии».	
		20.00 «7 news»		8.00 «Сегодня».		10.05 Мелодрама «Счастье по рецепту».		12.45 «Россия, любовь моя!»		23.30 Опера «Тоска».	
		20.10 Мультфильм		8.15 «Русское лото Плюс».		13.40 Детектив «Пороки и их поклонники». (Россия - Украина).		13.15 Д/ф «Коралловый риф. Удивительные подводные миры».		1.50 М/ф «Дождь сверху вниз».	
		20.30 Ток-шоу «Главная тема» с Алексеем Казаком		8.50 «Их нравы».		14.25 Мелодрама «Счастье по рецепту».		14.05 «Что делать?»		2.40 Д/ф «Гаваяи. Родина богини огня Пеле».	
		22.30 Время новостей Дагестана. Итоги		9.25 «Едим дома».		18.00 Д/с «Звездная жизнь».		14.50 Д/ф «Тельч. Там, где дома облачены в праздничные одеяния».			
		23.00 «Человек и право»		10.00 «Сегодня».		19.00 Мелодрама «Чужие мечты».					
		01.10 Х/ф «Зеленые береты»		11.00 «Чудо техники».		22.40 Д/с «Звездные истории».					
				11.50 «Дочный ответ».		23.40 Одна за всех.					
				13.00 «Сегодня».		0.30 Мелодрама «Любить нельзя забыть».					
				14.20 Евгений Петросян - «Улыбка длиною в жизнь». Фильм 5.							
				16.00 «Всероссийский открытый телевизионный конкурс юных талантов «Синяя Птица».							
				17.50 «Точь-в-точь».							
				21.00 Воскресное «Время».							
				23.00 Х/ф «Метод». (18+).							
				1.00 Х/ф «Теленовости».							

СПОРТ с 2 ПО 8 НОЯБРЯ		ТВ ДАГЕСТАН		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА	
ПОНЕДЕЛЬНИК		ТВ ДАГЕСТАН		РОССИЯ 1		НТВ		ДОМАШНИЙ		КУЛЬТУРА	
6.30 Д/с «Второе дыхание».		03.30 Ток-шоу «Главная тема» с Алексеем Казаком		3.30 «Модный приговор».		18.00 Х/ф «Шепот».		6.30 Сделай мне красиво.		15.05 «Гении и злодеи». Сергей Клычков.	
7.00 «Новости».		05.10 Х/ф «Приходите завтра»		4.30 «Контрольная закупка».		20.00 «Вести недели».		7.00 Был бы повод		15.35 Х/ф «Захват власти Людовиком XIV».	
7.05 Все на Матч!		6.10 «Наедине со всеми».		5.45 Детектив «Кольцо из Амстердама».		22.00 «Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым».		7.30 Одна за всех.		17.05 «Пешком...» Москва Высоцкого.	
7.30 «Новости».		6.25 Х/ф «Кадриль».		7.30 «Сам себе режиссер».		0.30 Т/с «Кактус и Елена».		8.35 Мелодрама «Вам и не снилось...»		17.35 «Искатели». «Секретная миссия архитектора Шусева».	
7.35 Все на Матч!		8.10 «Армейский магазин».		8.20 «Смехопанорама».		2.35 Х/ф «Не сошлись характерами».		10.20 Авторская программа Виталия Вульфа «Валентина Серова».		18.25 Джозеф Каллея, Кристине Ополайс в гала-концерте «Итальянская ночь» в Мюнхене.	
8.00 «Новости».		8.45 М/с «Смешарики».		8.50 «Утренняя почта».		4.10 «Комната смеха».		12.00 «Обыкновенный концерт с Эдуардом Эфирировым».		19.55 «100 лет после детства».	
8.05 «Ты можешь больше!»		8.55 «Здоровье».		9.30 «Сто к одному».		5.00 Т/с «Адвокат».		13.40 Детектив «Пороки и их поклонники». (Россия - Украина).		20.10 Х/ф «Верьте мне, люди».	
9.00 «Новости».		10.00 «Новости».		10.20 «Местное время. Вести - Москва».		6.00 Т/с «Лучшие враги».		14.25 «Легенды мирового кино». Сергей Эйзенштейн.		22.00 «Золотой век русской поэзии».	
9.05 «Ты можешь больше!»		10.15 «Непутевые заметки».		11.00 «Вести».		8.00 «Сегодня».		15.05 «Гении и злодеи». Сергей Клычков.		23.30 Опера «Тоска».	
10.00 «Новости».		10.35 «Пока все дома».		11.10 Комедия «Служанка трех господ».		8.15 «Русское лото Плюс».		17.05 «Пешком...» Москва Высоцкого.		1.50 М/ф «Дождь сверху вниз».	
10.05 «Живи сейчас».		11.25 «Фазенда».		11.20 Олег Меньшиков. «Время 16+, когда ты можешь все!»							

Шегьерра бинеламиш хьанва

Дуьньяда вири катнавайбурун 60 процент шегьерра яшамыш жезва. И кардин гьакьиндай, Ассошиэйтед Пресс агентстводиз интервью гудайла, кьутармишдайбурун Международныи комитетдин (IRC) кьил Дэвид Милибэнда лагана. Адахь галаз авунвай суьгьбет 27-октябрдиз чапнава.

“Вирида им дурумлу кар тирдан гьакьиндай лугьзува. Идан себеддин арада санлай кьачурла дуьньяда арадал атанвай гьалар эхиримжи чкадал алач”, - кьейдна Милибэнда.

Яхцурдав агакьна государствойри чпин гражданау уьмуьрдин лазим тир чарасуз шартларалди таъминарзава, гьакьни абурувай этнический, политический ва диндин гьалар себед яз арадал кьезвай чурьукрин вилик пад кьаз жезвач, кьейдна IRC-дин кьили. Инсанар санай-масаниз куьч хьунин жигьетдай четин гьалар арадал атунай асул жавабдарвал “кьайи дьае куьтягь хьайи вахтариллай инихь зайиф ва мадни пайи-паяр хьанвай” международныи политический системадин хиве ава, гьисабзава Милибэнда.

И четин гьаларин дувулар Милибэндаз “исламдин алемдин хейлин паюна кьалабулук кутадай гьалар арадал атунихь галаз алакьалу яз акьазва”.

Комитетдин делилралди, дуьньяда 20 миллион кас масанриз катнавайбуру ава. Идалайни гьейри, мад 40 миллион касди чьунуьх жедай чкаяр тлалабзава. Мадни 200 миллион касдиз мигрантин ва имигрантин ерида аваз уьмуьрдин хьсан шартлар арадал гьиз кланзава.

ООН-дин делилралди, Сирияда кьуд йисни зура давам жезвай чурьук себед яз 4 миллион касдилай гзафбур маса уьлквейриз катнава. Гуманитарныи куьмекдихь игьтияж авайбурун кьадарни 12 миллион касдилай алатнава.

Гьужумар активламишнава

Сириядин кьушунри, Россиядин авиацияди тереф хуьналди, гьужумар активламишнава. Идан гьакьиндай Сириядин армиядин официальной векил бригадныи генерал Али Майхуба малумарна, хабар гузва Интерфаксди.

Генералдин гафаралди, “Сириядин яракьлу кьуватри Рагьэкьечдай Гутадин (Дамаскдин патарив гвай чка) Хараста ва Нула район терористрикай мишнава, гьа са вахтунда боевикрикай хейлинбур телеф хьанва. Рагьаклидай Гута района “Аджнад аш-Шамдин” дестедин отряд тамамдакз тергна.

Идалай гьейри, Сириядин армиядин подразделенийри уьлкведин рагьэкьечдай пата авай Дейр-эз-Зор района боевикриз гьалкьадай экьечиз клан хьайила, абурун алахьунрин вилик пад атлана, исламистрин бронетехникадикай пуд хьатна, телеф хьайи боевикрин кьадарни гзаф я.

Хомс вилайтдани гьужум авун давам жезва, ана Снейсель ва Махатта хуьрер азад

хьувуна, исламистрин командныи пунктар ва артиллериядин сенгерар тергна. “Сириядин авиацияди Тер-Мааллада, Эль-Гинтода, Карьетейнда террористрин женгинин суьрсет ва яракьар авай складар, гьакьни Хомс вилайтдин Тель-Бис шегьерда авай террористрин дестейрин штаб-квартира, цудралди боевикар, командирар” тергна, суьгьбетна генералди.

Сирияда граждан дьае 2011-йисан гатфариз башламиш хьана. Кьуд йисуз телеф хьайибурун кьадар 230 агьзур касдилай алатнава, маса уьлквейриз катнавайбурун кьадарни 4 миллиондилай гзаф я. Восстанидиз кьарагнавайбуруз Башар Асадан режим терг ийиз кланзава. И вахтунда уьлкведин са пай Россияда кьадагьа авунвай “Исламдин государстводин” дестедин боевикри кьуна.

30-сентябрдилай Россиядин авиацияди Сирияда экстремистрин сенгерриз ягьунар кьаз башламишна. Асада Москвадивай военный куьмек гун тлалабна. Россиядилай гьейри, 2014-йисан сентябрдилай террористриз акси кампания кьиле США авай коалициядин кьуватрини тухузва.

Оманди куьмек теклифна

Оманди Сирияда арадал атанвай четин гьал кьайидадик кухтун патал гьам региондин, гьамни международныи дережада аваз вири жуьредин куьмек гуда. Идан гьакьиндай султанандин кьецепатан крарин министр Юсуф бин Алауи бин Абдуллади Дамаскда Сириядин президент Башар Асадахь галаз рахунар кьиле физвайла малумарна, хабар гузва SANA агентстводи.

Сириядин регьберди “Сириядин тереф хуьнай уьлкведин территориядин битаввал ва аслу туширвал хуьнин жигьетдай ийизвай чалишмишвилерай” Омандиз чухсагуьл лагана. “Тероризм терг авуни Сирияда политикадин рекьай рахунар агалкьунралди кьиле тухуз куьмек гуда”, - алава хьувуна Асада.

Августдиз Сириядин кьецепатан крарин министр Валид Муаллен Омандиз мугьманвилез фена. ТАСС-дин малуматдал асаслу яз, им вад йисалай гуьгьуьниз кьецепатан политикадин ведомствойрин кьилер гуьруьшмиш хьхьай сад лагьай сефер я.

Омандин дин исламда виридалайни эхиз жедай ибадиддин жуьредин ислам я. Ибадидтриз диндин наразивилер себед яз мусурманрин иви экьичун кьадагьа авунва. Абурувай Сирияда сунитрини шиитрин арада авай чурьукда арачияр яз экьечиз жедая.

Афгьанистанда залзала

Афгьанистан, Пакистан ва патарив гвай уьлквейр зурзурай залзаладин нетижада 360 касдилай гзафбур телеф хьанва. USA Todayди хабар гузвайвал, Пакистанда 228 кас мусибатдин кьурбандар, агьзурдалайни гзафбурал хирер хьана.

Афгьанистандин властри телеф хьайи 33 касдин гьакьиндай, гьа гьисабдай яз Тахар вилайтда авай школадай экьечиз чалишмиш хьайи вахтунда чалпачухда клур гана телеф хьайи 12 школьницадин гьакьиндай хабар гузва. Хирер хьайибурун кьадар уьлкведа 200 касдилай алатнава. Индиядин Кашмир штатдай агакьнавай малуматдал асаслу яз, ана кьве кас телеф хьана.

Экстремный куьллуьгьри хабар гузвайвал, телеф ва зиянар хьанвайбурун кьадар гзаф хьун мумкин я, гьикь лагьайтла яргьал тир хуьрерай гьеле малуматар агакьнавач “Харапайриз элкъевнавай кьвалерин кьадар лап гзаф я, гьа са вахтунда яргьал тир хуьрериз физ гзаф четин я. Пакистандин ва

Афгьанистандин гьукуматрихь и кар патал чарасуз такьатар авач”, - USA Todayди Афгьанистандин сергьятдивай 50 километрдин яргьа авай Пешевардай тир доктор Фазла Динан гафар раижзава.

Гьа са вахтунда Пакистандин информациядин министр Первез Рашида малумарайвал, кьутармишунрин кьвалахар кьиле тухун патал гьам гражданилин махсус куьллуьгьар, гьамни военный подразделениеяр желбнава. 180 миллион касдилай гзаф агьалияр авай государствода хуси такьатар бес кьадар ава лагана, уьлкведин властри Индиядин куьмек кьабулнач.

Рикел хкин, 7,7 баллдин кьуват авай залзала 26 октябрдиз арадал атана. Адан эпицентр Кабулдивай кефердинни рагьэкьечдай патахь гала. Виридалайни гзаф зиянар Пакистандиз ва Афгьанистандиз хьана. Залзала гьакьни Индияда, Узбекистанда, Тажикистанда, Кьазахстанда ва Азербайжандани гьиссна.

Кьенвай диде авай кьвале пуд йисуз яшамыш хьана

Ставропольский крайдин 60 йис хьанвай итим вичин кьенвай дидедин мейит авай кьвале саки пуд йисуз яшамыш хьана, хабар гузва Россиядин Силисдин комитетдин крайдин силисдин управлениди. Ессентуки шегьердин агьалиди мейит члур тахьун патал адал кьел алахиз хьана. Гьа са вахтунда итимди доверенностдалди гьар вацра дидедиз кьезвай 16 агьзур манат пенсия кьачун даварна.

Яргьал вахтунда кьуьзуь дишегьли авачиз акурди и кардал кьуншиийрин шак фена ва абуру участковыйдиз зверна. Полициядин куьллуьгьчидиз кьвалин юкьвал кьуранвай мейит алаз акуна, кьейдзавал Lite News-ди.

Итимди вичи лагьайтла, кьайидаяр хуьдай органриз вичиз диде лап гзаф кланзавайвилей ам кучуднач, адахь галаз чара жез клан хьанач лагана гьавурдик кутуна, лугьзува СКР-дин крайдин управленидин малуматда.

2010-йисан майдиз Москвадин рагьэкьечдай пата Первомайский куьчеда авай квартирадай цла тунвай итимдин мейит жагьана. Вад йисуз сувагьдин кланик хьайи мейитдал костюмдин клусар аламай. Бязибуру фикирзавайвал, мейит “члур ниьт авай, кьвалер кьакьудунал машгуьл касдинди я (чёрный риелтор)” хьун мумкин я лугьзува.

Мягьфеда - куьр

Хабаровский крайдин ДПС-дин куьллуьгьчийриз йигинвал артухарун себед яз

Рекьем

• 2015-йисан январдиз-августдиз автобусар гьалзавай ксар тахсирлу яз Россиядин рекьера арадал атай бедбахтвиллин дуьшуьшрик 100 кас телеф хьана.

ЦБ-дин курсуналди кьенин юкьуз:

1 доллар - 64,63 манат,
1 евро - 71,52 манат,

кьизил (1 гр) - 2379,98 манат,
гимшиш (1 гр) - 32,87 манат.

ИНТЕРНЕТДАЙ.

Гьазурайди - Шагьисмаил ГЬАЖИМИРЗОВ

акьвазарай мейитар тухудай машиндай зур тонн чулав куьр авай мягьфе жагьана. Идан гьакьиндай Россиядин МВД-дин малуматди хабар гузва.

Ведомстводин официальной векил Елена Алексеевадин гафаралди, Хабаровскдин кьейи кас кучуддай куьллуьгьар ийидай фирмайрикай садан махсус автобус Хабаровск-Комсомольск-на Амуре шегьредин 34-километрда акьвазарна. Шоферди вичи Нанайский райондин Маяк поселоькдай Хабаровскдиз кьенвай дишегьлидин мейит тухузва лагьана.

Автомобилдин кьенепатаз килигайла, полицейскийриз ясдин венокрин кланик кваз пластикадин контейнерай куьр жагьана. Мягьфеда мейитдин чкадал куьрдив ацанвай контейнерар авай. Вахчур куьрдин кьадарди 500 килограмм тешкилна.

Алай вахтунда 31 йис хьанвай шофер ва 33 йис хьанвай адан юлдаш кьунва. Абуру суьгьбет авурвал, таниш тушир итимди Маяк поселоькдай Хабаровскдин гурханадиз и мукьвара кьенвай вичин мукьва-кьилидан мейит хутахун тлалабна. Мягьфе автобусда малум тушир ксари эцигна. Ам хутахунай кьунвайбуруз 25 агьзур манат гун хиве кьунвай.

Вахчур куьр хуьз махсус чкадиз вуганва, полицияди законсуздаказ куьр тухузвай ксар вуьжар ятла чирзава.

25-сентябрдиз гьа и регионда 300 килограмм чулав куьр авай пар члугвадай машин кьунвай.

Россияда 2007-йисан августдилай цлуд йисан вахтунда осетр жинсинин балугьар кьунал ва чулав куьр кьецепатан уьлквейриз ракурнунал кьадагьа эцигнава.

Алай вахтунда Россияда са килограмм куьрдин кьимет 40 агьзур манат я. 2014-йисалай Россельхознадзорди Ирандай чулав куьр гьидай ихтияр ганва.

Крымдин агьалияр Сирияда

Украинадин хатасузвиллин куьллуьгьди (СБУ) малумарайвал, гуя 50-дав агакьна Крымдин агьалийри Сирияда кьиле физвай женгерин гьерекатра иштиракзава. Идан гьакьиндай УНН-дин тлалабуниз жаваб яз ведомстводин пресс-куьллуьгьди хабар гузва.

СБУ-да гьисабзавайвал, Мукьвал тир Рагьэкьечдай патан уьлкведиз фенвай крымвийрин асул пай полуостров гьеле Россиядик кухтадалди ана яшамыш жез хьайи “Кеферпатан Кавказдин ва Юкьван Азиядин агьалияр я”.

Ведомстводин пресс-куьллуьгьди кьейдзавайвал, Крымдин агьалияр Россияда кьадагьа авунвай “Исламдин государстводин” экстремиствиллин дестеда аваз хьунин деллар тестикьариз хьанвач.

22-октябрдиз Киевдин властри малумарайвал, вичи-вич малумарнавай Донецкдин халкьдин республикадин территориядал Сирияда кьиле физвай женгинин гьерекатра иштиракун патал “Крестоносец” батальондиз гуьгьуьллубур кьабулзава. Украинадин разведкадин фикирдалди, гуьгьуьллубур кьабулдай пунктар, Донецкдилай гьейри, Харьковда ва Макеевкада кардик ква.

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:
РД-дин Гьукумат

367000, Махачкала, пл. Ленина, 1

КЪИЛИН РЕДАКТОР
А.У. САИДОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-13-55

КЪИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ -
ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Д.Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н.М. ИБРАГЪИМОВ
65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН
Ж.М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э.Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М.А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
А.Х. ГЪАМИДОВ
65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА

ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

НУМРАДИН РЕДАКТОР
Н. ВЕЛИЕВА

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00

Чап ийиз вахкана - 16.30

Газет "Лезги газетдин" компьютеррин базада гъазурна.

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкала,
Пушкин куьче, 6.

Тираж 7609

Макъалаяр редакцияди туькьур хъийизва. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкъвена вахкузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикирар сад тахун мумкин я.

Газет массовый коммуникацийрин хиле закондательствода амал авунал гуьзчивал авунин ва культурадин ирс хуьнин рекъай РФ-дин Федеральний къуллугъдин Кыблепатан федеральный округда авай Управлениди регистрация хъувунва.

ПИ № ФС 10-6468 2007-йисан 26-январь

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкала,
1 Петрдин проспек, 61,
7-мертеба.

Ⓒ - И лишандик квай материалар гъакъидихъ чапзавайбуру.

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты "Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г.Махачкала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Н.О.Гъабибов

"Дагагропромстрой" ЗАО-дин коллективдиз ва Дагъустан Республикадин вири эцигунрин хилез еке магърумвал хъана - 2015-йисан 26-октябрдиз "Дагагропромстрой" ЗАО-дин генеральный директор Наврузбек Оружевич Гъабибов денбеден кечмиш хъана.

Н.О.Гъабибов 1948-йисан 10-январдиз Къасумхуьруьн (гилан Сулейман-Стальский) райондин Цицигърин хуьре дидедиз хъана. Махачкъаладин эцигунардай техникум, гуьгъуьнлай Дагуниверситетдин инженервиллини эцигунрин факультет куьтягъна. Ада вичин зегъметдин рехъ СССР-дин Минпромстройдин "Горстройтрестдин" 2-нумрадин СМУ-да мастервилелай башла-мишна, НИС-дин инженер, къилин инженер яз, эцигунрин Дагуправленидин 11-СМУ-дин старший прорабиле, къилин инженервиле, начальниквиле къвалахна. 1978-йисуз ам "Дагсельстрой" трестдин производственный отделдин начальниквиле, 1981-йисуз Махачкъаладин ЖБИ заводдин директорвиле, 1983-йисуз экономикадин месэлайрай трестдин управляющийдин заместителвиле тайнарна. 1987-йисалай вичин уьмуьрдин эхиримжи йикъаралди ада "Дагагропромстрой" объединенидин генеральный директорвиле къвалахна, 1987-1992-йисара гъа са вахтунда капиталный эцигунрин рекъай ДАССР-дин Госагропромдин директордин заместителни тир.

Производства къвалахай 50 йисалай гъаф вахтунда адан руководстводик кваз ва ада регъбервал гайи коллективри Дагъустанда ва ададай къецепата производстводин ва яшайишдин метлеб авай вишералди объектар эцигна.

Идалайни гъейри, адан пешкарвилли дережа Эрменистанда, Чечен Республикада, Якутияда, Краснодардин крайда ва Россиядин маса областра тебиатдин бедбахтивилериле гъуьгъуьн эцигунрин къвалахар къиле тухудайла ашкара хъана.

"Дагагропромстрой" ЗАО-дин коллектив.

Роспотребнадзорди тлалабзава

Роспотребнадзордин Дагъустанда авай управлениди республикадин муфтиядивай мискинриз къевезвайбуру гъад йикъан вязер ийидай члавуз аялриз полиомиелитдиз акси прививкаяр авун чарасуз тирдан гъакъиндай хабардар авун тлалабна. Управленидин пресс-къуллугъди хабардар ийизвайвал, полиомиелитдиз акси талукъ тир иммунизация къиле тухунив эгечдалди вилик республикада прививкаяр тавунвай 4060 кас аялар авай. Абурукайни 3633 аялди прививкаяр диде-бубайри и кардик хев кутун тавун себеб яз ийиз хъанвачир. Алай вахтунда сагъар хъийидай ва профилактикадин идарайри тайин тир къвалах тухунин нетижада прививка тавунвай аялрин къадар 2015 касдиз барабар я.

(Идакайни 1586 аялди прививкаяр ийиз тахъуни себеб абурун диде-бубайри и кардик хев кутун тавун я).

Роспотребнадзордин къуллугъчийрин гафаралди, прививка авуник хев кутун тавунин члехи пай дуьшуьшар аялрин диде-бубайрин диндиз талукъ инанмишвилерихъ галаз алакълу я. Муфтиятди баян гайивал, и месэладай къил акъудда ва лазим тир серенжемар къабулда.

Полиомиелит - им фалуж, набут хъунал гун мумкин тир лап агъур жуьредин азар я. И азарди, асул-гъисабдай, вад йисал къведалди яшар хъанвай аялриз басрух гузва. И азар сагъар хъийиз жедайди туш. Гъакъ хъайила, адан вилик пад къун патал вахтунда иммунизация къиле тухун чарасуз я.

Р.П.Мейланов

РАН-дин ДНЦ-дин геотермиядин месэлайрай Институтдин илимдин рекъай директордин заместитель, профессор Руслан Пирметович Мейланов чавай уьмуьрлукъ къакъатна.

Р.П.Мейланов 1950-йисан 8-майдиз Ахцега дидедиз хъана.

1972-йисуз Дагъустандин госуниверситетдин физический факультет куьтягъна. Аспирантура куьтягъайдалай ва А.А.Жданован тварунихъ галай Ленинграддин госуниверситетда агалкъунралди илимдин кандидатвилли диссертация хвейидалай гуьгъуьниз Махачкъаладиз хтана, Дагъустандин госуниверситетда къвалахна.

1986-йисуз РАН-дин ДНЦ-дин геотермиядин месэлайрай институтда къвалахал акъвазна ва ина вичин уьмуьрдин эхиримжи йикъаралди къвалахна.

1992-йисуз Р.П.Мейланова "Физика твердого тела" пешедай докторвилли диссертация хвена. Къад йисалай гъаф вахтунда ам илимдин къвалахрай директордин заместитель тир ва гъа са вахтунда математический моделированидин ва геотермальный системайрин мониторингдин лабораториядин къиле хъана.

Р.П.Мейланова геотермиядин месэлайрай институт арадал атуник ва энергетикадин ресурсар чирунин фундаментальный месэлаяр гъялуник еке пай кутуна. Даггосуниверситетдин физический факультетдин теорети-

ческий физикадин кафедрада профессор яз къвалахдайла, ада вини дережадин хейлин пешекарар гъазурна, абур алай вахтунда хуьруьн майишатдин жуьреба-жуьре хилера агалкъунралди зегъмет члугъваза.

Ада гъамиша къвалахдин интересар сад лагъай чкадал эцигдай. Руслан Пирметович лап къени, маса касдин дердинкай хабар къадай, вичел тапшурмишай кардив жавабдарвилелди эгечдай кас тир. Россиядин илимдин академияда гъаф йисара бегъерлудаказ къвалахунай адаз Россиядин илимдин академиядин президентдин Гъуьрметдин грамота, 2015-йисуз "Дагъустан Республикадин илимдин лайихлу деятель" лагъай гъуьрметдин твар гана.

Къе чна, адан дуьстари, юлдаши рагъметлудан хизандиз дериндай хажалат члугуналди башсагълугъвал гузва.

Дустарин, юлдашрин са десте.

Внимание: розыск!

Отделом по расследованию особо важных дел следственного управления Следственного комитета России по Магаданской области расследуется уголовное дело №55626, возбужденное по факту безвестного исчезновения малолетнего Шмагина С.В. по признакам преступления, предусмотренного п. "в" ч.2ст. 105 УК РФ.

В связи с расследованием настоящего уголовного дела прошу сообщить по факту о месте нахождения следующих лиц:

- Лысюка Василия Павловича, 23 июня 1972 года рождения, уроженца поселка Армань Ольского района Магаданской области.
- Шмагина Сергея Васильевича, 10 марта 2012 года рождения, уроженца поселка Хасын Хасынского района Магаданской области.

ФАКС - 8 (4132)- 608-814; 8 (4132)-653-436.

Малумат

30-октябрдиз нянин сятдин иридан зураз Аваррин драмтеатрдин члехи залда Лезги театрди Б.Тураян "Вун я зи диде" тамаша сифте яз къалурда. Буюр, ша! Билетар гъа театрдин кассадай гузва.

Куплю слабые пчелосемьи. 8988-204-50-23

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди РАН-дин ДНЦ-дин геотермиядин месэлайрай Институтдин илимдин рекъай директордин заместитель, профессор **Руслан МЕЙЛАНОВ** кечмиш хъунихъ галаз алакълу яз рагъметлудан хизанриз, багърийриз башсагълугъвал гузва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди "Дагагропромстрой" ЗАО-дин гендиректор **Наврузбек Оружевич ГЪАБИБОВ** кечмиш хъунихъ галаз алакълу яз рагъметлудан хизандиз ва мукъва-къилийриз башсагълугъвал гузва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди Къизилюртда авай керамзитдин заводдин директор, къурушви **Забит САРДАРОВ** кечмиш хъунихъ галаз алакълу яз рагъметлудан хизанриз, багърийриз башсагълугъвал гузва.

Ахцега райондин муаллимрин профсоюздин комитетди Луткурин СОШ-дин муаллим, хуьруьн агъсакъларин Советдин председател **Рефи Мегъамедризаевич АБАСКЪУЛИЕВ** кечмиш хъунихъ галаз алакълу яз рагъметлудан хизандиз, мукъва-къилийриз башсагълугъвал гузва.